

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcane tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 104

Poznań, czwartek dnia 5 marca 1931

Rok XXVI

Konstytucja a rządy pomajowe

Przemówienie posła prof. Bohdana Winiarskiego w Sejmie dnia 3 marca 1931 r.

A więc znowu, Wysoka Izbo, stoimy wobec tego samego, co przed dwoma laty, projektu konstytucyjnego stronnictwa rządowego. Jest to już tylko jedyny projekt. W poprzednim Sejmie obok niego był także projekt stronnictwa lewicy, był projekt stronnictwa środka był wreszcie także nieoficjalnie zgłoszony, ale wzięty przez komisję pod uwagę, projekt Stronnictwa Narodowego. Dziś mamy do czynienia tylko z jednym wnioskiem o zmianę konstytucji. To jest ten sam wniosek, co przed dwoma laty, mimo, że dyskusja na plenum Sejmu i w komisji konstytucyjnej i fachowe głosy oceny kół prawniczych, niezainteresowanych w walkach politycznych tego Sejmu, wykazały, że jest on poprostu niemożliwy do przyjęcia. Nawet w stronnictwie rządowym, wiemy to dobrze, budzi on bardzo poważne zastrzeżenia. Wprawdzie dziś mówi się, że to jest tylko punkt wyjścia: więc nie zapowiada się, że nie będzie w nim można ruszyć ani przecinka, ale czy możemy przystąpić do tej dyskusji z wiarą, że do czegoś pożytecznego wogóle doprowadzi?

Taktyka rządu

Już przed dwoma laty wskazywaliśmy na niedowierzanie z jakim społeczeństwo traktowało pomysły zmiany konstytucji. Wykazaliśmy, że została zmarnowana najlepsza może sposobność, która byłaby jedyną legitymacją przewrotu majowego, mianowicie: nie naprawiano ustroju państwowego bezpośrednio po przewrocie w r. 1926, ograniczono się do niewielkiej stunkowo rzeczy, do częściowej naprawy, nie wzięto pod uwagę wniosków, które były składane i przed wypadkami majowymi i potem przez różne stronnictwa w Sejmie; wreszcie w czasie wyborów do poprzedniego, to jest drugiego, zwyczajnego Sejmu, rząd nie uczynił z zagadnienia naprawy ustroju platformy wyborczej. I kiedy teraz nam się mówi, że w ostatnich wyborach hasłem było zagadnienie naprawy ustroju, to znaczna część tej Izby prawdopodobnie zdziwiła się, słysząc to twierdzenie: nie wystarczy mówić, że ustroj jest niedobry, nie wystarczy krytykować konstytucję, aby twierdzić później, że naprawa ustroju była hasłem wyborczym. Myśmy nie widzieli rzeczy najważniejszej, żeby rząd wystąpił z konkretnym projektem naprawy ustroju i ten projekt uczynił przedmiotem dyskusji w czasie wyborów do izb sejmowych.

A jaka była historia tego zagadnienia w poprzednim Sejmie? Mimo, że orędzie p. Prezydenta Rzeczypospolitej wspominało o zmianie konstytucji, jako o najważniejszym zadaniu ubiegłego Sejmu, trzeba było czekać 10 długich miesięcy, zanim stronnictwo rządowe wystąpiło nareszcie z projektem; potem trzeba było czekać jeszcze cały rok, żeby komisja konstytucyjna rozpoczęła dyskusję, tej dyskusji komisja konstytucyjna skończyć się mogła, dlatego, że za ledwie skończyła się dyskusja ogólna, już w pośpiechu została zamknięta sesja sejmowa, a sesja nadzwyczajna, na której można było tę sprawę omawiać, wogóle się nie odbyła. Tym sposobem została zmarnowana sposobność, w której mniejsza, niż zwykle, ilością głosów można było przeprowadzić rewizję konstytucji. A dziś musimy dyskutować nad temi rzeczami, mając to w pamięci, że projekt musi być przyjęty większością 2/3 głosów w tej Izbie, musi być przyjęty większością 2/3 głosów w Senacie i ewentualne poprawki Senatu muszą być znowu przyjęte większością 2/3 głosów w tej Izbie. (Jak wiadomo w

obozie rządowym słyszy się inne zapamiętanie na te przepisy regulaminowe — przyp. red.) Trzeba ustalić te fakty, bo jeżeli z zagadnienia zmiany Konstytucji dziś chce się zrobić wielkie zagadnienie doby obecnej, to ubiegłe dwa lata dorzuciły do jej historii nowy rozdział załutowany „Historia zmarnowanych sposobności.”

Przy tej sposobności chciałbym powiedzieć, że deklaracja stronnictwa rządowego, odczytana tu przez p. Jędrzejewicza, zawiera w sobie dziwną sprzeczność; nawoływał on tak samo, jak następni mówcy, do współpracy wszystkich ludzi dobrej woli, a jednocześnie czytamy w jego deklaracji, że projekt spotkał się w poprzednim Sejmie ze sprzeciwami tych, którzy w nim widzieli niebezpieczeństwo dla ich na gruncie uzyskanych przez zerwanie polityczne przywilejów. Czy panowie uważacie, że to jest skuteczna zachęta, że to jest umożliwienie współpracy?

Dwa orędzia

Ala rzeczą najważniejszą jest jeszcze nie to. Rzeczą najważniejszą jest stanowisko rządu w tej całej sprawie. Wobec orędzia pana Prezydenta Rzeczypospolitej przy otwarciu poprzedniego Sejmu można było oczekiwać, że rząd sam wystąpi z projektem zmiany konstytucji. To się nie stało. Rząd milczał. Milczał przez cały czas, bo przecież nie można nazwać przerwaniem milczenia odczytów, które wygłaszali ministrowie w różnych miastach Rzeczypospolitej.

Dokładnie rok temu, w pierwszych dniach marca, komisja konstytucyjna zwróciła się do rządu z wezwaniem, żeby oświadczył się w tej sprawie. Żeby nam powiedział, czy uważa projekt stronnictwa rządowego za swój własny, czy wiąże swoje stanowisko z tym projektem, czy będzie tego projektu bronił. Wtedy, panowie, że na to nie dostaliśmy także żadnej odpowiedzi. W orędziu p. Prezydenta, rozwiązującym poprzedni Sejm, czytaliśmy, że zostaje on rozwiązany dlatego, że niema nadziei, żeby w nim zmiana ustroju mogła być przeprowadzona. Przy otwarciu obecnej Izby sejmowej słyszeliśmy orędzie, w którym jest zdanie następujące:

„Kiedy przyszedłem do wniosku, że nie potrafię za pomocą poprzedniego Sejmu potrzebnej dla państwa naprawy dokonać, zdecydowałem się rozwiązać Sejm i Senat i odwołać się do opinii narodu.” Otóż muszę powiedzieć, że wszystkie możliwości w poprzednim Sejmie nie zostały wyczerpane. I jeżeli p. Prezydent Rzeczypospolitej przyszedł do wniosku, że nie mógł w poprzednim Sejmie przeprowadzić zmiany Konstytucji, to zarzut ten w pierwszej linii zwraca się w stronę rządu. Obecny premier p. Ślask w dniu 22 lutego 1929 r., występując w imieniu stronnictwa rządowego złożył nam w tej mierze pewne oświadczenie. Dziś, gdy siedzi na wysokiej ławie rządowej, prawdopodobnie nic nam nie powie. Chciałbym się mylić...

Wywiady

Wspomniano tu o wielkiem znaczeniu pracy p. ministra spraw wojskowych Pilsudskiego dla zagadnienia naprawy ustroju. Słyszeliśmy niejednokrotnie, że rządy wprawdzie się zmieniały po maju, ale to jest wciąż ten sam rząd. Poszukajmy, czy tam moglibyśmy znaleźć choćby najmniejszą wskazówkę, że rząd solidaryzuje się z projektem obecnie wniesionym.

W przemówieniu z 4 grudnia 1922 r. p. minister spraw wojskowych oświadczył, iż krótka konstytucja była dla nie-

go takim nonsensem, że nie chciał nawet jej studiować.

W wywiadzie z 27 sierpnia 1930 r. stosunek p. min. spraw wojskowych i premiera do zagadnień konstytucyjnych prawdopodobnie nie bardzo się zmienił, skoro krytyka mogła wytknąć w nim kilka błędów faktycznych i to bardzo poważnych: przy najlepszej chęci ze wszystkich wywiadów udzielonych w okresie przedwyborczym i powyborczym, nie można wyprowadzić wniosku, żeby stanowisko rządu było zgodne z zasadami projektu, który tutaj został złożony.

Sytuacja polityczna

Wysoka Izbo! Rząd nie wiąże się z projektem, stronnictwo rządowe ma zastrzeżenia, sytuacja jest istotnie niezwykła.

W pierwszej zaraz wymianie zdań w sprawie zmiany konstytucji z dnia 15 stycznia 1929 r., przemawiając imieniem Stronnictwa Narodowego w tymże Sejmie oświadczyłem: „Stwierdzamy, że ze swej strony uczynimy wszystko, co będzie można dla ułatwienia, dla umożliwienia naprawy ustroju. Będziemy popierali wszelką inicjatywę z jakiegokolwiek strony ona będzie pochodziła, byleby zmierzała prosta drogą do swego celu”. Ale, Wysoka Izbo, od tego czasu upłynęły dwa długie lata brzemienne w wydarzenia, które wykazały, jak dalece uzasadnione było niedowierzanie względem szczególnego powołania Bezpартyjnego Bloku do naprawy ustroju i do rozwoju nauki prawa konstytucyjnego.

Naprawa musi być całkowita i rzetelna, musi wypływać z jednej myśli przewodniej. Ustrój konstytucyjny stanowi jedną całość, musi być pozbawiony wewnętrznych sprzeczności, musi posiadać wewnętrzną logikę i gdy nas tutaj zachęcają do wzięcia udziału w naprawianiu projektu B. B., to trzeba by zapytać, czy tak sztukawkami można, czy nie będzie to wkładaniem przysłowiowej łyżki miodu do beczki dziegciu. To byłaby naprawa konstytucji przez naprawę projektu stronnictwa rządowego.

A potem musimy zapytać, czy położenie kraju dzisiaj sprzyja tej pracy, czy ją będzie ułatwiał? P. Prezydent Rzeczypospolitej w swoim orędziu powiada, że konstytucję dotąd w Polsce obowiązującą dlatego właśnie uważa za złą — bo opracowana była w zgiełku wojny zewnętrznej i wśród wewnętrznych rozbieżności. Dziś nie mamy wojny zewnętrznej, ale czy mniejsze dziś są rozbieżności? Czy niema walki wszystkich przeciwko wszystkiemu? Czy społeczeństwo nie jest rozbite, skłócone do samego dna, czy tego rozbitcia społeczeństwa nie utrzymują dzisiejsze metody rządzenia?

Czy kraj może dziś myśleć spokojnie o naprawie naszego ustroju, gdy położenie gospodarcze jest straszne, gdy bieda ludzi gniewie, gdy zagrażające stosunki polskie są takie, że ciągle porównywa się je z groźniami nadciągającymi chmurami? Doprawdy wy magać od kraju, żeby zapomniał o tamtych sprawach i oddał się wyłącznie zagadnieniom zmiany konstytucji jest to żądać, aby ludzie zastanawiali się nad tem, jak kto będzie mieszkał, gdzie będzie meble ustawiał, wtedy gdy się pali dach nad głową narodowego domu.

Tworzenie życia

Ala prócz tego przybyszą jeszcze inne względy które utrudniają tę pra-

cę. Jest to stwarzanie faktów dokonanych — to co panowie nazywają eufemicznie tworzeniem życia, które ma dopiero modelować prawo — my to nazywamy poprostu łamaniem ustaw. Rozumiemy, do czego to łamanie dąży. Chodzi o stworzenie takiego stanu, skąd nie byłoby powrotu do tego, co było poprzednio. P. Lechnicki jeden z twórców projektu Bezpартyjnego Bloku, w komisji konstytucyjnej powiedział wyraźnie: „Zupełna zgodność tego, co się w państwie dzieje z prawem, może nastąpić dopiero wtedy, gdy reforma konstytucji będzie uchwalona”. I znowu muszę powiedzieć, że to jest zła wróżba dla tych prac, które dzisiaj rozpoczynamy. Mimo tych wszystkich zastrzeżeń jesteśmy przekonani, że kraj zrozumie — możemy liczyć pod tym względem na całkowite zaufanie — że zrobimy wszystko, co będzie w naszej mocy, żeby nie dopuścić do pogorszenia tego ustroju.

Prawo wyborcze

Przechodzę teraz do krótkich z natury rzeczy uwag nad treścią projektu stronnictwa rządowego. Ustrój konstytucyjny jest samorządem narodowym, jest udziałem narodu w rządach państwem; i tu projekt B. B. opiera się na wewnętrznej nieprawdzie. Puzory są bardzo demokratyczne. Jeden z twórców tego projektu, poza Sejmem stojący, p. Bukowiecki, w swojej broszurze napisał: „Musi być głosowanie powszechne ze wszystkimi przymiotnikami”. P. Zdzisław Lechnicki na komisji konstytucyjnej kategorycznie odrzucał wszelkie pomysły zorganizowania na jej podstawie prawa wyborczego. Ale jednocześnie mówi się, że Izby są nie warte, że nigdy w nich nie będzie większości, że Izby są rozbite, że panuje w nich duch partyjny, że Izby są niezdolne do pracy; i wysuwa się ten śmieszny straszak, o którym mówił p. Car, konwent senjorów. A cóż w takim razie zrobić, aby Izby były sprawne, aby były do pracy uzdolnione? W projekcie B. B. nie znajdujemy nic, dokładnie nic.

P. Prezydent Rzeczypospolitej w sprawie ustroju odwołuje się do opinii narodu. A jak wygląda to fabrykowanie opinii narodu? Przecież nie kto inny, tylko wysoki dostojnik kościelny, ks. biskup Łoziński, użył tutaj słów: „Nędzna komedia”. Mówi się o głosie ludu. Pozory demokracji! Ale jak wyglądają metody wyborcze?

P. Lechnicki powiedział, że stronnictwo rządowe dostało najwięcej głosów na wschodzie i to jest dowód, że tam na wschodzie, a nie na zachodzie i środku Polski lud rozumie potrzebę silnej władzy. Jesteśmy przyzwyczajeni do tych pochwał, według których ten właśnie wschód jest wzorem cnót obywatelskich i uświadczenia, a środkowe i zachodnie prowincje Polski są antypaństwowo usposobione. A gdyby tak i pomyśleć o tem, czyby nie zacząć podnosić poziomu uświadczenia obywatelskiego. I znowu w projekcie Bloku Bezpартyjnego nie znajdujemy dokładnie nic.

Dla naprawy sejmowania cóż uczyniono w projekcie B. B.? Rzeczy bardzo proste. Prezydent unieważnia zakwestionowane wybory poselskie, posłowie mogą być oskarżeni przed Trybunałem Stanu, posłowie nie są nietykalni. Ale, proszę panów, czy u was poza Sejmem niema kategorii osób nietykalnych, żeby wymienić choćby nazwisko słynnego Stpicyńskiego.

którego nie chroni nawet mandat poselski?

Senat

Jedną z najważniejszych rzeczy w ustroju państwa jest dwuizbowość. W oświadczeniach ministrów rządów pomajowych, a czytaliśmy nieraz pomyślisz, jak należy przeprowadzić rzeczywistą dwuizbowość, jak należy zmienić skład Senatu. Słyszeliśmy przed chwilą, wiemy to dobrze, że w projekcie stronnictwa rządowego Senat zachowuje tę samą władzę, którą ma obecnie, to znaczy żadną, natomiast wprowadza się 50 nominatów i to nie dożywotnich, co byłoby logicznym, ale sezonowych, to znaczy: dopóki się będą dobrze sprawowali.

Pozostają więc Izby, pozostaje faszada (P. St. Stroński: Dwa przedpokoj). Będzie przedstawicielstwo narodowe, tylko naród gdzieś się zgubi w tej operacji. P. premier Sławek powiedział 22 lutego 1929 r.: „Gdy Sejm stanie się w przyszłości bardzo zdolnym do odpowiedzialności za państwo, to z łatwością rozszerzy swoje uprawnienia“.

„Wychowanie“ narodu

A któż wy jesteście? co tak protekcyjnie poklepujecie naród po ramieniu i obiecujecie, że uprawnienia jego się powiększą, jeżeli będzie się właściwie zachowywał? A czemu wy legitymujecie się wobec tysiącletniej historii narodu naszego? Spójrzcie na dzieło pięcioletniego waszego rządzenia: konstytucja w strzępach, życie gospodarcze w ruinie, samorząd zburzony, w administracji chaos, wymiar sprawiedliwości podkopany, pozycja Polski zagranicą upada. W tych warunkach czy można mówić, że przedstawicielstwo narodowe uzyska dalsze uprawnienia, jeśli społeczeństwo będzie się dobrze zachowywać?

Ale w tem wszystkim jest gruba sprzeczność wewnętrzna. Mówi się: „Gdy się społeczeństwo zmieni, to i uprawnienia Izby zostaną rozszerzone“. Wysoka Izbo! Przy tych metodach rządzenia naród nie stanie się nigdy zdolnym do rządzenia samym sobą. Ta walka ze stronnictwami, to stosowanie terroru, ten nacisk na obywateli, korzystania z donosicielstwa, kłamstwa i obłudy, to demoralizowanie ludzi, które jest na porządku dziennym, z pewnością nie polepsza sytuacji pod tym względem, ale z każdym dniem pogarsza.

Elekcja viritum

A teraz weźmy władze rządowe i wykonawcze. Tutaj punktem centralnym jest instytucja Prezydenta Rzeczypospolitej. Nie będę przypominał tego wszystkiego, co Prezydent Rzeczypospolitej może robić, co mógłby robić, gdyby projekt Bloku Bezpartyjnego wszedł w życie. Dokładnie mógłby robić wszystko. I ten Prezydent, któremu się daje całą władzę w ręce, który będzie czynnikiem politycznym, czynnikiem bojowym, ma być wybierany przez głosowanie powszechne. Izbowi, które wyszły z głosowania powszechnego, odmawia się zaufania, odmawia się zdolności do pracy, chce się ograniczyć ich kompetencje, bo źródło, z którego pochodzą, jest głosowanie powszechne. A z tego samego głosowania powszechnego wyjdzie Prezydent, który, jak z projektu Bezpartyjnego Bloku wynika, będzie nadczłowiekiem. My w naszej historii mamy już doświadczenie z głosowaniem viritum, a jednolitej opinii historyków w tej sprawie nie nie zmienić. Wprawdzie, według projektu B. B., Prezydent byłby wybierany z pośród dwóch kandydatów, ale to będzie najczęściej nowa komedia wyborcza. Czy można sobie wyobrazić, ażeby przeciwko Prezydentowi, który wyznaczy swego następcę, tak spreparowane Izby mogły wyznaczyć kontrkandydata? A jeżeli będą dwaj kandydaci to przy dzisiejszych metodach wyborczych łatwo sobie wyobrazić, jak ta „wola ludu“ będzie wyglądała.

Wysoka Izbo, to, co jest w projekcie Bloku Bezpartyjnego, byłoby zrozumiałe, gdyby z takim projektem wystąpił monarcha absolutny, który społeczeństwu chce dać pewne koncesje.

Samowładztwo i samowola

Ale powiem otwarcie, że wolę rządy samowładztwa, aniżeli rządy samowoli. Rządy samowładztwa mają przynajmniej podstawę historyczną i psychologiczną bardzo głęboką. Mogą się powoływać na łaskę Bożą; a rządy samowoli muszą zasłaniać się kłamliwymi pozorami konstytucyjnymi. W rządach absolutnych od społeczeństwa wymaga się ażeby milczało. W rządach samowoli to nie wystarczy; wymaga się, żeby to społeczeństwo mówiło, żeby głosiło panegiryki, żeby kadziło, żeby

manifestował swoją zgodę z istniejącym systemem rządzenia. Przy rządach absolutnych panuje zasada: kto nie przeciw mnie — ten zemną. Przy rządach samowoli: Kto nie zemną — ten przeciw mnie, ten wróg.

A istotą tego wszystkiego są luzy: luzy budżetowe, luzy konstytucyjne, luzy administracyjne, luzy w każdej dziedzinie. Ostatnio oświadczenie N. I. K. jest tutaj wystarczającą dla nas ilustracją.

Większość i kontrola.

Jeden z ministrów i premier rządów pomajowych oświadczył, że wprawdzie jest zwolennikiem kontroli parlamentarnej nad rządem, bo, jak powiedział, „Jeżeli rząd nie ma się stać grupą oligarchów, dysponujących samowolnie mieniem, a nawet i honorem obywateli“, to ta kontrola być musi, a jednocześnie oświadczył, że to jest nonsens; bo „Ta sama grupa, która, stanowiąc większość parlamentarną, powołuje rząd i bierze zań odpowiedzialność, ma ten rząd skutecznie i bezstronnie kontrolować; tkw w tem oczywisty nonsens“. Przeciwnie, trzeba stać na stanowisku, że idea większości parlamentarnej to jest właśnie normalny stosunek parlamentu do rządu. Właśnie ta większość rządowa ma prawo i obowiązek kontrolować swój własny rząd i gdzieindziej skutecznie to robi; wszędzie, gdzie istnieje poszanowanie dla prawa, gdzie istnieje poczucie przyzwoitości, większość swój własny rząd chce i potrafi kontrolować skutecznie. Pod tym względem tylko w naszym Sejmie, od kiedy powstała większość rządowa, praktyka nie jest zbyt zachęcająca. Większość ta zgóry rzekła się wszelkiej skutecznej kontroli nad rządem, a temsamem podkopuje ideę większości parlamentarnej.

Wymiar sprawiedliwości.

A teraz przejdźmy do wymiaru sprawiedliwości. Wymiar sprawiedliwości, według projektu stronnictwa rządowego, jest całkowicie uzależniony od Prezydenta Rzeczypospolitej. Prezydent może nawet umarzać już wszczęte sprawy. Tak jest! Wymiar sprawiedliwości ma poprostu służyć grupie rządowej. Czemże jest np. reforma p. Cara? Czem nacisk administracji na nasze sądownictwo — żeby przypomnieć rzeczy, które z praktyki toruńskiej p. sen Ossowski w poprzednim Senacie z całą jasnością wyłożył? Czy mam przypominać specjalne komplety sędziowskie i to, że nazwiska niektórych sędziów stały się głośne w całej Polsce?

Na tej drodze, po której dziś kroczymy, czekają nas bardzo poważne niebezpieczeństwa. W każdym kraju zdrowa opinia społeczna uważałaby to za objaw bardzo niebezpieczny. Gdyby ludzie musieli dopytywać się, kto jest sędzią, z którym mają mieć do czynienia? I który sędzia jest sługą sprawiedliwości, a który sługą ministra sprawiedliwości.

Tutaj znowu przypomnę sprawę Czechowicza. P. minister spraw wojskowych w wywiadzie z 7 kwietnia 1929 r., przypuszczając, że Trybunał Stanu mógłby sprawę załatwić inaczej niżby to z jego poglądu wynikało, powiedział tak: „Otrzymałby nazwę nikczemnego sądu i gdyby w ucieczce od skutków tej nikczemności schował się w mysia dziurę, tam nadepnął go nogą trzeba, żeby znikł i zdechl, jako próba wymiaru sprawiedliwości. Jeżeli miałbym być prezesem gabinetu, oświadczałabym publicznie, że Trybunał Stanu nie ośmielił mi się zebrać ani razu“. To się nazywa wykuwaniem nowych form życia, na którym mają się modelować przyszłe formy prawne.

A to i w społeczeństwie ma swój zgubny oddźwięk. Organ konserwatystów, a więc ludzi, dla których wymiar sprawiedliwości nie powinien być czymś dziwnym tak pisze: „Autonomia władzy sądowej z chwilą dokonania przewrotu majowego została podważona, ponieważ źródłem jej była konstytucja, której przepisy w rezultacie zwycięskiego przewrotu przestały kępować nowe władze państwowe. Obowiązkiem reprezentanta władzy sądowej było, aby niezwłocznie uczynił wszystko, by politykę władzy sądowej uzgodnić z tendencjami nowej władzy politycznej.“

Wiara w naród.

To wszystko, Wysoka Izbo, jest jak najdalej od naszych zasad, podstawą bowiem naszego poglądu na świat jest wiara w naród. Od początku istnienia ruchu wszechpolskiego byliśmy i zawsze będziemy wyznawcami tej zasady.

Wierzmy, że w narodzie kryją się niezmożone, nieprzebrane siły, które tylko wydobyć i zorganizować trzeba i dlatego z szacunkiem trzeba mówić o tych rzeczach, a jeżeli nawet stoi się na stanowisku, że decyzje społeczeństwa powinny być mniej bezpośrednie w pewnych sprawach, to niech te rzeczy będą wyraźnie określone, ściśle przestrzegane.

Przedstawicielstwo narodowe, silny rząd i niezależne sądy.

Konstytucja 3-go maja powiedziała: „Aby całość państwa, wolność obywatelska i porządek społeczności w równej wadze nazawsze zostawały, trzy władze rząd narodu polskiego składać powinny i z woli prawa niniejszego nazawsze składać będą“. I my dziś także sstoimy na tem stanowisku, że powinniśmy w naszym ustroju zapewnić przedstawicielstwo narodowe zdolne do pełnienia zadań, rząd silny, obracający się w ramach prawa, podlegający kontroli przedstawicielstwa narodowego, niezależne sądownictwo.

Ta zasada równowagi władz jest podstawową na doświadczeniu opartą zasadą każdego prawnego ustroju państwowego. Tej zasady nie widać w projekcie B. B.

Praworządność.

A po tem wszystkim przychodzi zagadnienie praworządności, aczkolwiek nie jest to zagadnienie najbardziej blache. Poszanowanie prawa nie da się pomyśleć bez zapewnienia równowagi władz. A zapewniam panów, że nie można sprawy stawiać w ten sposób, że poszanowanie prawa, da się zaprowadzić tak „od pierwszego“, jak to nam obiecywał przed chwilą p. poseł Car. Jeżeli się przez 5 lat lamalo ustawy, to jest rzeczą bardzo wątpliwą, czy tak szybko da się przywrócić poszanowanie dla prawa w masach społecznych.

Kilka przykładów. Sesja nadzwyczajna Sejmu. Przecież już w r 1927 marszałkowie Sejmu i Senatu zwrócili się do Prezydenta Rzeczypospolitej, wykazując, że termin zwołania sesji nadzwyczajnej nie jest zgodny z Konstytucją. A w jakimś czasie potem p. marszałek Trąpczyński musiał wystosować do Prezydenta Rzeczypospolitej pismo, w którym wyraźnie mówi: „Imieniem Senatu, na mocy art. 12 regulaminu tegoż zakładam przeciw temu oczywistemu pogwałceniu art. 25 i 27 konstytucji uroczysty protest“. W poprzednim okresie sejmowym nie doszła ani jedna sesja nadzwyczajna do skutku. Wprawdzie ostrzył subtelność swoją na tej materji p. pos. Car, który nie mógł się tutaj powstrzymać od pokazania nam jeszcze raz swych zdolności interpretacyjnych, sądząc jednak, że poza swoim stronnictwem nikogo nie przekonał.

A mianowanie p. Cara generalnym komisarzem wyborczym? A fakt, że p. Prystor pomimo wyraźnego votum nieufności pozostał w rządzie? A potem te dekrety prasowe, w których p. Car próbował tu przed chwilą bronić, a potem praktyka konfiskat prasowych, zupełnie niezgodna z prawem? A stan ex lex w całej olbrzymiej dziedzinie samorządu? A ten fakt, że Sejm śląski został rozwiązany i zamiast być zwołanym w 75 dni został zwołanym w 450 dni, akurat 6 razy tyle, ile wymaga statut organiczny województwa śląskiego? A fakt aresztowania pos. Korfanteo przed rozwiązaniem Sejmu śląskiego? A cała historia Brześcia, której nie chcę wspominać. I p. pos. Lechnicki powiada, że gdy będzie nowe prawo, to będzie zgodność z prawem? A przecież dekret Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie czystości wyborów to jest już nowe prawo, to nie wyszło z zatrutego źródła, jaki jest Sejm, to jest prawo, które wyszło od Prezydenta Rzeczypospolitej, co panowie zrobiliście z tem prawem?

Za przykładem bogów idą wszyscy inni: naruszają prawo wojewodowie, starostowie i zwykli policjanci, naruszają prawo wszystkie władze administracyjne, a za władzami naruszają prawo i obywatele. Walą się fundamenty wszelkiego ustroju; nie tylko tego ustroju, który jest sformułowany w Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r., ale każdego ustroju. To co się zepsuło w ciągu kilku lat, te spustoszenia, które w poczuciu prawnym w ciągu kilku lat zrobiono, będą musiały być dziesiątkami lat naprawiane w świadomości społecznej.

I odwrotnie, projekt stronnictwa rządowego wychodzi z tej koncepcji, zdaniem naszym zupełnie fałszywej, że rząd wszystko może, bo ma siłę. Cokolwiek

formalnie jest w porządku, to jest prawne. A gdzie się podziało kapitałne we wszystkich państwach pojęcie nadużycia władzy? O tam się nie mówi zupełnie!

Podwójna moralność

Gdy mówiłem o spustoszeniach, jakie rządy obecne szerzą w świadomości prawnej społeczeństwa, mogłbym być powołany się tylko na znaną maksymę quid leges sine moribus? I tu przychodzimy do rzeczy bardzo niebezpiecznej. U podstaw obecnego systemu rządzenia znajduje się podział moralności na moralność prywatną i moralność polityczną. To jest zasada podwójnej moralności; zasada brudnych dróg, które sukces dopiero może uczynić czystymi, zasada, że polityka jest fałszywą grą.

Ale, Wysoka Izbo, naród jest organizmem psychicznym, państwo ostatecznie opiera się także na czynnikach psychicznych, a wśród tych czynników psychicznych moralność jest najistotniejszym fundamentem. Kto burzy to poczucie moralności i powiada, że wolno to robić w życiu politycznym, co jest zakazane w życiu prywatnym, ten wyrządza najstraszliwszą krzywdę swemu społeczeństwu i obniża jego zdolność w walce z innymi narodami. Złe jest, jeżeli jednostka idzie brudnymi drogami do swego celu; gorzej — jeżeli stronnictwo uważa, że wolno mu robić rzeczy brzydkie, byle cel był dobry. Najgorzej jeżeli niezgodnych z etyką środków używa się do rządzenia państwem.

I gdy tak się patrzy na to, co się obecnie w kraju dzieje, to wydaje się nieraz, że te czynniki duchowe, które w każdym innym państwie byłyby uważane za najcenniejszą podstawę rządzenia u nas, nie mają żuła wartości. Osobista niezależność wobec władzy, odwaga cywilna, zdolność oparcia się bezprawnym rozkazom, pojęcie honoru — pamięłamy, jak to Rosjanie, którzy nie mieli tego pojęcia, nieraz ze śmiechem mówili o „gonorze“ polskim Duma wolnego Polaka, to wszystko są pewne fundamenty ustroju państwowego, które dzisiaj są bardzo źle widziane. Bo dzisiaj wyżej się ceni ludzi, których można sobie zdobyć korzyściami materialnymi, czy innymi i poprostu kupuje się ludzi, jeżeli się ich w inny sposób mieć nie może. I znow chciałbym powołać się tu na słowa p. ministra spraw wojskowych Piłsudskiego: „Złoto płynęło pod różnymi pozorami: czy w postaci wynagrodzenia za straty dawanego hojnie pokornym, a odmawianego lub dawanego w małych kwotach obojętnym lub niepokornym; czy w postaci najrozmaitszych subsydjów pismom, instytucjom i towarzystwom, czy w tej najgorszej i najbrzydszej postaci kupowania sobie ludzi jako szpiegów i informatorów w najrozmaitszych kwestiach i dla najrozmaitszych celów“. W odczynie na 10-letnią rocznicę powstania Legionów w r. 1924 mówił to p. minister Piłsudski.

Podstawy moralne ustroju państwa

A to były czasy wojny, to rządy zabórce w naszym kraju stosowały takie metody rządzenia. Dziś nie jesteśmy w stanie wojny, jesteśmy w stanie pokoju, i, dzięki Bogu, jesteśmy między sobą, a metody trwają...

Proszę panów, mówi się tutaj nieraz o dawnej anarchji, przypomina się ducha Sicińskiego. Ale wyhodowanie 1000-letnią naszą historją wstrętu Polaków do absolutum domium nie jest rzeczą złą, ale trzeba tego dobrego czynnika odpowiednio używać. Poczucie naturalnej wolności ludzkiej nie jest rzeczą złą, tylko trzeba ująć ją w odpowiednie ramy prawne. Jakże to powiada konstytucja 3-go maja. „Każdego szlachcica w enocie, obywatelstwu i honorowi jej — to znaczy Konstytucji — świętość do szanowania, jej trwałość rozszerzenia poruczymy jako jedyną twierdzę ojczyzny i swobód naszych“. Cnota, poczucie obywatelstwa honor...

A na czem dziś chciałbyśmy budować gmach naszego ustroju? Wysoka Izbo, Gdyby tak dalej iść miało, to musieliśmy obawiać się, że niedługo nie będzie na czem go wzmocnić.

Armja narodowa i polityka

Ostatnia rzecz, którą chciałbym tutaj poruszyć z poczuciem całej odpowiedzialności i chciałbym prosić Wysoką Izbę, aby z uwagą tych słów wysłuchała — dotyczy wojska. Wojsko to jest siła porządkana i zorganizowana, jak mówi konstytucja 3-go maja dla obrony całego narodu. To jest rzecz bezcenna, bo na niej opiera się byt całego państwa. I dla niej także trzeba mieć szacunek, a nie ma szacunku dla wojska ten, który używa go do celów, niezgodnych z istotą armji narodowej. (Oklaski na lewicy i prawicy.) I oto w projekcie Bezpartyjnego Bloku znajdujemy ten sławny po-

mysł, ażeby prawo głosu dać oficerom i podoficerom armii czynnej. Dla misji soczewicy, dla kilkudziesięciu tysięcy głosów wojskowych — bo tych wojskowych prawdopodobnie takby się prowadziło do urny wyborczej, jak w niektórych miejscach prowadziło się urzędników z kartkami otwartymi, aby można było wiedzieć, że nie głosują opozycyjnie — dla tej misji soczewicy, dla tej nikłej kości chce się wprowadzić rzecz, która będzie rozkladała armię narodową. Chciałbym jeszcze raz przypomnieć, jak dziwnie zbiegają się drogi Bezpartyjnego Bloku z drogami międzynarodówki komunistycznej w tym zakresie (Przerwywania na ławach B. B. Wesołość.) Będziecie panowie śmieli się za chwilę, gdy to przeczytacie.

Instrukcje Kominternu

„Dnia od 18 do 30 maja 1927 r. w Moskwie na kolejnej sesji plenum Komitetu wykonawczego międzynarodówki komunistycznej uchwalono instrukcję o organizowaniu wojny domowej w państwach cywilizowanych. W instrukcji tej wskazano szereg dróg, jakimi komunisty mają rozkładać armie tych państw. Jako jedną z takich dróg wskazano na nadanie wojsku prawa głosu czynnego przy wyborach do parlamentów. Powtórze w dniu 29 sierpnia 1928 r. w Moskwie na 45 posiedzeniu 6 kongresu międzynarodówki komunistycznej (Kominternu) na wniosek komunisty Bella uchwalono m. in. tezy o akcji komunistów w armjach państw niekomunistycznych: w § 46 na str. 67 tych tez znajdujemy wskazówkę, żeby komunisty dążyli do uzyskania dla wojskowych praw wyborczych i prawa uczestniczenia na zebraniach politycznych. Powyższe tezy zostały wydane drukiem w języku rosyjskim jako sowiecki druk państwowy (Gosudarstvennoje Izdatelstwo) pod tytułem: Tiezisy i rezolucji VI kongressa Kominternu przeciw imperialistycznym wojn. Te rzeczy ogłoszone zostały także po polsku i po francusku. Panowie pytają się: co z tego. Jąbym panom radził tylko zastanowić się nad temi uchwałami międzynarodówki i później jeszcze raz ze świeżą głową przeczytać odpowiedni ustęp projektu konstytucji B. B.

Oskarżam!

Żeby zamknąć to przemówienie, chcę krótko zrekapitulować, z czem idzie

większość sejmowa do pracy nad zmianą konstytucji. Idea naprawy ustroju od 5-ciu prawie lat została bardzo poważnie podważona. Podważona została idea silnego rządu, bo panowie robicie wszystko, żeby wzbudzić przekonanie, że silny rząd, to jest rząd, który się nie liczy z prawem; na taki silny rząd społeczeństwo nigdy się nie zgodzi. Podważona została idea większości rządowej, bo panowie wszystko czynią, żeby wzbudzić w społeczeństwie przekonanie, że większość rządowa to jest taka, która kiwa głową na wszystko, co rząd robi, i nie ośmiela się podnieść głosu krytyki. (Oklaski na prawicy).

Podkopana została powaga dekretów Prezydenta Rzeczypospolitej. Podważona wiara w niezawisłość sądów. A dzisiaj jeszcze chce się zniszczyć istotę armii narodowej. Cóż dziwnego, że ani w kraju, ani w tej Izbie, ani pewno w Bloku Bezpartyjnym niema gorącej wiary, ażeby w takich warunkach można było zmienić konstytucję przeprowadzić. Nawet możnaby zadać sobie pytanie, czy rządy obecne są wogóle zdolne psychologicznie do naprawy ustroju: nie zapominajmy, że konstytucja nie tylko ustala uprawnienia, służące rządowi, ustala ona szranki, które się stawia rządowi, granice, których rządowi nie wolno przekroczyć. 5 lat rządów pomajowych dowiodło nam, że zbyt silne są pokusy i że rządy samowoli raczej przepisy prawne, nawet przez siebie ustanowione, przekroczą. I trzeba zapytać, czy rządy obecne są zdolne do stabilizacji stosunków? Czy istota sytuacji w Polsce nie jest ten zamęt, który jest przeciwnieństwem stabilizacji?

Nie przedłużenie, lecz antyteza!

Wysoka Izbo, sprawa ustroju jest rzeczą bardzo ważną, nikt od nas lepiej nie odczuwa całej wagi tego zagadnienia. Naprawa ustroju przyjdzie, bo przyjdzie musi, ale ona przyjdzie nie jako przedłużenie tego, co się obecnie dzieje, jako usankcjonowanie i sformalizowanie obecnych rządów, przyjdzie jako antyteza tego, kto jest obecnie, jako reakcja na dzisiejszy system rządzenia (Oklaski na prawicy).

Obóz narodowy w tej sprawie nie opuści swoich zasad, a młode pokolenie, które weszło w życie polityczne najmnie jest do tego skłonne. (Oklaski).

poselskiej. To są niewątpliwie dowody, że zasada równowagi władzy jest przewodnią zasadą naszych przekonanych konstytucyjnych. Otóż my urzędujemy na tej zasadzie równowagi władz nie widzimy we wniosku B. B., w którym Prezydent Rzeczypospolitej ma nieograniczone prawo u-nieważnienia wszystkich wyborów poselskich, przeciwko którym zgłoszony będzie protest, a protest może zgłosić jeden wyborca, oraz w którym Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej ma prawo wkraczania w wymiar sprawiedliwości przez umarzanie spraw lub znośzenie wyroków w każdej poszczególniej sprawie, w każdej chwili postępowania.

Drugą zasadą, którą wymieniłem, jest zasada poprawienia działalności wszystkich czynników ustroju państwowego. I znowu powołam się na to, że wedle naszych wniosków, my mamy dowód na to, że do tego dążymy. Bo przecież chcemy zmiany prawa wyborczego, o którym, jak wynika z oświadczeń panów posłów z B. B., sami panowie jesteście przekonani, że tam tkwi źródło wielu współczesnych trudności. My jesteśmy zwolennikami poprawienia prawa wyborczego, a panowie są zwolennikami poprawiania wyników zgłoszonych głosów (Wesołość i oklaski) w sposób taki, jaki widzieliśmy w ostatnich wyborach. A dalej my jesteśmy zwolennikami, widząc niedoskonałość prac ciał ustawodawczych od początku ich istnienia u nas, poprawienia tej działalności w taki sposób, aby utworzyć Radę Stanu jako ciało prawnicze, któreby przygotowywało prace dla ciał ustawodawczych. Natomiast panowie widzą, że jako sposób zaradzenia takie ułożenie konstytucji, aby Sejm i Senat nigdy nie zdołały niczego uchwalić przeciw woli rządu. Wreszcie jesteśmy zwolennikami poprawienia działalności ciał ustawodawczych, jeżeli zamiast dzisiejszego Senatu, który nie zrobić nie może, którego zakres działania jest tak mały, że nieraz się mówi, iż właściwie niewiadomo, po co ten Senat istnieje, chcemy zrównania Senatu z Sejmem w działalności ustawodawczej. A panowie poprawiać ten Senat przez wprowadzenie doń 50 mianowanych z odwołaniem.

I wreszcie trzecią naszą zasadą jest ustalenie stosunków. Otóż, Wysoki Sejmie, nie będzie ustalenia stosunków w Polsce z powszechnych wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej. To nam mówi cała nasza przeszłość od 16 wieku, czyli od okresu elekcji witalim. Nikt nie może (i to trzeba, czy jest nam miłe, czy niemiłe, abyśmy sobie otwarcie powiedzieli) w naszym państwie, w którym jest około 30% mniejszości i to mniejszości, które może tylko narazie, ale w każdym razie dziś i jeszcze przez długie jutro, są usposobione wobec państwa polskiego nie tak, jak powinny być usposobione, iść na oddawanie najwyższej władzy w państwie w ręce wyborów powszechnych. Mogą iść na to tylko ci, którzy sądzą, że z wyborami powszechnymi można zrobić wszystko, co się chce zrobić z niemi. Ale to nie jest ustalaniem stosunków w państwie.

I, Wysoki Sejmie, gdy przeciwstawiamy te pojęcia trzech zasad, jako różnicę pomiędzy poglądami naszymi a poglądami Bezpartyjnego Bloku, to rozumiemy Panowie, dlaczego nie trzeba się do nas zwracać jako do

stronnictwa prawniczego, w którym muszą być pierwiastki zachowawcze, z tem, żeby utrzymywać na podstawach, które panowie przedstawiliście. My mamy w sobie pierwiastki zachowawcze, my chcemy nawet przygotować wniosek o ochronie żubra w Polsce, ale nie chcemy głosować za projektem konstytucji, który jest ochroną B. B. w Polsce (Oklaski na prawicy).

Nieufność

A wreszcie trzecie pytanie, jakie do nas było skierowane: skąd ta nieufność, skąd to widzenie tylko wszystkiego złego w naszym wniosku, a dlaczego nie widzi się tego, co jest w nim dobrego?

Powiadano tutaj, że istnieje zdanie w kraju, jakoby zagadnienie naprawy ustroju było zeszliznięciem śniegiem. Takie zdanie nie istnieje. Ale, jeżeli ktoś powie, że wniosek B. B. jest zeszliznięciem śniegiem, to jest to ścisła prawda. I jeżeliby się dodało, że to nie jest ta płaszczyzna śniegu jasna, żadną stopą ludzką nietknięta, to także i to nie byłoby nieprawdą, bo panowie sami potratowaliście ten śnieg, skoro z różnych odłamów obozu Bezpartyjnego Bloku na różne postanowienia tego wniosku padły bardzo ujemne oceny.

Po drugie nieufnie odnosimy się dlatego, że i chwila nam się wydaje niebardzo zachęcająca. W tym samym dniu, w którym my tutaj mówimy o naprawie ustroju, dowiadujemy się, że sprawa sądowa, która miała być rozstrzygnięta w Bydgoszczy, a która dotyczyła Brzeźcia, została przeniesiona do Torunia. Na jakiej podstawie? Na podstawie art. 38 K. P. K., który mówi, że może się to stać dla zabezpieczenia wymiaru sprawiedliwości. Jeżeli chwila w kraju jest taka, że w Bydgoszczy wymiar sprawiedliwości nie jest zabezpieczony, jeżeli są takie w tym kraju dziś nastroje, jeżeli takie jest pojmowanie i takie stosowanie art. 38, to trudno żądać, żebyśmy mieli wiarę, że to jest powieterze dobre dla naprawy ustroju.

A wreszcie, Wysoka Izbo, jeżeli jest nieufność, to dlatego, że trzeba sobie powiedzieć, iż każde zjawisko ma swoje oblicze, swoje właściwości, powiedzmy, swój urok, dobry czy zły, ale to, co się nazywa urokiem. Urok panów, jako zjawiska w Polsce, i to urok, któryście sami sobie, panowie, nadali, to jest wiara w siłę i bardzo lekkie mówienie o prawie. To jest panów urok i panowie jesteście znani, jako takie właśnie zjawiska w Polsce. I dlatego istnieje pewne powątpiewanie, czy panowie ten urok na inny urok chcecie zamienić. Ten urok siły, to jest urok dni majowych z 1926 roku. „Z Minionych Dni“ panów, ten urok siły to jest także dzisiejsza „Uroda Zycia“ panów, chwila obecna z 250 posłami w tym Wysokim Sejmie i z rządem na tych ławach, ale w tym uroku siły ponad prawem tkwi też panów „morituri te salutant“, a dla innych tkwi „Resurrecturis“, bo tylko prawo może się na stałe utrwalić. (Oklaski na prawicy).

O prawdziwą naprawę konstytucji

Mowa pos. St. Strońskiego na posiedzeniu Sejmu 3. 3. 1931

Wysoki Sejmie!

Pod koniec tej rozprawy pragnę tylko bardzo krótko wyjaśnić niektóre zasadnicze sprawy, które wyrzuciły się z przemówień pp. posłów, w szczególności przedstawicieli klubu B. B.

Konstytucja 17 marca 1921

P. poseł Hołwko rzucił nie tylko w lewą stronę, ale także i w prawą stronę tej Wysokiej Izby pytanie: czy panowie właściwie jesteście obrońcami konstytucji 17 marca 1921 roku?

Na to pytanie dał odpowiedź już p. poseł Car, kiedy przytaczał oświadczenia w chwili uchwalenia konstytucji 17 marca, złożone przez marszałka Sejmu ówczesnego, p. Trąpczyńskiego, przez s. p. księdza Lutostawskiego, przez posła Dubanowicza, wszystkie zgodne w tem, że odrzucały, iż konstytucja 17 marca nie jest dziełem, któreby nas zadawała, a mówiły o tem nawet w sposób bardzo stanowczy. I tak jest istotnie. Od pierwszej chwili obóz nasz z dnia 17 marca 1921 roku nie był zadowolony.

Więc dlaczego myśmy głosowali wówczas za tą konstytucją 17 marca?

Nikt nam nie zarzuci, że chcieliśmy wówczas wprowadzić w kraj jakiś stan dla nas dogodniejszy, jako dla obrońców parlamentaryzmu, zamiast stanu jaki istniał wówczas. Wysoka Izba pamięta, że prawem obowiązującym wówczas, przed 17 marca 1921 r., była t. zw. mała konstytucja, mocą której najwyższą władzą w państwie był Sejm ustawodawczy, mocą której każda ustawa musiała być podpisana przez marszałka Sejmu ustawodawczego, mocą której Naczelnik Państwa nie mógł mianować rządu inaczej, jak po zasięgnięciu zdania Sejmu ustawodawczego. Jeżeli myśmy dążyli wówczas do uchwalenia konstytucji z 17 marca, to napewno nie na to, żeby uzyskać większą władzę parlamentaryzmu, niż istniała w t. zw. małej konstytucji.

Nami kierowały inne powody. Wy-

pominał nam tutaj p. Hołwko, że w lutym 1919 r. głosowaliśmy, jako obóz, na p. Piłsudskiego jako Naczelnika Państwa. I tak samo dziś oświadczamy, żeśmy to zrobili świadomie, ponieważ uważaliśmy, że w chwili kiedy zaczyna się konferencja pokojowa w Paryżu, wszystko należy zrobić, żeby ten kraj nie był obrazem walki wewnętrznej, ale żeby dał na zewnątrz obraz jednolitości. Tego rodzaju był też powód, który nas skłonił do głosowania za konstytucją z 17 marca 1921 r., mimo jej niedoskonałości. Wysoka Izba pamięta, że w trzy dni po 17 marca 1921 r., dnia 20 marca 1921 r., odbyło się głosowanie ludności na Górnym Śląsku. Ta ludność musiała wiedzieć, że idzie do państwa, które ma swój ustrój i swoją konstytucję. I to był ten wzgląd, który sprawił, że trzeba było się spieszyć i że trzeba było konstytucję uchwalić, nawet z jej wszystkimi niedoskonałościami. My mamy zatem w tamtym okresie działania, które nam dziś się wyrzuca, ale do których my się mimo to przyznajemy.

Zasady Klubu Narodowego i zasady B. B.

Drugim pytaniem, które nam panowie stawiacie, jest: więc skoro nie jesteście za konstytucją 17-go marca, dlaczego panowie nie przykładacie ręki do tego wniosku, który przedstawia Bezpartyjny Blok.

Wysoki Sejmie! Te rzeczy trzeba postawić całkiem otwarcie. Nasze zasady w sprawie naprawy ustroju są jasne. My dążymy: 1) do równowagi władz, 2) do poprawienia działalności wszystkich czynników państwowych, 3) do ustalenia stosunków w państwie.

Jeżeli mówimy, że dążymy do równowagi władz, nie jest to czcze słowo, skoro we wnioskach, które złożyliśmy w Wysokim Sejmie, mieszczą się postanowienia takie, jak prawo weta dla Prezydenta Rzeczypospolitej, jak utrudnienie wyrażania nieufności rządowi, jak ograniczenie nietykności

Skutki przeniesienia procesu „Gazety Bydgoskiej“ do Torunia

Prasa warszawska stwierdza, że przekazanie procesu „Gazety Bydgoskiej“ sądowi grodzkiemu w Toruniu, pociąga za sobą doniosłe skutki prawne.

Oto w myśl art. 347, jeśli skład sądu ulegnie zmianie, rozprawa winna być przeprowadzona od początku. Wyjęcie procesu „Gazety Bydgoskiej“ z

pod rozpoznawania przez sąd grodzki w Bydgoszczy i przekazanie go sądowi grodzkiemu w Toruniu — stwarza taką właśnie sytuację. Wszystkie decyzje sędziego Tomaszewskiego w Bydgoszczy, a więc i decyzje powołania na świadków więźniów brzeskich, upadają. Proces rozpocznie się od nowa.

Reforma wyborcza w Anglii

London, 5. 3. (Tel. wł.). Izba gmin przystąpiła do trzeciego czytania ustawy o reformie wyborczej, przyjąwszy przedtem wniosek Mac Donalda o ograniczenie czasu poświęconych debacie nad rzeszonym projektem, do 7 i pół dnia.

Odrzuca nad I artykułem projektu ustawy wywijała się ożywiona dyskusja, w której przemawiali m. in. b. min. konserwatywny Hoare, b. min.

liberalny Samuels, członek skrajnej grupy Labour Party Deckett, Labourzysta Kennwarthy proponował, aby rząd nie zajął stanowiska w sprawie I. art. projektu, pozostawiając izbie swobodę wypowiedzenia się w tej sprawie.

W głosowaniu izba gmin przyjęła I. art. projektu 277 głosami przeciw 251.

Dziś w RADJO

Godz. 20 30

KONCERT Z WIEDNIA

K. KRAUSS (dyrygent)

nw 8185

Wobec katastrofalnego położenia w rolnictwie

Doniosłe uchwały Wlkp. Izby Rolniczej

Dn. 4 bm. odbyło się doroczne zebranie rady Wlkp. Izby Rolniczej.

Zebranie zajął prezes Izby p. dr. Chosłowski. Po przywitaniu zebranych, a w szczególności p. wojewody hr. Raczyńskiego i delegata ministerstwa rolnictwa p. dyr. dr. Miklaszewskiego, przedstawił p. dr. Chosłowski całą grozę położenia, w jakiej rolnictwo całe, a w szczególności rolnictwo zachodniej Polski, się znajduje.

Przewodniczący komisji ekonomicznej p. Ponikiewski przedstawił 3 rezolucje, które rada jednogłośnie zatwierdziła. Rezolucje te podajemy w końcu sprawozdania.

Następnie dyrektor Izby p. dr. Koniński zdał sprawozdanie z działalności Izby i zwrócił uwagę na pewne przedstawienie prac w funkcjonowaniu Izby.

Budżet Izby, obracający się w granicach 3.060.000 zł, został przyjęty. Stope podatku uchwalono na 2,81 (w r. 1929/30 — 2,99).

W ostrych słowach podniesiono również gospodarke naszych cukrowni, których koszty administracyjne są ponad normę wygórowane, co w rezultacie odbija się na kieszeni samych plantatorów buraków. Z dyskusji wynikało, że pensje dyrektorów i tantjemy członków zarządów cukrowni powinny być zredukowane do minimum.

Posiedzenie trwało ogółem 5 godzin.

Rezolucje

I. O pomoc moralną i materialną dla upadającego rolnictwa

Rolnictwo polskie, a zwłaszcza ziem zachodnich, przechodzi okres załamania się produkcji z powodu nadzwyczajnej dewaluacji płodów rolnych. Większość warsztatów rolnych nie będzie mogła wywiązać się z przejętych zobowiązań ani utrzymać gospodarstw do przyszłych żniw bez pomocy z zewnątrz. Rolnictwo utraciło swoją zdolność nabywania towarów przemysłowych i będzie musiało redukować koszty pracy najmniejszej. Położenie rolnictwa grozi równowadze budżetu państwa.

Wobec tego położenia Rada Wielkopolskiej Izby Rolniczej na zebraniu w dniu 4 marca 1931 r. wzywa ministerstwo rolnictwa o udzielenie rolnictwu ziem zachodnich pomocy moralnej i materialnej.

Rada Wielkopolskiej Izby Rolniczej przedstawia inicjatywę rozszerzenia zakresu działania i kompetencji ministerstwa rolnictwa oraz udzielenia atrybucji p. ministrowi rolnictwa samodzielnego rozstrzygania w zakresie całokształtu spraw rolniczych.

Rada Wielkopolskiej Izby Rolniczej proponuje zastosowanie ułatwień przy zmianie własności przedsiębiorstw rolnych oraz wyasygnowanie potrzebnych kredytów na te cele, przy nieobniżaniu sztucznie cen ziemi przez organa państwowej polityki rolnej.

Rada Wielkopolskiej Izby Rolniczej domaga się prowadzenia konsekwentnej polityki agrarnej, zniesienia uprawnień ministerstwa skarbu dla pozwolenia bezcelowego przywozu zbóż i innych przetworów oraz natychmiastowego wprowadzenia w życie postulatów, stawianych przez zorganizowane rolnictwo, które dotąd jeszcze nie zostały załatwione.

II. Postulaty rolnictwa

Rada Wielkopolskiej Izby Rolniczej domaga się natychmiastowego wprowadzenia w życie następujących postulatów rolnictwa:

1. odroczenia podatków państwowych i komunalnych, zniesienia podatku majątkowego oraz reformy ustawodawstwa podatkowego, obciążającego produkcję i wymianę,
2. zastępowania daleko idących ulg przy wyimarze i pobieraniu wszystkich podatków,
3. natychmiastowego obniżenia opłat na rzecz zakładów ubezpieczeń społecznych,
4. zużytkowania rezerwy kapitałów, gromadzonych w instytucjach ubezpieczeń społecznych i rzeczowych, na lokatę w listach Towarzystw Kredytowych Ziemskich i prywatnych banków hipotecznych,
5. uruchomienia kredytu średnio- i długoterminowego,
6. przedłużenia terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych, umożliwiających spłatę w okresie lepszej koniunktury,
7. wzmocnienia ochrony celnej dla krajowej produkcji rolniczej przez:

- a) podniesienie cła na import nasion oleistych, olejów, margaryny i tłuszczów,
 - b) obłożenie prohibicyjnym cłem przywozowym artykułów, konkurujących z zbożem, jak kukurydzy, ryżu, słodu i kasz,
 - c) nałożenie cła na wóz pszenicy w wysokości przynajmniej 24 zł, a dla żyta, owsa i jęczmienia w wysokości 16 zł od 100 kg.
8. utrzymania niekontyngensowego premjowanego eksportu zboża i podwyższenia premji o 50 proc. oraz zwolnienia od podatku obrotowego eksportu pszenicy,
 9. zniesienie ograniczeń przemianu żyta,
 10. zaprzestania używania w armji ryżu i zastępowania go kaszami produkowanymi w kraju. —

III. O reorganizację warsztatów rolnych

Zdając sobie sprawę z ogólnie - światowego charakteru istotnych przyczyn kryzysu rolnego, które leżą w dużej mierze poza sferą oddziaływania państwowej polityki gospodarczej, Rada Wielkopolskiej Izby Rolniczej stwierdza, że walka z kryzysem rolnym polegać musi nie tylko na dążeniu do podniesienia cen, lecz również na obniżeniu kosztów produkcji i zmniejszeniu wydatków gospodarstwa rolnego.

Naruszanie przepisów prawa

przez komitety „imieninowe“

Zamieściliśmy wczoraj komunikat sekretariatu generalnego Ligi Katolickiej, przypominający rozporządzenie wojewody poznańskiego z dnia 27 lutego 1926, w myśl którego to rozporządzenia w czasie Wielkiego Postu, t. j. od środy popielcowej aż do Wielkiej Soboty, bezwzględnie nie wolno urządzać żadnych zabaw tanecznych.

Tymczasem „Dziennik Poznański“ z dnia 1 bm. donosi, że główny komitet obchodu imienin marszałka Piłsudskiego postanowił urządzić w dniu 19 marca rb. we wszystkich większych miastach rauty, a na przedmieściach i w miasteczkach bezpłatne zabawy taneczne dla ludu. Jak stwierdza „Dziennik Poznański“, zostały już w tym kierunku poczynione odpowiednie przygotowania.

Nie wątpimy, że całe społeczeństwo katolickie zaprzestuje przeciwko temu naruszaniu wyraźnych przepisów kościelnych przez pewne służalcze czynniki.

W każdym razie umieszczenie powyższej notatki (zatytułowanej: „Jak Polska uczci dzień imienin marsz. Piłsudskiego“) rzuca też dziwne światło na „katolicki“ charakter „Dziennika Poznańskiego“.

W wczorajszym numerze „Kurjera Poznańskiego“ podaliśmy również tekst rozporządzenia ministra oświaty, zakazującego sprzedaży w szkołach jakichkolwiek widokówek, znaczków i t. p. Tymczasem doniesienia, jakie otrzymujemy z prowincji, stwierdzają, iż rozporządzenie to zupełnie nie jest przestrzegane. Tak np. z Tucholi otrzymujemy list treści następującej:

„Mam córkę w szkole ćwiczeń przy seminarjum nauczycielskim w Tucholi. Pewnego dnia córka prosi mnie o 45 groszy. Na zapytanie, na co jej to potrzebne, odpowiada, iż wychowawca zażądał od uczniów, aby wszyscy kupili widokówki z portretem Piłsudskiego i napisali wiersze — a karty te wysłane zostaną na Madagę. Polecilem córkę, aby oparła się temu żądaniu, tłumacząc, iż p. Piłsudski nie jest ministrem oświaty, by mu dzieci posyłały życzenia. Córka moja zakomunikowała wychowawcy moją opinię, wzbraniając się przyjęcia widokówki i napisania wiersza. Rezultat był nieoczekiwany. Oto p. dyrektor zwrócił się do mnie telefonicznie z zapytaniem, czy prawdą jest, że zakazałem przyjęcia kartki z podobizną marszałka. Odpowiedziałem twierdząco, oświadczając, iż p. marszałek nie jest ministrem oświaty — i że jestem przeciwny wprowadzaniu polityki do szkoły. Pan dyrektor wywierał na mnie w dalszym ciągu nacisk, ale bezskutecznie.“

Z innej strony piszą nam:

„Kierownicy i dyrektorzy wszystkich

Rada Wielkopolskiej Izby Rolniczej wzywa zarówno organizacje i kółka rolnicze, jak i poszczególnych rolników Wielkopolski do wyteżonej pracy nad odpowiednią reorganizacją warsztatów rolnych i przystosowaniem kierunku i jakości produkcji do zmienionej sytuacji rynkowej. Zastosowywane w tym celu środki powinny być jednak ściśle dostosowane do właściwości poszczególnych warsztatów rolnych i nie powinny — o ile to jest możliwe — prowadzić do obniżenia poziomu kultury i zdolności produkcyjnej rolnictwa Wielkopolski.

Jakkolwiek Rada Wielkopolskiej Izby Rolniczej zdaje sobie sprawę z niebezpieczeństwa ekstensyfikacji produkcji, to jednak rozumie konieczność ograniczania nakładów gospodarczych, tak z powodu zaniku opłacalności intensywnej produkcji, jak i wyczerpania finansowego rolnictwa.

Rada zwraca się do rolników Wielkopolski z usilnym wezwaniem, aby zastosowali największe oszczędności w wydatkach osobistych — i wyteżyli wszystkie siły do utrzymania administrowanych warsztatów pracy i wytrwali na posterunku.

Wobec trudnych warunków, wymagających najdalej posuniętej oszczędności w gospodarstwie społecznym i prywatnym. Rada Wielkopolskiej Izby Rolniczej apeluje do przeprowadzenia również najdalej posuniętej oszczędności w wydatkach administracyjnych i kosztach handlowych w instytucjach rolniczych i przedsiębiorstwach z rolnictwem związanych (organizacje spółdzielcze, instytucje rolniczo - handlowe, przemysł cukrowniczy, przemysł spirytusowy itd.).

„Na rozprawie red. odpow. „Głosu Narodu“ dr. Warchałowski podkreślił przyjazną dla Polski tendencję całego artykułu, który zamieszczono dla poinformowania społeczeństwa polskiego o tem, co sądzą o stosunkach obecnych w Polsce. Nawet tak wypróbowani jej przyjaciele, jak p. Pinon, członek Akademii i następca Poincarégo w prowadzeniu kroniki politycznej „Revue des Deux Mondes“. Wnioski swe zresztą opiera autor na konkretnych faktach, jakimi było traktowanie więźniów brzeskich, oraz angażowanie się czynne organów administracji na rzecz jednej partji, tj. B. B. Działalność wyższych organów administracyjnych, jak policji konfiskującej opozycyjną prasę i rozwiązującej zebrania przedwyborcze stronnictw niezależnych, musi obarczać odpowiedzialnością rząd. Na rząd i na jego szefa, spada ta odpowiedzialność, gdyż on wydaje instrukcje i polecenia niższym organom.

„Na wszystkie zresztą okoliczności przytoczone w artykule zaoferował obrońca. adw. dr. Rozmarynowicz szczegółowy dowód prawdy z akt sądowych sprawy brzeskiej, z procesu bydgoskiego z 21 lutego b. r., w którym sąd stwierdził nadużycia przedwyborcze starostów i wójtów na Pomorzu, wreszcie dowód ze świadków.

„Sąd, w orzeczeniu swem, zatwierdził mimo to konfiskację, wychodząc w motywach swych z założenia, że dowód prawdy musiałby wykazać, iż nadużycia organów administracyjnych w okresie przedwyborczym popełnione były na rozkaz rządu...“

Germanofil Niti przeciw Polsce

w piśmie brazylijskiem

„Gazeta Warsz.“ zwraca uwagę na dziennik brazylijski „O Estado de S. Paulo“ (21. 12. 1930), który zamieścił artykuł Franciszka Nittiego o Polsce. Przedmiotem artykułu są nasze stosunki wewnętrzne. Nie można zapoznać czytelnika z jego treścią, bo stoi temu na przeszkodzie cenzura. Wniosek zaś z faktów i oświeleń danych przez znanego przyjaciela Niemców i przeciwnika faszyzmu włoskiego taki:

„Polska odrodziła się nie przez własne wysiłki (?), lecz przez wysiłki państw zwycięskich. Jeśli traktat wersalski popełnił wielki błąd, tworząc Polskę zbyt wielką (!), i która obejmuje co najmniej sześć milionów ludności niepolskiej i wytworzył absurdalne położenie Niemiec wschodnich i gdańskiego korytarza (!), to miał też wielką zasługę, tworząc rzeczpospolitą polską wolną i demokratyczną. Lecz w niewiele lat, zdani sami na siebie, Polacy powrócili do dawnych metod i „republika istnieje jedynie z imienia, a wolność i demokracja są tylko wspomnieniem.

„Voltaire, który był wielkim duchem, lecz nie zawsze się odznaczał zbytnią delikatnością uczuć, oklaskiwał upadek Polski i winał Katarzynę rosyjskiej i Fryderyka pruskiego, którzy byli jego sprawcami. Posuwał się nawet tak daleko, iż nazwał podział Polski dziełem genialnym i w r. 1772, w liście do króla pruskiego, napisał: „Twierdzą, że Ty, Najjaśniejszy Panie, obmyśliłeś podział Polski i ja w to wierzę „parce qu'il y a du génie!“

„Voltaire nie miał słuszności i nie było w tem żadnej genialności ze strony króla pruskiego, a tylko zwykły instynkt panowania zalewde.

„My, którzy kochamy Polskę i mamy najżywszą sympatię dla polskiego narodu za jego cywilizację i za jego sztukę, cieszymy się z tego, iż Polska została obudowana, pragniemy, by żyła, by kwitła i by przedstawiała na Wschodzie Europy czynnik cywilizacji i porządku. Cierpimy więc bardzo moralnie, widząc, że szaleńcza działalność... „stanowi, po faszyzmie, jednocześnie najpoważniejszą groźbę dla całości Polski i największe niebezpieczeństwo dla pokoju w Europie.“

W ten sposób nasze stosunki wewnętrzne są wyzyskiwane przez wrogą nam propagandę dla wystąpienia przeciwko państwu polskiemu.

Dziś „Traviata“

z Bandrowską

Opera nasza wystawia dziś „Traviatę“ z gościnnym występem p. Bandrowskiej.

Budżet wojskowy Francji

Paryż, 5. 3. (PAT). Komisja finansowa senatu przyjęła budżet min. wojny, obniżając go o 22 miliony fr.

Zatwierdzenie konfiskaty artykułu p. René Pinona

„Głos Narodu“ donosi:

„W ub. sobotę odbyła się w sądzie okręgowym w Krakowie druga rozprawa prasowa „Głosu Narodu“ w postępowaniu przedmiotowym. Dotyczyła ona sprzeciwu zgłoszonego przez redakcję przeciw konfiskacie dziennika z dnia 11 grudnia ub. roku, a w szczególności końcowych dwu zdań z artykułu p. René Pinon o wyborach w Polsce. W artykule tym p. Pinon, który prowadzi stałą kronikę polityczną w „Revue des Deux Mondes“ i który jest znanym i prawdziwym przyjacielem Polski — wysuwa wniosek, że rząd, który przeprowadził wybory takimi metodami, jak Brześć i nacisk na wyborców przy pomocy aparatu administracyjnego — wobec mierności osiągniętych rezultatów poniesie surową odpowiedzialność, jeśli nie zmieni metod postępowania.

Socjaliści niemieccy poprą zbrojenia morskie Rzeszy

Berlin, 4. 3. (Tel. wł.). Na wczorajszym posiedzeniu Reichstagu toczyła się dyskusja nad reformą ordynacji wyborczej, która ma iść — jak wiadomo — w kierunku ograniczenia proporcjonalności przez wprowadzenie małych okręgów wyborczych oraz w kierunku podwyższenia wieku wyborców.

Wczoraj podjęte zostały znowu rokowania sfer rządowych z socjal-demokratami w celu zapewnienia głosów socjalistycznych przy głosowaniu nad pierwszą ratą na pancernik B. Niewątpliwie socjaliści zgodzą się ostatecznie głosować za tą ratą za cenę pewnych ustępstw w dziedzinie socjalnej i podatkowej.

Nowa sensacyjna afeta w Kownie

Oblakana bratanica gen. Plechawiciusa

Warszawa, 5. 3. (Tel. wł.). Z Kowna donoszą, że podczas nieobecności generała Plechawiciusa dokonano w jego mieszkaniu rewizji. W piwnicy znaleziono przykutą do ściany z kneblem w ustach młodą kobietę. Jest to bratanica generała, Lidja, która zaginęła przed 6 laty. Zdradza-

ła ona oznaki nienormalnego stanu umysłowego.

Jak wiadomo Plechawicius organizował przeciw Woldemarasowi zamach. Woldemaras chciał go się pozbyć z kraju przez wysłanie go na placówkę zagraniczną, tymczasem jednak sam został pozbawiony władzy. (w)

Odpowiedź sowiecka na notę polską

w sprawie zamachu na poselstwo polskie w Moskwie

Warszawa, 5. 3. (Tel. wł.). Rząd polski otrzymał już odpowiedź sowiecką na ostatnią notę w sprawie włamania się do gabinetu posła pol-

skiego w Moskwie. Nota sowiecka jest utrzymana podobno w tonie bardzo ostrym. Dotąd nie została opublikowana. (w)

Toasty wiedeńskie

min. Curtiusa, kanclerza Endera i wicekanclerza Schobera

Wiedeń, 5. 3. (tel. wł.). Znamienne były toasty, wymienione na bankiecie przez kanclerza Endera, wicekanclerza Schobera i min. Curtiusa.

Wicekanclerz Ender podkreślił w swym przemówieniu, że ziemia Austrii oraz jej stolicy są od wieków niemieckie i tak samo naród austriacki w istocie swej jest niemiecki.

Z kolei wicekanclerz Schober przypomniał postępy, jakie osiągnięto od dni najcięższej niedoli zarówno w Austrii, jak i w Niemczech na drodze odbudowy. Mówca zaznaczył, że zadawalnijące rozstrzygnięcie jest możliwe do osiągnięcia jedynie przy skupieniu wszystkich sił niemieckich. Austria wyczuwa bicie serca wielkiego niemieckiego państwa braterskiego. Prócz uregulowania niemiecko-austriackich stosunków gospodarczych Austria pragnie zwrócić największą uwagę na sprawę ujednolaj-

nienia stosunków w dziedzinie handlu, prawa i kultury. W braterskiej zgodzie pragnie Austria współpracować z Niemcami nad rozwiązaniem zagadnień, dotyczących całego świata.

Minister Curtius zaznaczył, że uważa się za wyraziciela uczuć wszystkich Niemców Rzeszy, odpowiadając, iż Niemcy Rzeszy czują się pobratymcami Austriaków, a uczucie to od czasu klęski w okresie wielkiej niemieckiej niedoli jest silniejsze niż kiedykolwiek. Oba kraje są zdecydowane wyzerpać wszystkie możliwości w celu poprawienia ich położenia gospodarczego i społecznego. Niemcy i Austria, postawione zrządzeniem losu w sercu Europy, spodziewają się, iż będą przykładem pełnej zaufania współpracy, a jednocześnie przyczynią się do uzdrowienia Europy i utrwalenia pokoju.

Polityka zagraniczna Belgji

po doświadczeniach z r. 1914

Bruksela, 5. 3. (Tel. wł.). Wczoraj wygłosił w izbie deputowanych min. spraw zagranicznych Belgji ob- szerny ekspozé, którego oddawna oczekiwano z wielkim napięciem.

Minister oświadczył w swym przemówieniu, że polityka zagraniczna Belgji jest wynikiem nowego stanu rzeczy, który wytworzył się wskutek naruszenia neutralności Belgji w r. 1914. Belgja uzupełniła ogólne gwarancje paktu Ligi Narodów układem wojskowym francusko-belgijskim w r. 1920, który ochrania małe terytorjum belgijskie, pozbawione granic

naturalnych, i stoi na straży granicy Belgji w razie ewentualnej, niespro- wokowanej przez nią napaści ze strony Niemiec. Istniejące układy zostały uzupełnione przez traktat lokarneński, nakładający na Anglię zobowiązania wobec Belgji i Francji, i pakt reński, który pozwala Belgji i Francji w razie przewidywania napaści ze strony Niemiec przedsięwziąć zarządzenia ochronne. W zakończeniu minister oświadczył, że Belgja prowadzi politykę pokojową i użyje broni jedynie wtedy, gdy stanie się to jej obowiązkiem.

Podróż ks. Walji

London, 5. 3. (Tel. wł.). Książę Walji wyładował na samolocie w miejscowości Mar del Plata. W ciągu dnia dzisiejszego ks. Walji ma do- trzeć do Buenos Aires, które jest celem jego podróży. Tutaj ma dokonać otwarcia angielskiej wystawy prze- mysłowej.

Do tej ostatniej przywiązuje się w Anglii wielką wagę ze względu na utratę dotychczasowych wpływów Anglii w Argentynie na rzecz Ameryki. Anglia inwestowała w Argentynie na sumę około pół miljarde funtów, mimo to zaznacza się, zwłaszcza od czasu wojny światowej, dominujący wpływ kapitalów Stanów Zjedn. Eksport Argentyny do Anglii wynosi rocznie 80 milionów funtów, podczas gdy import z Anglii dochodzi zaledwie do 30 milionów funtów. Celem obecnej wystawy jest właśnie po- prawienie tego stanu rzeczy.

Nieszczęśliwy wypadek ks. sen. Bolta

Toruń, 5. 3. (Tel. wł.). Zastępca działacz narodowy na Pomorzu, prezes rady wojewódzkiej Stron. Narod. ks. sen. Franciszek Bolt uległ wczoraj nieszczęśliwemu wypadkowi.

Mianowicie podczas przechadzki po południowej w Srebnikach ks. sen. Bolt poślizgnął się i uadł tuł nieszczęśliwie, że złamał sobie prawą rękę.

W związku z wypadkiem marszałek Senatu udzielił ks. sen. Boltowi 3-tygodniowego urlopu.

Zuchwały napad bandycki.

Gdynia, 5. 3. (Tel. wł.). Ubiegłej nocy dwóch zamaskowanych bandytów dokonało napadu na dom gospodarza Skielnika we wsi Chwaszczynie, powiat morski. Łupem bandytów, dotychczas niewydłuszonych, padło 1000 guldenów, kilkadziesiąt dolarów i 200 zł, które Skielnik uzyskał ostatnio ze sprzedaży zboża. (S. B.)

Porachunki starych przyjaciół

Warszawa, 5. 3. (Tel. wł.). Przed sądem apelacyjnym toczyła się sprawa Moraczewskiego przeciwko „Robotnikowi” i „Robotnika” przeciw Moraczewskiemu. Moraczewski czuł się dotknięty notatką „Robotnika”, że przybył do Borysławia w otoczeniu policji. Sąd apelacyjny dopuścił przeprowadzenie dowodu prawdy na stwierdzenie asysty policji przy jego przyjeździe.

Natomiast sąd apelacyjny zatwierdził wyrok, skazujący Moraczewskiego na 100 zł grzywny za obrazę redaktora „Robotnika”. (w)

Broń i amunicja u hitlerowców

Berlin, 5. 3. (PAT). W miejscowości Eschweiler koło Akw. zgrano policja przeprowadziła rewizję w mieszkaniach członków partji hitlerowskiej i skonfiskowała większą ilość broni palnej i amunicji. Komendani miejscowego oddziału szturmowego oraz szereg innych członków partji hitlerowskiej zostali aresztowani. Po przesłuchaniu aresztowani zostali wypuszczeni na wolność.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘDZA

Poznań, 5. 3. 1931 r.

Na dzisiejszej giełdzie panował nastrój naogół utrzymany.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych placono za 5 proc. poz. konwers. 47½ proc., za 8 proc. listy zast. Zach. Polsk. Tow. Kredyt. 91½ proc., za 8 proc. obligacje Kom. Banku Kredyt. 91½ proc. w zlocie oraz za 8 proc. listy dolarowe (stare) Pozn. Ziem. Kredyt. 87½—88 proc. (przy dew. 8.90), zaś 8 proc. listami dolarowymi amortyzacyjnymi robiono transakcje po 85 proc. Dopytywano się również o 4 proc. listy zast. konwert. po 36 proc. i o 6 proc. listy żytnie po 15.25, jednakże nie było oddawców.

Z akcyj bankowych większy popyt na Bank Polski po 133 — i wyżej. Reszta papierów bez notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 47½% P.
5% listy zast. Zach. Polsk. Tow. Kredyt. Miejsk. w Poznaniu 91½% P.
8% obligacje Komunalnego Banku Kredyt. 91½% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 87½—88% P.
8% listy dolar. w zlocie amortyz. 85% +

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 133.— P.
Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 5. 3. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692.5 gr. (117.9 f w h.), b) pszenicy 735.5 gr. (124.8 f w h.), c) jęczmienia przemiałowego 667.0 gr. (113.1 f w h.), d) owsa 464.5 gr. (77.5 f w h.).

„Ceny transakcyjne”

Żyto 15 tonn par. Poznań . . . 19.0
Żyto 30 tonn par. Poznań . . . 19.25
Żyto 90 tonn par. Poznań . . . 19.40

Usposobienie mocne.

„Ceny orientacyjne”

parytet Poznań

Pszenica 24.25—24.75
Usposobienie mocne. 20.00—21.00
Jęczmień przemiałowy 24.00—25.00
Usposobienie spokojne. 18.00—19.00
Owies 29.00—30.00
Mąka żytnia 65% wł. work. 38.25—41.25
Usposobienie mocne. 13.75—14.50
Mąka pszen. 65% wł. work. 14.50—15.00
Usposobienie stałe. 15.50—16.50
Otręby pszenne 38.00—40.00
Otręby pszenne (grube) 42.00—47.00
Rzepak 28.00—31.00
Gorzecza 32.00—35.00
Wyka latowa 24.00—28.00
Peluska 19.00—21.00
Groch Victoria 29.00—32.00
Groch drobny jadalny 62.00—68.00
Lubin niebieski 200.00—300.00
Lubin żółty 270.00—370.00
Seradela 180.00—210.00
Koniczyna czerwona 110.00—125.00
Koniczyna biała 58.00—65.00
Koniczyna szwedzka 80.00—100.00
Koniczyna żółta odluszczone 95.00—110.00
Tymoteusz 24.00—27.00
Rajgras angielski
Tatarska

Ogólne usposobienie stałe.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 75 tonn, pszenicy 365 tonn, jęczmienia 40 tonn, owsa 15 tonn.

Uwagi: Wyborowe gatunki owsa, na dające się do siewu, ponad notowanie.

Pw 9374 62,148

Kur złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.905 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.926 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 211.70 do 212.00 zł, gotówką 211.30 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 172.91 do 173.17 zł, gotówką 172.36 zł.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 5. 3. 1931 r.

Waluty Gółowa
Dolary St. Zjedn. tr.: 8.91%, sp. 8.93%,
kup.: 8.89%.

	Dewizy:	
	trans.	sprzed.
Belgia	124.44	124.75
Londyn	43.359/4	43.461/2
Nowy Jork	8.926	8.946
Paryż	34.96	35.05
Praga	26.431/2	26.50
Szwajcaria	171.82	172.25
Włochy	46.76	46.88
Berlin	212.13	

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inwest.	95.25
4% inw. seryjne sztuki	101.50
3% poz. bud.	50.00
5% poz. konw.	49.25 49.00

Akcje w złotych:

Bank Polski	137.50—136.50
Bank Zw. Sp. Zarobk.	0.00—65.00
W. T. Wegla	29.00—30.00
Lilpop	0.00—20.50
Modrzejów	0.00—7.25
Ostrowiec	0.00—43.00
Starachowice	11.75—11.60

Tendencja trochę mocniejsza.

Komentarz.

Dla pożyczek państwowych tendencja niejednolita, dla listów zast. mocniejsza; dla akcyj również trochę mocniejsza. — Z bankowych mocniejszy Bank Polski, utrzymany Bank Związku, Węgiel utrzymany, z metalurgicznych mocniejszy Lilpop, Modrzejów i Starachowice, słabszy Ostrowiec.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 5. 3. 1931 r.

Pszenica march. 75—76 kg.	291.00—293.00
Tendencja słabsza.	
Pszenica jara 77—78 kg. fr.	0.00—308.00
wagon Berlin sprz.	
Tendencja słabsza.	
Pszenica jara 77—78 kg. fr.	0.00—305.00
wagon Berlin kup.	
Tendencja słabsza.	
Żyto march. 70—71 kg.	166.00—168.00
Tendencja spokojna	
Żyto z okolic Warty i Note- ci 71—72 kg. cif Berlin tr.	0.00—180.00
Tendencja spokojna	
Jęczmień march. brow. od st. załad. wania	210.00—218.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i prze- mysłowy	194.00—210.00
Tendencja spokojna.	
Owies march. od st. załad. 147.00—154.00	
Tendencja stała.	
Mąka pszena	34.50—40.75
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia przem. do 60%	24.40—27.50
Tendencja ledwo utrzymana.	
Ospa pszena	11.85—12.10
Tendencja nieco mocniejsza	
Ospa żytnia	10.50—10.80
Tendencja nieco mocniejsza.	
Groch Victoria	20.50—25.50
Groch drobny jadalny	22.00—24.00
Groch pastewny	19.00—21.00
Peluszka	22.00—24.00
Bób polny	17.00—19.00
Wyka	18.00—21.00
Lubin niebieski	13.00—15.00
Lubin żółty	21.00—24.00
Seradela nowa	52.00—58.00
Makuchy rzepakowe	9.10—9.60
Makuchy lniane	6.70—6.90
Wytłoki suche paryt. Berlin	14.40—14.70
Srót Soja	12.80—13.20
Platki ziemniaczane	1.20—1.40
Ziemniaki jadalne białe	
Ziemniaki jadalne czerwone i niebieskie z Odenwald	1.30—1.50
Ziemniaki jadalne żółte	1.70—1.90
Ziemniaki fabryczne	6½ fg.
Ogólna tendencja spokojna.	

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 5. 3. 1931 r.

Wyplaty na Warszawę . . . 47.025 47.225
Noty wielkie 46.875—47.275

„Ulgi“ kosztem nowych ciężarów

Doraźne ulgi taryfowe dla handlu, przemysłu i rolnictwa przez podwyższenie taryfy bagażowej i osobowej

Warszawa, 5. 3. (Tel. wł.) Wczoraj odbyło się w ministerstwie komunikacji plenarne posiedzenie państwowej rady kolejowej, ostatniej w bieżącej kadencji. Obradom przewodniczył minister komunikacji Kühn. Omawiane były sprawy, dotyczące skoordynowanego ruchu kolejowego i autobusowego, przedsiębiorstw P. K. P., programu inwestycyjnego na rok 1931/32 oraz sprawa doraźnych ulg taryfowych, zgłoszona przez komitet państwowej rady kolejowej.

Rada kolejowa rozpatrywała wniosek komitetu taryfowego, dotyczący doraźnych ulg taryfowych dla handlu, przemysłu i rolnictwa w związku z kryzysem gospodarczym.

Projekt zmierza do wprowadzenia doraźnych ulg taryfowych dla handlu, przemysłu i rolnictwa, wyrażających się sumą 14.650 tysięcy rocznie.

Na pokrycie tej sumy wnioskodaw-

cy projektują podwyższenie taryfy bagażowej przez podwyższenie stawek w ten sposób, aby otrzymać zwiększony dochód o 4 miliony złotych. Ponadto projektowane jest wprowadzenie dodatkowych opłat do wszystkich biletów kolejowych w wysokości 10 groszy, co da około 9 milionów zł.

Od redakcji: Forma przychodzenia z pomocą dla handlu, przemysłu i rolnictwa drogą nowego obciążenia osobowej taryfy kolejowej oraz taryfy bagażowej jest zaiste bardzo dziwna. Na biletach osobistych ciąży już pewne obciążenie na rzecz funduszu bezrobocia. Obecnie usiłuje się ponownie opodatkować pasażerów kolejowych, aby tą drogą z uzyskanych funduszy zastosoować doraźne ulgi w taryfie przewozowej. Dzieje się to w czasie, kiedy dochody kolei za przewóz osób i towarów należą z miesiąca na miesiąc.

Katolicki kongres filmowy we Włoszech

Początek międzynarodowej akcji katolików na polu kinematografii

Citta del Vaticano, 5. 3. (KAP) W dniach 12—14 kwietnia r. b. odbędzie się w Medjolanie z inicjatywy centralnego kierownictwa akcji katolickiej Włoch i pod przewodnictwem kardynała Schustera pierwszy katolicki kongres filmowy we Włoszech. Omawiane będą na nim m. in. następujące problemy: kino a wychowanie nowoczesne, ustawodawstwo włoskie, dotyczące kinematografii, międzynarodowa akcja katolików na polu kinematografii i filmu, działalność katolików włoskich w tej dziedzinie, kino w rodzinie i szkole, policyjne i fiskalne

przepisy włoskie, dotyczące lokali kinematograficznych i teatralnych, cenzura filmowa.

Pobudzeni skargami Ojca św. na spustoszenia, jakie w duszach dzieci i młodzieży powoduje złe kino, katolicy włoscy postanowili podjąć energiczną akcję na rzecz rozbudowy własnej kinematografii i opracować w tym celu jednolite wytyczne postępowania. Taka unifikacja wysiłków potrzebna jest choćby z tego względu, że ogromnie ułatwia stosunek do władz państwowych w tych sprawach.

Sprzeniewierzenie 160 tysięcy złotych

Defraudant — buchalter zarządu głównego Kasy Emerytalnej w Poznaniu Edmund Wasilewski — uciekł zagranicę

W Poznaniu rozszedła się sensacyjna wiadomość o wielkiej defraudacji, popełnionej w Kasie Emerytalnej dla robotników kolejowych b. dzielnicy pruskiej w Poznaniu. Sprzeniewierzenia dokonywane przez fałszowanie czeków w P. K. O., dochodzą sumy 160 tys. zł. Dopuszczał się ich buchalter główny Kasy Emerytalnej 33-letni Edmund Wasilewski, zamieszkały przy Wierzbicicach 65. Pozostawił on w Poznaniu żonę z dzieckiem i uciekł w poniedziałek prawdopodobnie zagranicę.

Zarządzony natychmiast pościg nie dał jeszcze wyników. Z Katowic napisał Wasilewski listy, skierowane do policji, dyrekcji kolei i żony. W listach tych wskazał Wasilewski na fałszowane pozycje w księgowości i wyjaśnił sposób dokonania sprzeniewierzenia.

Przyznaje się do defraudacji 160 tys. zł; 80 tys. w gotówce zabrał ze sobą, a

pozostałe pieniądze przetrworzył poprzednio i zużył dla siebie, prowadząc bardzo lekkie i lekkomyślne życie.

Po stwierdzeniu nadużyć opieczętowano księgi i dokumenty Kasy Emerytalnej, a na wniosek delegata ministerstwa komunikacji dla spraw Kasy Emerytalnej przybyła dziś do Poznania komisja głównej inspekcji komunikacji i ministerstwa komunikacji, celem przeprowadzenia dochodzeń. W grudniu ub. r. wypowiedziano już Wasilewskiemu posadę z dniem 31 bm.

Należy zaznaczyć, że Kasa Emerytalna jest samodzielną instytucją ubezpieczeniową i nie podlega dyrekcji okręgowej Kolei Państwowych w Poznaniu.

Wykrycie tak wielkiej defraudacji jak i również ucieczka Wasilewskiego, wywołała w Poznaniu zrozumiałą sensację. (k)

Piłsudski

Warszawa, 5. 3. (Tel. wł.) „Gazeta Polska“ z naciskiem podnosi, że wedle otrzymanych w śróde wiadomości z Funchalu Piłsudski czuje się doskonale i rozpoczął pracę na całokształtem historii legionów. (w)

Nowy prezydent w Brześciu

Brześć n. Bugiem, 5. 3. (PAT). Prezydentem m. Brześcia n. Bugiem mianowany został emerytowany ppik. Mieczysław Weżyk, b. komendant garnizonu m. Brześcia n. Bugiem i dowódca 9 p. saperów.

Cofnięte zarządzenie

Opole, 5. 3. (Tel. wł.) Władze niemieckie cofnęły zarządzenie o zburzeniu w Opolu odkopanych tam murów zamku piastowskiego z XII wieku, znajdujących się pod gmachem regencji. (w)

Wydatkowany szpęg

Warszawa, 5. 3. (Tel. wł.) Na pograniczu sowieckim koło Wilna aresztowano niejakiego Pietrowa, rzekomego wilnianina. Gdy go rozebrano, stwierdzono, że był on wydatkowany. Naktucia na ramieniu i łopatkach wykazały, że był to raport szpęgowski. (w)

Pokole esoby przyszłego prezydenta Francji.

Paryż, 5. 3. (PAT). Obecny prezydent republiki Doumergue nie zwa-

żając na usilne nalegania rozmaitych ugrupowań politycznych, nie zamierza wcale stawiać swej kandydatury. Wobec tego coraz uporczywiej obiega w środowiskach politycznych wiadomość, że kandydatem tym będzie Briand.

Skuteczna manifestacja

Paryż, 5. 3. (Tel. wł.). Wskutek powtarzających się manifestacji na przedstawieniu sztuki pod tyt. „Sprawa Dreyfusa“ władze zabroniły dalszego jej wystawiania. Postanowienie to nadeszło do teatru w chwili, gdy artyści przygotowywali się w swej garderobie, a publiczność zaczęła się schodzić. Kasa zwracała pieniądze za sprzedane bilety. O godz. 9.15 ostatni widzowie opuścili salę, poczem teatr zamknięto. Na ulicach nie urządzono manifestacji. Mimo to poważne siły policyjne pozostawały na straży do późnej nocy.

Strejk na wystawie kolonialnej w Paryżu

Paryż, 5. 3. (Tel. wł.) Prefektura policji komunikuje, że wczoraj zastrajkowało 300 robotników, zatrudnionych w warsztatach wystawy kolonialnej. Strejk wybuchł z powodu niezadowolienia z plac. W godzinach popołudniowych ilość strajkujących podniosła się do 1.000 na ogólną liczbę 1.600 zatrudnionych w warsztatach. Wczorajem policja zatrzymała, poczem wypuściła na wolność około 20

strajkujących, którzy usiłowali nakłonić kolegów do porzucenia pracy.

B. król Ferdynand — „bulgarobójca“

Sofja, 5. 3. (Tel. wł.). 26 lutego b. król bułgarski Ferdynand obchodził 70 rocznicę urodzin. Prawicowa prasa bułgarska zamieściła z tego powodu szereg entuzjastycznych artykułów, sławiąc zasługi Ferdynanda. Socjaliści natomiast nazwali eks-króla „bulgarobójcą“ i wnieśli do parlamentu pod adresem premiera oświadczenie, że utrzymywanie stosunków z b. królem jest aktem antykonstytucyjnym i prowokacją wobec narodu, który nie tylko zmusił Ferdynanda do abdykacji, ale uważa go za głównego sprawcę katastrofy Bułgarii. Jeden z deputowanych wniósł pytanie, dlaczego w parlamencie nie zawieszono portretu Ferdynanda.

Zniesienie cenzury w Hiszpanji

Madryt, 5. 3. (PAT). Hr. Romanones oświadczył, że z dniem wczorajszym zniesiono cenzurę wiadomości, wychodzących za granicę. Decyzję w sprawie zniesienia cenzury dla prasy hiszpańskiej powzięł rząd hiszpański, skoro to będzie tylko możliwe.

Pograniczne awantury litewskie przed sądem

Wilno, 5. 3. (PAT). Wczoraj przed wydziałem karnym sądu okr. znalazła się sprawa awantur w pogranicznej wiosce Dmitrowka.

Jak wiadomo, zajęcie to wyzyskały przed niespełna rokiem władze litewskie jako atut polityczny, wysyłając do Ligi Narodów notę, oskarżając Polskę o szowinizm względem ludności litewskiej. Skargę tę jako nieuzasadnioną Liga Narodów odrzuciła. W czasie rozprawy wyjaśniono, że dn. 18 maja r. ub. członkowie mniejszości litewskiej rozbili w Dmitrowce plutonowego Witas'aka. Pospieszył mu z pomocą jeden z żołnierzy, który otrzymał cios w głowę i upadł ogłuszony. Sąd uznał wszystkich oskarżonych z wyjątkiem jednego za winnych i skazał Józefa, Aleksandra i Piotra Korkuciów na 4 lata domu poprawy a Wilhelma Gasiorka i Jana Korkucia na 1 rok więzienia.

Emeryt, który strzelał w Reichstagu

Berlin, 5. 3. (PAT) Wypuszczony na wolną stopę sprawca zajścia w kuliach Reichstagu 72-letni emeryt Schmitt, który dał trzy strzały na postrach, po powrocie do swego rodzinnego miasta Würzburga był przedmiotem owacyjnego przyjęcia. Tamtejszy związek emerytów urządził specjalne zebranie, na którym Schmitt po entuzjastycznym powitaniu musiał szczegółowo opowiedzieć o zajściu. W przemówieniu swem zaznaczył on, że plan strzelania powziął przed wyjazdem do Berlina, aby zwrócić w ten sposób uwagę władz na ciężkie położenie emerytów.

Curtius o stosunkach polsko-niemieckich.

Wiedeń, 5. 3. (PAT). „Neue Freie Presse“ donosi, że min. Curtius oświadczył dziennikarzom m. in. na pytanie o stosunki między Niemcami i Polską co następuje: nie jest tajemnicą, że stosunki między Niemcami i Polską są utrudnione z powodu sprawy mniejszościowej. Spodziewamy się jednak, że na majowej sesji Ligi Narodów Polska będzie mogła zakomunikować, iż rezolucja, powzięta przez Ligę Narodów w sprawie mniejszości niemieckiej została uwzględniona. Wszystko będzie zależało od tego. W sprawie dumpingu sowieckiego wyraził min Curtius zapatrywanie, iż wspólne postępowanie państw europejskich przeciwko temu zjawisku doprowadzi do oczekiwanych rezultatów. Każde państwo posiada możliwość obrony przed dumpingiem przy pomocy cel ochronnych.

O ustrój Gdyni

Komisja administracyjna Sejmku przeprowadziła dyskusję nad rozporządzeniem p. Prezydenta o ewidencji kontroli ludności.

Posłanka Pepiowska (Kl. Narod.) zaatakowała ostro rozporządzenie Prezydenta, twierdząc, że nie wzoruje się ono na systemach zachodnio-europejskich, ale na systemie carskiej Rosji i że rozporządzenie to czyni z właścicieli domów, urzędników państwowych, którym grozi wysoka kara.

Przedstawiciele Klubu Narodowego zgłoszą wniosek o uchylenie tego rozporządzenia.

Reprezentant rządu oświadczył, iż rząd gotów jest po pewnym czasie praktyki znowelizować rozporządzenie przedewszystkiem w tym kierunku, aby w razie zmiany miejsca pobytu meldunki obowiązywały dopiero po ośmiu dniach.

Następnie poseł Rymar (Klub Narodowy) referował wniosek, żądający uchylenia rozporządzenia Prezydenta o ustroju miasta Gdyni.

Referent oświadczył, że wprowadzenie nominatów do rady miejskiej Gdyni jest sprzeczne z art. 67 konstytucji i uchyla zasadniczo reprezentację samorządową. Z tego względu referent domaga się uchylenia tego rozporządzenia.

W dyskusji przedstawiciele B. B. twierdzili, że samorząd Gdyni od początku szwankował. Poseł Różski z B. B. wnosi o przejęcie do porządku dziennego nad wnioskiem posła Rymara. Po przemówieniu posła Cielkosza (P. P. S.), który domagał się wniesienia projektu specjalnej ustawy o Gdyni dłuższe przemówienie wygłosił wicemin. spraw wewn. p. Korsak.

W głosowaniu wniosek posła Różski został przyjęty przeciwko głosom Klubu Narodowego i Klubu Chłopskiego.

Z sejmowej komisji skarbowej

Na wczorajszym posiedzeniu sejmowej komisji skarbowej przyjęto projekt ustawy o długoterminowej pożyczce dla państwowych zakładów gazociagowych na Górnym Śląsku.

Dłuższą dyskusję wywołał projekt ustawy o podwyższeniu podatku od kart do gry. Projekt ten przyjęto z pewnymi poprawkami, między innymi podwyższając z 5 zł do 10-ciu zł stawki od kart, wyrabianych wyłącznie zagranicą z materiałów t. zw. trwałych.

Następnie przyjęto projekty ustaw o sprzedaży lub zamianie nieruchomości względnie gruntów państwowych.

Przyjęto również projekt klubu B. B. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej, uzupełniającego art. ustawy o państwowym podatku dochodowym. W myśl tego wniosku dodatkowi na rzecz związków komunalnych nie podlegają dochody z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłacane z funduszu państwa oraz związków komunalnych.

Pamiętaj o Komitecie Niesienia pomocy bezrobotnym — Nowy Rynek 13, telefon 55-83 — P. K. O. 213 005.

Śp. ks Sylwester Szudziński

Dnia 24. lutego br. odbył się przy licznych udziałach kapłanów, parafian i ludu okolicznego pogrzeb śp. ks. Sylwestra Szudzińskiego, proboszcza dolskiego, byłego dziekana witkowskiego i mogileńskiego, radcy duchownego.

Był to kapłan z starszego pokolenia, liczył 73 rok życia a 46 kapłaństwa. Ukończywszy gimnazjum w Wągrowcu, wstąpił w roku 1882 do seminarjum duchownego w Wyrzburgu; trwała jeszcze walka kulturalna a seminarjum w Poznaniu było zamknięte. Otrzymał święcenia kapłańskie z rąk ks. biskupa dr. Steina — a wróciwszy do diecezji po przebyciu 6 tygodniowego kursu w seminarjum gnieźnieńskim, pozostał jako wikary przy tymże poznańskim, a jako znawca muzyki kościelnej kierował chórem katedralnym. Nadto miał poręczony urząd dyrektora kancelarii arcybiskupiej. W roku 1893 przeniesiono go na probostwo do Powidza — gdzie uporządkował sprawy kościelne zaległe przez czas walki kulturalnej. Tu pierwszy podał myśl, aby nad tak wielkim jeziorem zbudować plażę, hotele i ułatwić komunikację. Po śmierci śp. X. Piotra Wawrzyniaka został powołany na dziekana powidzkiego. Najważniejszym jego dziełem było odbudowanie klasztoru benedyktynów Rozszerzyszy cmentarz parafialny wystawił mauzoleum dla śp. Piotra Wawrzyniaka, patrona Spółek Zarobkowych. Był to pierwszy pomnik ks. Piotra Wawrzyniaka na ziemi polskiej. Także sprawami społecznymi zajmował się gorliwie na każdym miejscu pracy duszpasterskiej. Miał u przełożonej władzy, poważanie i posłuch przy naradach, do których go powoływano. To mu też zjednało godność radcy duchownego. Bóg dozwolił mu być uczestnikiem Kongresu Eucharystycznego w Chicago. Przed rokiem odczuwał się cierpienia sercowe Szukając opieki lekarskiej w Marvinsie, tamże opatrzone Sakramentami św. nraców tego żywota dokonał. N. o. w p.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Horoskopy jubileuszowych Targów Poznańskich

Wywiad z prof. Roppem

Gdy sobie zdajemy sprawę, że w roku bieżącym Targi Poznańskie stają poraz dziesiąty do apelu obywatelsko-gospodarczego, ogarnia nas podziw i dumna na widok ogromu dokonanej przez nich pracy. Nie to bowiem jest ważne, że Targi potrafiły zachować ciągłość i jednolitość swej natury, ale że twórczej pracy, lecz to, że w okresach niejednokrotnie chaotycznych zarówno pod względem politycznym jak i gospodarczym utrzymały nietkniętą swoją myśl przewodnią, dążenie do dzwignięcia prestiżowego państwa polskiego i narzucenia swej roli jako wielkiego pośrednika w wymianie międzynarodowej. Ten cel Targi Poznańskie już osiągnęły, a jubileusz tegoroczny będzie tego dążenia dalszym zadokumentowaniem.

Chcąc podzielić się z naszymi czytelnikami ostatnimi wiadomościami o Targach, wydelegowała nasza redakcja do dyrekcji Targów swego współpracownika, który bez trudu uzyskał dostęp do dyrektora Targów prof. Roppa.

Panie dyrektorze — zapytujemy — czy kryzys, jaki przeżywamy, nie odbija się niekorzystnie na Targach Jubileuszowych?

— Kryzys, Panie Redaktorze, dobiega końca — odpowiada dyr. Ropp. Musimy w to wierzyć wspólnie z całą Europą. Pierwszymi zwiastunami przełamania depresji są giełdy światowe, sygnalizujące na wszystkich polach wzrost. Kupiectwo Francji i Anglii gotuje się do kampanji i zarzuca drukarnie robotą nad katalogami i t. p. tak, że te ostatnie pracują na 3 zmiany. Wiosna powinna nas zastać przygotowanymi do walki o rynki zbytu, a Targi Poznańskie są właśnie tym terenem, na którym walka ta najłatwiej może się rozegrać.

— Należałoby wobec tego sądzić — rzucamy — że przemysł nasz okazał zainteresowanie Targami?

— I nie myli się Pan. Zgłoszenia napływają z całego kraju, i to zarówno z przedsiębiorstw małych, jednostkowych, jak i wielkich koncernów. My ze swej strony poczyniliśmy wszystko, aby jubileusz naszych Targów uświetnić, z jednej strony obniżyliśmy ceny za stoiska do minimum, bo do 100 złotych, a z drugiej — przyznaliśmy naszym stałym wystawcom rabat 5-procentowy za każdy rok współpracy z Targami poprzednimi oraz o circa 25 proc. zniżki na ceny miejsc na otwartym polu. Ofiary, jakie wskutek tego ponosimy, powetują sobie dzięki zwiększonemu ruchowi.

— Jednakże liczą też Panowie na zagranicę?

— Nietylko liczymy, ale mamy pewność obecności zagranicy w ilości zwiększonej. Wciągnęliśmy do akcji przewidywaliśmy wielkie domy towarowe z Londynu, Paryża, Wiednia etc., których agenci zaznajomią się bezpośrednio z naszą produkcją manufaktur, konfekcji, przemysłu artystycznego itp., która napewno może śmiało zmierzyć się z zagranicą. Nie zapomnieliśmy też o eksporcie zamorskim, i dlatego zapewniliśmy obecność przedstawicieli portowych firm eksportowych. Musimy wreszcie przełamać lęk przed ekspansją zamorską, skutkiem czego 90 proc. obecnego eksportu idzie do Europy, pozbawiając nas szerokich i rentownych możliwości. Gdy rozszerzymy nasz eksport, nie będziemy potrzebowali lękać się koniecznego importu.

— Czy w tym roku oczekiwany jest duży zjazd importerów?

— Owszem. Lecz głównie galezi przemysłu dla Polski niezbędnej. Przedewszystkiem przemysł komunikacyjny, wśród którego dominuje samochód. Zeszłoroczna Wystawa Komunikacji wykazała Europie, jaki pod tym względem Polska przedstawia rynek zbytu, skoro trakcja autobusowa rozwija się jak nigdzie w Europie i przywozi obecnie już blisko połowę pasażerów kolei, skoro buduje się nowe linie kolejowe i reguluje rzeki. Napływ zaś kapitałów zagranicznych, który dokona się w r. b. w sumie przewyższającej obecnie już 73 miliony dolarów, dozwala na ożywienie ruchu inwestycyjnego, tak niezbędnego naszemu krajowi.

— Widać z tego, że Panowie nie żałują zeszłorocznej Wystawy Komunikacji.

— Ani P. W. K., ani M. W. K. T. nie poszła na marne. Nasze ograniczenie działalności w ciągu tych dwóch lat wyszło nam na dobre, gdyż pozwoliło uzupełnić braki organizacyjne, a jednocześnie obecnie dyskutować zainteresowanie wywołane Polską. W dodatku charakter Targów, będący rodzajem giełdy, stanowi dla kupiectwa

i przemysłu większą atrakcję, gdyż zezwala na transakcje doraźne, co pozwala wyjść wystawcom w wielu wypadkach z poważnymi zyskami a co najmniej bez straty. Bieg wypadków każe nam jednak przypuszczać, że klienci nasi śmiało mogą rachować na zyski.

najpożyteczniejszej placówki gospodarczej, zastosowanej do produkcji polskiej, a nie imitującej targi zagraniczne. To przystosowanie Targów do potrzeb kraju będzie wielką zasługą naczelnych organizatorów gospodarczych Polski, przy poparciu których tegoroczne Targi przyniosą poważne korzyści w obecnym kryzysie gospodarczym, w którego końcowe stadium wkroczyliśmy obecnie.

Kształtowanie się cen w przemyśle wełnianym

Z kół przemysłu sukienniczego w Bielsku otrzymujemy następujące informacje:

W ostatnich czasach spotykamy się coraz częściej i ogólniej z hasłem zniżki cen wytworów przemysłowych, przyczem ogólnie panuje przekonanie, że zniżka taka przyczynić się musi do ożywienia naszego życia gospodarczego. Nie zamierzamy w artykule tym rozpoczynać dyskusji nad tym trudnym i skomplikowanym problemem, lecz chcemy jedynie dać obraz dotychczasowego kształtowania się cen w przemyśle wełnianym, albowiem uważamy za konieczne poinformowanie o tem szerokiej publiczności.

W umyśle czytelnika, który nie orientuje się w ruchu cen tkanin i który, jakkolwiek słyszał o spadku cen wełny, jednak nie umie sobie wyrobić zdania o tem, w jakim stopniu zmiana cen wełny może oddziaływać na kształtowanie się cen gotowego produktu, bezustannie wysuwane hasła zniżki cen nie może wywołać mylnej zupełnie obraz. Mogłoby on dojść do mylnej konkluzji, że zniżka taka musi jeszcze nastąpić, a nawet, że ceny sztucznie utrzymywane są na poziomie nieodpowiadającym obecnym kosztom produkcji oraz, że wystarczy tylko zaczekać a będzie można tkaniny nabyć znacznie taniej.

Tej zupełnie mylnej konkluzji należy przeciwwstawić argument, że sztuczne utrzymanie cen na pewnym poziomie da się osiągnąć jedynie w razie istnienia karteli cennikowych a co najmniej znacznych środków finansowych, które umożliwiłyby produkcję na skład i dyktowanie cen. Tymczasem w przemyśle wełnianym brak zarówno pierwszej jak też drugiej — i drugiej przesłanki. Kartelu cennikowego nie ma (istniejąca np. w Bielsku konwencja fabrykantów sukna zajmuje się jedynie ustaleniem warunków sprzedaży) a że środki finansowe naszego przemysłu wełnianego są zbyt słabe, by mogły pozwolić na jakiegokolwiek sztuczne podtrzymanie cen, jest chyba faktem zbyt dobrze znanym.

Do tego dołącza się okoliczność, że przeciwieństwem do spóznienia kryzysu jest względnie była do ostatka nadprodukcja, która przecież w samej istocie rzeczy przyczynia się nie do podwyżki, lecz spadku cen. Poza tem wielka liczba zbankrutowanych przedsiębiorstw tekstylnych, przemysłowych czy też handlowych, rzuciła posiadane na składzie towary na rynek po cenach urągających jakiegokolwiek kalkulacji, co naturalnie musiało się przyczynić do dalszego kruszenia się cen.

Z drugiej jednak strony ruch zniżkowy cen surowca, t. j. wełny, który zresztą w połowie stycznia b. r. ustał a nawet ustąpił miejsca silnej poprawie cen, nie mógł bezwzględnie w równym stosunku znaleźć wyrazu w cenach gotowego produktu, albowiem ogólne koszty jego wyprodukowania nietylko że nie uległy obniżeniu, lecz, jak to w dalszym ciągu wykazemy, raczej nawet wzrosły.

W czasach, gdy ceny wełny osiągnęły punkt kulminacyjny, koszty surowego materiału, wynosiły około 50 proc. ceny średniociężkich tkanin czesankowych. Ze przy tym stosunku zysk naszego przemysłu wełnianego nie był znów tak znaczny, udowadniając liczne upadłości ostatnich lat.

Jasne jest chyba, że spadek cen wełny mógłby znaleźć swój wyraz w cenie gotowego produktu jedynie w odpowiednim ułamku tego 50 proc. udziału surowca: i tak np. 60 proc. zniżka ceny wełny (licząc od lata 1928 r., t. j. od chwili najwyższej ceny wełny) mogłaby być pociągnięta za sobą zniżką cen półciężkich tkanin czesankowych, stanowiących główną część produkcji przemysłu Bielsko-Białej, o co najwyżej 30 proc., jednak tylko

wówczas, gdyby równocześnie zaistniały i inne konieczne warunki. Warunkiem takim byłoby, by koszty surowca również i w miejscu jego przeróbki, t. j. w Bielsku uległy takiej samej zniżce jak na zamorskich targach oraz by wszystkie inne współczynniki w wysokości cen pozostały niezmiennymi.

Tych warunków jednak brak. Wzrosły koszty przewozu wełny i przędzy czesankowej, wzrosło cło i koszty ocienienia, zaś zniżka cen wełny, jaka miała miejsce na rynkach zamorskich, jedynie w części znalazła swój wyraz w cenach franko Bielsko, a to tem mniej, im bardziej wełna taniała.

Co do innych współczynników ogólnych kosztów produkcji, a więc w pierwszym rzędzie co do płac, to jakkolwiek same nie wzrosły, jednak tam gdzie chodzi o płace godzinowe a nie akordowe, a te ostatnie mają zastosowanie tylko w drobnej części produkcji włókienniczej — pociągnęły za sobą podrożenie produkcji każdego metra tkaniny, albowiem wobec zmniejszonej produkcji płace te ciążyły na mniejszej ilości wyprodukowanych metrów. To samo odnosi się do amortyzacji maszyn i budynków, odsetek od kapitałów, ciężarów socjalnych, kosztów wzorów i próbek oraz kosztów handlowych, podczas gdy z pośród współczynników kosztów produkcji nie uległy wyższe jedynie procentowy udział przypadający na materiały pomocnicze (a tu nawet tylko o tyle, o ile nie nastąpiła wyżka cła), podatek obrotowy, należności stempłowe oraz prowizje zastępców.

Okoliczność więc, że nasz przemysł tekstylny obniżył ceny swych wyrobów — licząc od sezonu letniego 1928 r. — 15 proc. do 27 proc. zależnie od jakości towaru t. j. od wielkości udziału surowca wzgl. kosztów produkcji w tej cenie, może posłużyć za dowód, że przemysł nasz z uwagi na panujące przesilenie z uszczerbkiem dla swego zysku dostosował się do akcji zniżki cen wszczętej ze strony rządu, do zmniejszonej zdolności nabywczej swych odbiorców, byleby tylko uniknąć uniieruchomienia zakładów pracy, do tej konkluzji doszło również i ministerstwo przemysłu i handlu, które w swym ostatnim komunikacie stwierdza, iż w artykułach włókienniczych ceny spadły do takiego poziomu iż nie należy spodziewać się w nadchodzącym okresie dalszego ich spadku, tak, że rząd w tej branży uważa akcję za zakończoną.

Stwierdzamy więc stanowczo, że jakiegokolwiek powstrzymywanie się od zakupu jest zupełnie bezcelowe a nawet szkodliwe, albowiem dalsza zniżka cen wyrobów naszego przemysłu włókienniczego jest, jak już wykazaliśmy, wykluczona, zaś wobec notowanej ostatnio na rynkach światowych wybitnej poprawy cen wełny konsument później łatwo mógłby się znaleźć w konieczności pokrycia swego zapotrzebowania po cenach wyższych niż obecnie.

KRONIKA GOSPODARCZA Przed Targami Poznańskimi

(t) Związki gospodarcze odniosły się przychylnie do Targów Jubileuszowych w Poznaniu. W roku bieżącym Targi Poznańskie weszły po raz pierwszy w jak najściślejszy kontakt ze wszystkimi poważniejszymi związkami gospodarczymi, postępując w myśl ich wskazań i dążeń. W tej tak bliskiej współpracy wynika znaczna racjonalizacja Targów oraz wciągnięcie w orbitę działalności Targów całego szeregu przedsiębiorstw, które dawniej od Targów stroniły. Związki gospodarcze, jak Izby przemysłowo-handlowe i Izba poznańska na czele, Związek Tow. Kupieckich, Zw. Fabrykantów i szereg innych zainteresowały się samorzutnie Targami Poznańskimi i starają się przyczynić jak najbardziej do stworzenia z Targów Poznańskich jak

PODATKI I OPŁATY

(p) O zniesieniu opłat przywózowych. Na wniosek przedstawicieli Stow. Kupców Polskich, centralna komisja przywózowa przy min. przem. i handlu uchwalila zwrócić się z wnioskiem o obniżenie do połowy opłat manipulacyjnych uiszczanych przez importerów przy prolonkacji pozwoleń przywózowych. Dotychczas ministerstwo za prolonkatą pozwoleń, które z reguły były wystawiane tylko na 3 miesiące pobierało ponowną opłatę manipulacyjną, wynoszącą 100 proc. opłaty już raz pobranej. Równocześnie centralna komisja zwróciła się do ministerstwa z wnioskiem o przeprowadzenie rewizji podstaw służących do obliczania opłat manipulacyjnych, jako opartych o tabelę cen, które w chwili obecnej w wielu wypadkach stały się już nieaktualne.

Z KRAJU

(k) Bilans Banku Polskiego za trzecią dekadę lutego wykazuje zapas złota 562 milj. 693 tys. zł., t. j. o 46 tys. zł. więcej niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne zaliczone do pokrycia, wzrosły o 291 tys. zł. do sumy 224 milj. 348 tys. zł., również i niezaliczone do pokrycia zwiększyły się o 7 milj. 407 tys. zł. do sumy 127 milj. 144 tys. zł. Portfel wekslowy wykazuje zwiększenie o 6 milj. 995 tys. zł. i wynosi 598 milj. 569 tys. zł. Pożyczki zastawowe wzrosły o 328 tys. zł. do sumy 85 milj. 274 tys. zł. Inne aktywa zwiększyły się o 17 milj. 359 tys. zł. i wynoszą 120 milj. 158 zł. W pasywach pożyczka natychmiast płatnych zobowiązań zmniejszyła się o 30 milj. 959 tys. zł. (169 milj. 124 tys. zł.). Obieg biletów bankowych zwiększył się o 144 milj. 993 tys. zł. (1284 milj. 160 tys. zł.). Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosi 38,72 proc. (8,72 proc. ponad pokrycie statutowe), pokrycie kruszcem i walutowe 55,53 proc. (15,53 proc. ponad pokrycie statutowe), wreszcie pokrycie złotem samego tylko obiegu biletów bankowych wynosi 43,82 proc.

Z ZAGRANICY

(z) Pomoc kredytowa dla rolników kanadyjskich. W Kanadzie powstało rolnicze towarzystwo kredytowe z kapitałem zakładowym 5 milionów dolarów przy współudziale banków, towarzyszy kolejowych etc. Nowa organizacja udzielać będzie farmerom kredytów od 200 do 1000 dol. na maximum 6 proc.

Notowania skór surowych

Poznań, 3. 3. 1931 r.

Na poznańskim rynku skór surowych w wolnych obrotach notowano w dniu dzisiejszym dalsze zniżki cen. Płacono za skóry surowe loco skład:

bydlęce ciężkie za kg. zł.	1.20
bydlęce lekkie za kg. zł.	1.00
skopowe za kg. zł.	1.00—1.10
cielęce za sztukę zł.	6.50—7.50
końskie za sztukę zł.	20.00—22.00
skórki królicze za kg. zł.	1.20—1.40

Tendencja na skóry surowe bardzo słaba, szczególnie na cielęce.

Notowania skór wyprawionych.

W dniu dzisiejszym notowano za skóry wyprawione z garbarni krajowych w hurcie loco skład za gotówkę następujące ceny:

Skóry faledrowe do 3 kg. za kg.	10.50
Skóry faledrowe od 3—5 kg. za kg.	9.00
Skóry faledr. od 5—6½ kg. za kg.	8.50
Skóry faledr. od 6½—7½ kg. za kg.	8.00
Skóry faledr. powyżej 7½ kg. za kg.	7.00
Cena przeciętna	8.60
Boks czarny gat. I-a za stopę	1.90
Boks czarny gat. I za stopę	1.80
Boks czarny gat. II za stopę	1.50
Boks kolorowy gat. I-a za stopę	2.00
Boks kolorowy gat. I za stopę	1.90
Boks kolorowy gat. II za stopę	1.55
Bukate czarne gat. I za stopę	1.50
Bukate czarne gat. II za stopę	1.30
Końskie szewro czarne I gat. za st.	1.25
Końskie szewro czar II gat. za st.	1.10
Końskie szewro kolor. I gat. za st.	1.30
Końskie szewro kolor. II gat. za st.	1.15
Tytli końskie (szpigle) za stopę	1.20
Futrowka cz. garb. na chrom I gat.	1.10
Futrowka cz. garb. na chrom II g.	0.90
Blanki czarne za kg.	7.50
Podeszwy w połówkach za kg.	6.50

Tendencja przy zniżających cenach słaba.

Z powodu trudności technicznych zamieszczamy notowanie skór z opóźnieniem.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Szata kwiatów i zieleni Poznania

Co mówi dyrektor ogrodów miejskich p. Wł. Marciniak o swoich projektach na sezon wiosenny i letni

Powoli zbliża się z utęsknieniem wyczekiwana promienna wiosna. Celem poinformowania naszych Czytelników, jaką szatę w roku bieżący przybiorą nasze parki i kwietniki, miejskie zwróciliśmy się z prośbą o informacje w tym względzie do dyrektora ogrodów miejskich p. Wł. Marciniaka.

— W roku bież. — mówi p. dyr. Marciniak — akcja nasza będzie pod znakiem oszczędności, bowiem nowy budżet jest o połowę mniejszy, aniżeli ostatni. Przedewszystkiem musimy przeprowadzić rację konserw. istniejących plantacji i urządzeń ogrodnictwa miejskiego. Przeprowadzono też redukcję w personelu oraz jego selekcję.

Zaznaczyć muszę — ciągnie p. dyrektor — że już w roku ub. trzeba było ogrodnictwo miejskie utrzymać przy mocno obniżonym budżecie — i poza ramy ogrodom przyznanych kredytów nie wychodziliśmy.

— Jakże roboty zamierza przeprowadzić obecnie p. dyrektor?

— Jeżeli chodzi o Park Wilsona, to dużo jest tam pracy. Przedewszystkiem będą usunięte pawilony powystawowe, a tereny te odpowiednio się uporządkowuje. Na miejscu „Pawilonu Pracy” powstanie boisko dla ćwiczeń gimnastycznych. Znikną dalej pawilony „Praca Kobiet” i „Uzdrowiska”. Pozostanie jeszcze narazie pawilon, gdzie urządzi się kawiarenkę wzgl. mleczarnię. Latem zaprowadzimy też stałe, dwa razy w tygodniu, koncerty z różnymi atrakcjami.

— Podobno w parku powstać ma pomnik Wilsona!

— Istotnie są takie zamiary. Ten pomnik ma stanąć na miejscu, gdzie obecnie znajduje się piękna żniwiarka. Wyrażam obawę, czy to miejsce jest odpowiednie. Mam wrażenie, że najlepsze byłoby w Al. Marcinkowskiego, — nawprost Wielkop. Muzeum, po odpowiednim przeistoczeniu tej części.

— Wracając do Parku Wilsona pragnę zaznaczyć, że w palmarium zaprowadzi się stałe zmiany dekoracji kwiatowych o poza tem, w miarę możliwości, postaramy się o sprowadzenie nowych okazów roślin botanicznych.

Co do przeistoczenia Al. Marcinkowskiego, to plany już są w magi-

stracie. Według nich powstałyby wspólna aleja nowoczesnego miasta, przyczem naturalnie pamiętano by również o szacie zieleni. Ogrodnictwo nie może jednak przedsięwziąć do wykonania tych prac, o ile poprzednio nie uskutecznią ich w swoim zakresie wydział budowlany, elektrownia miejska, gazownia i t. d. Dopiero wtedy będą mogły ogrody przystąpić do realizacji ozdób, zieleni i kwiatów. Co prawda jest w radzie miejskiej sentyment, ażeby ze względu na trudne czasy stworzyć jeszcze prowizorium ogrodnicze, jednak moim zdaniem, ze względu na tak wybitne miejsce, należałoby uzgodnić plany i przystąpić już do urządzenia tej ulicy przy uwzględnieniu wszelkich potrzeb wielkiego i rozwijającego się miasta.

— Jak wyglądać będą nasze kwietniki?

— Mając na uwadze względy oszczędnościowe, musimy również zmniejszyć kwietniki. Skoro tylko zrobi się ciepło, zaczniemy sadzić drzewa na tych ulicach, gdzie wyginęły wskutek mrozów i na innych. Na wiosnę zamierza się wysadzić jeszcze 1000 drzew, a w jesieni — drugi transport.

Pomnik Serca Jezusowego wytwarza nową sytuację i w związku z nią przewidziane są specjalne prace ogrodnicze.

Dalej dyrekcja przygotowuje w porozumieniu z wydziałem wychowania fizycznego magistr. 3 projekty urządzenia boisk dla młodzieży szkolnej, placów dla działki przedszkolnej z przyrządami do zabaw i z basenami do brożenia, które zimą będzie można zamienić na ślizgawkę. Plac taki zamierza się urządzić przy ul. Śniadeckich. Wąłach Leszczyńskich i na Wildzie. Projekty są już gotowe. A zrealizowanie ich uzależnia się od kredytów.

Wreszcie powstają w Poznaniu w r. bież. nowe kolonie ogródków działkowych, a mianowicie: przy ul. Obornickiej — z inicjatywy Zw. Tow. Ogródków Działkowych przy pomocy dyrekcji ogrodnictwa miejskiego; przy drodze do Swarzędza za strzelnicą wojskową — z inicjatywy magistratu. Przy Dolnej Wildzie wykończa się prace ziemne celem powiększenia kolonii im. T. Kościuszki. (z)

roku 1804 chemik francuski preparował z opium morfinę, która później (około 1860 r.) znalazła zastosowanie w medycynie.

Zdemaskowany w Poznaniu skandal morfinowy wstrząsnął całe społeczeństwo. Morfinizm jest najstraszniejszym w skutkach nałogiem. Należy sobie zadać pytanie, co skłania ludzi do używania tej trucizny. Na wstępie trzeba zaznaczyć, że początek tej choroby datuje się od czasu wielkiej wojny. Ciężko ranni żołnierze dostawali morfinę w celu uśmierzania bólów. Zdrowsi wrócili do swych rodzinnych stron, nie zapominając o tym „zbawiennym” środku. Używali dalej morfinę w razie przygnębienia duchowego, spodziewając się, że tylko w ten sposób przetrwają najcięższe zmartwienia. Polecano morfinę zadowolonym, kolegom i t. d. Skutki tego nałogu nie dały długo na sobie czekać. Morfinista odurza się w tajemnicy, za dawkę gotów jest dopuścić się najgorszego przestępstwa.

Drugim równie szkodliwym narkotykiem jest kokaina. Preparuje się ją z rośliny, która rośnie w Bolwii. Używanie kokainy jest o wiele łatwiejsze. Znajduje się ona np. w proszkach, który wchłania się do nosa, jak tabakę. Skutki nałogu kokainowego są o wiele straszniejsze. Nałogowiec wygląda jak trup. Jeżeli nie zapadnie na chorobę fizyczną, umiera w strasznych męczarniach.

Leczenie nałogu narkotyzowania jest bardzo utrudnione. Wymaga bowiem bardzo długiego czasu i wiele pieniędzy. Społeczeństwo, świadome skutków używania narkotyku, powinno bronić się i unikać tych środków, gdyż droga może za to zapłacić. (tr)

KALENDARZYK

Czwartek, 5 marca 1931.

Słońce: wschód 6.32 — zachód 17.36 — długość dnia 11 godzin 4 min.

Księżyc: wschód 19.19 — zachód 7.06 — po pełni

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek: godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska — 12 st. Cels. — Pogodnie: Wiatr północno-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 760 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa 0 st. Cels., najniższa — 12 st. Cels. Ilość opadu 1 mm.

Przepowiednia pogody na piątek: W dalszym ciągu pogodnie, w nocy ostry przymrozek.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: wczoraj plus 2.63 m; dziś plus 2.78 m. Kal. rz.-kat.: Teofil B. — jutro Wiktor M. Kal. słow.: Pakosław — jutro Wojsław.

Biblioteka im. I. J. Kraszewskiego (ul. Wrocławska 17) otwarta codziennie od godz. 12—13 i od godz. 16—19; w soboty od godz. 12—15. Kaucja 3 zł, abonament 1.50 zł, wpis 50 gr.

Czytelnia dla Kobiet, ul. Kantaka 8-9 (11 piętro), otwarta codziennie od godz. 11—13 i od 16—19, zaopatrzona we wszelkie nowości. Kaucja 3 zł.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapiżyńska, plac Sapiżyński 1. — Apteka pod Esku-lapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75. Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47.

Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdują.

OSOBISTE

— Z Uniwersytetu Poznańskiego. — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał pp. Roman Gierszewski z Tucholi w woj. pomorskim, Antoni Czerwiński z Łęczycy w woj. łódzkiej, Hugo Zawodziński z Bocienia w woj. pomorskim.

Dyplom magistra filozofii z zakresu matematyki uzyskał pp. Nikodem Rozkwitalski z Lidzbarka, Eugeniusz Tomaszewski z Rypina w woj. poznańskim.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Walne zebranie Polskiego Czerwonego Krzyża odbędzie się dziś o godz. 20.20 w sali hotelu Rzymskiego przy al. Marcinkowskiego. Na porządku obrad sprawozdania zarządu i wybór.

— Wielkopolski Związek Ziemiaków. — Zarząd tegoroczne walne zebranie w wtorek, dnia 17 i w środę dnia 18 bm. na sali Biblioteki Uniwersyteckiej. Karty wstępu oraz program Zw. wysła człon-

Dla oczyszczenia krwi pije rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej „Franciszka Józefa”. nw 8153

kom w pierwszych dniach przyszłego tygodnia.

— Koło Śpiewackie Polskie. Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 8 marca o godzinie 15.30 w sali „Boulevard” przy placu Nowomiejskim. Na porządku obrad przyjęcie i zatwierdzenie nowych statutow. Przybycie wszystkich członków konieczne. — Członkom czynnym donosimy, że lekcja śpiewu dzisiaj (w czwartek) się nie odbędzie. Zarząd.

— Ze Zjedn. Kolejowców Polskich. — W niedzielę, dnia 8 bm. o godzinie 10.30 w sali Zarządu Okręgowego Z. K. P. w Poznaniu przy ul. Spokojnej nr. 24 odbędzie się walne zebranie sekcji st. asystentów, asystentów i elewów kolejowych.

— Stow. Porządku Publicznego — dzielnic VI Jeżyce — Łazarz. Plenarne zebranie odbędzie się w piątek, dnia 6 b. m. o godzinie 20 na sali p. Jaszyska, ul. Kraszewskiego 16.

— Wlkp. Koło Chyliczanek. Zebranie odbędzie się dnia 6 bm. o godzinie 16 w mieszkaniu p. Szumskiej przy ulicy Chelmońskiego 9.

— Klub Sport. „Olimpia”. Miesięczne plenarne zebranie odbędzie się dnia 5 bm. o godzinie 19.30 w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej.

— Ze Związku Oficerów Rezerwy. — Zebranie miesięczne w czwartek 5 bm. o godz. 20 w sali restauracji Cechowej przy ul. Sew. Mielżyńskiego 23, z odczytem p. por. rez. dr. Bogdańskiego p. t.: „Przygotowanie Polski do walki przeciwgazowej”.

— Miesięczne zebranie Tow. b. żołn. 10 p. Strzelców Wlkp., przypadające na 6 bm. odbywa się. Natomiast dnia 24 b. m. o godzinie 19.30 odbędzie się roczne walne zebranie w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej.

— Filja Elektromonterów przy Zw. Pracowników Elektrotechnicznych. Plenarne zebranie odbędzie się dnia 7 bm. o godz. 19 w domu Wydz. Rady Z. Z. P. przy ul. Działyńskich 3, parter lewo.

WYKŁADY

— Tajemniczy wróg „Grypa”. Zaledwie skończyła się wojna światowa, kładąca pokotem miliony ludzi, a oto ukazał się u wrót Europy drugi wróg ludu, grypa, która niszczyącym huraganem przewiała przez nasz kontynent i znowu milionami załadowała cmentarze. A wleżała lekarska stała wobec niej tak bezradna, jak mędrcy średniowieczni przed morowem powietrzem — duma. Również dziś niewiele jest jeszcze ludzi uświadomionych o tej strasznej pladze ludzkości. Przecież każda siódma trumna w swem wnętrzu tuli ofiarę grypy. Na czym więc polega siła przemożna tej choroby? Co zabezpiecza nas przed jej pociskami i decyduje o zwycięstwie organizmu? Staramy się wnikać w tajniki tej groźnej choroby. Sposobność ku temu daje nam wykład docenta Uniwersytetu Poznańskiego p. dr. Labendzińskiego p. t. „O grypie i tak zwanej grypie”, który odbędzie się staraniem Koła Medyków w piątek, 6 bm. o godzinie 20 w Coll. Medicum, przy ul. Fredry 10, II piętro. Wstęp 30 i 50 groszy.

WIECZORY, KONCERTY

— Ciekawy koncert chóru „Lutnia” i orkiestry symfonicznej urzędników dyr. P. K. P. odbędzie się pod kierownictwem p. Marijana Weigta dnia 7 bm. o godz. 20 w sali Domu Lwangelickiego. W programie utwory choralne i orkiestralne z udziałem solistów. M. i. wykonana zostanie „Milda” Moniuszki. Bilety można nabywać w dniu koncertu przy kasie.

KRONIKA FILMOWA

— Film dla młodzieży. Wyświetlany od kilku dni w kinie „Stylowem” piękny film religijny p. t. „Dzieje duszy”, przedstawiający w bardzo interesujący sposób cudowne życie św. Teresy z Lisieux, cieszy się dużym powodzeniem. — Objaw zresztą zrozumiały, jeśli się zważy, że obraz posiada wysokie wartości artystyczne, ciekawe ujęcie, a przedewszystkiem dlatego, że każdy widz spełnia do bry uczynek, gdyż dochód przeznaczony jest na cele misyjne. Pragnąc uprzystępnienie zobaczenie tego filmu również młodzieży szkolnej, odbywają się specjalne przedstawienia już od południa, przyczem ceny biletów są minimalne: 30 i 50 gr. — Należy więc oczekiwać dużego zainteresowania ze strony młodzieży i działu szkolnej tym pięknym filmem, tak godnym przez nią zobaczenia.

ZYCIE SOKOLE

— Sokolice w Śródmieściu. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 6 bm. o godzinie 20 w salce posiedzeń przy ulicy św. Marcina 65. Na porządku obrad m. in. wykład p. dr. Sychały na temat: „O zahartowaniu”.

— Wykłady międzygimnazjowe dla Okręgu Poznańskiego. Dnia 8 bm. o godzinie 11.30 odbędzie się drugi wykład międzygimnazjowy, urządzony przez sekcję oświatową Dzielnicowego Wydziału

„Oblicze Lwowa”

Świetny, bogato ilustrowany artystycznymi zdjęciami feljeton

Stanisława Wasylewskiego

jest ozdobą ostatniego (23) zeszytu „Ilustracji Polskiej”. Niemniej interesujący jest aktualny artykuł p. t.

Zamach na arcydzieło Rembrandta

opowiadający o dziwnych losach jego obrazu, który zniszczony już kiedyś częściowo pożarem, obecnie uległ nowemu nieszczęściu. Z innych artykułów i zdjęć ilustrujących najważniejsze wypadki w kraju i zagranicą, warto wymienić artykuł o pomniku zjednoczenia ziem polskich w Gdyni, 100-lecie Olszyny grochowskiej, o najnowszym filmie Chaplina itp.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kręgów publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy, miesięczny abonament 1.50 zł kwartalnie 4.— zł, bez kosztów przesyłki — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70).

O zdrowie publiczne

Ciekawy odczyt prof. dr. Gantkowskiego o niszczących skutkach narkotyków

Zorganizowane przez koło medyków przy U. P. odczyty z zakresu medycyny nie cieszą się takim powodzeniem na jakie zasługują. Zapowiedziany na dzień wczorajszy odczyt prof. dr. Wrzoska nie mógł się odbyć z powodu niedyspozycji prelegenta. Zastąpił go prof. dr. Gantkowski.

Na wstępie prelegent podkreślił, że podstawą zdrowia publicznego jest zdrowa jednostka. Choroby epidemiczne wyrządzają społeczeństwu niepowetowane szkody. Znamenną ich cechą jest to, że po krótszym czy

dłuższym okresie mijają, zostawiając przy życiu tylko zdrowe i odporne jednostki. Gruźlica należy do rzędu chorób jeszcze groźniejszych ze względu na swój odmienny charakter. Jest ona przewlekłą i bardzo zaraźliwą. Wszystkie choroby zakaźne przedewszystkiem podcinają zdrowie fizyczne, mniej natomiast oddziałują na życie psychiczne i duchowe człowieka.

Do najstraszniejszych zaliczyć należy te wszystkie, które biorą początek z narkotyku. Działają one wyjątkowo na ustrój nerwowy i podcinają moralnie każdą jednostkę. Nałóg odurzania się znany jest już w czasach starożytnych, a specjalnie używano haszyszu i opium. To ostatnie preparowano z soków maku. Około

Sokole przy św. Marcinie 67. Wykład wygłosił ks. dr Skazinski na temat: „Religia jako podstawa życia społecznego i państwowego”, oraz p. dr. Makowska na temat: „Higijena w sporcie”. Upraszają o liczny udział członków. Goście mile widziani.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Kursy dla kobiet.** Czytelnia dla Kobiet przypomina o kursach, które obejmują malarstwo na porcelanie, flety, mierzki, tewały, artystyczne cerowanie, klockowe koronki, motywy weneckie, liwory i batik, firany szydełkowe podług wzorów francuskich. Zgłoszenia przyjmuje się codziennie w Czytelnia, ul. Kantaka 9, II ptr przed południem od 11 do 1 i po południu od 4 do 7.

— **Kurs podkuwania koni w Krotoszynie** w szkole rozpocznie się w kwietniu r. b. Na kurs przyjmuje się czeladników kowalskich którzy ukończyli 19 lat i złożyli wymagany w prawie przemysłowym egzamin na czeladnika kowalskiego. Zgłoszenia przyjmuje Wielkopolska Izba Rolnicza, Poznań, ul. Mickiewicza 33. — Do zgłoszeń należy dołączyć: 1) świadectwo złożenia egzaminu na czeladnika, 2) świadectwo zdrowia, 3) świadectwo moralności, 4) metrykę urodzenia i 5) 30 zł wpisowego.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Kółko Wioślarskie przy S. M. P. Poznań.** Tum urzęduje dnia 8 bm o godzinie 19.30 w sali Domu Katolickiego na Śródmieście przedstawienie amatorskie pod tyt. „Chopiec okretowy”, na które wszystkich sympatyków zaprasza Zarząd.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z Towarzystwa św. Wincentego a Paulo.** Kwartalne walne zebranie odbyło się w Domu św. Wojciecha przy Alejach Marcinkowskiego przy udziale około 60 członków. — Zajął je prezes Rady Wyższej p. pułkownik Antoni Loster. Ks. prałat dr A. Zychliński wygłosił nadzwyczajną treść i budujący referat o czynnej miłości bliźniego i jej błogich skutkach. Przeczytano dekret J. Em. Ks. Kardynała Prymasa, mianującego delegatem swoim do Tow. św. Wincentego a Paulo ks. prał. dr Teodora Taczaka, proboszcza par. św. Marcina. Dalej oznajmił p. prezes Loster o powstaniu nowej Konferencji w łonie Sodalicji Akademików i przywitał obecnych na zebraniu przedstawicieli nowej Konferencji.

— **Z Kola Przyj. Hare, przy XII i XXVI Druż. Hare.** Na ostatnim walnym zebraniu wybrano nowy zarząd w następującym składzie: Prezes Ogrodowski Stanisław, zastępca prez. i dyrygent Szymański Franciszek, sekretarz Świdorski Stefan, zastępca sekretarza Nowicki Kazimierz, skarbnik Murawa Antoni, ławnicy Kołodziejczyk Bolesław, Szajek Kazimierz, komendant drużyny Trzewikowski Stefan, opiekun drużyny Dzikowski Adam, opiekun sekcji śpiewu Szymanowski Czesław, bibliotekarz Krzyżosiński Kazimierz. Komisję rewizyjną tworzą pp. Łagodziński Wojciech, Ławniczak Czesław i Zyla Franciszek.

— **Z Stow. Młodzieży Polskiej Poznań.** Tum. Konkursowe strzelanie do tarczy o mistrzostwo stowarzyszenia za rok 1930 przyniosło następujące wyniki: Mistrzostwo nabył p. Gniatkowski Władysław, osiągając 177 pkt. na 216 możliwych. Pierwszym rycerzem został p. Gruber Stefan uzyskując 167 punktów; drugim rycerzem z różnicą zaledwie 1 pkt. został p. Gniatkowski Antoni. Wyżej wymienionym wręczył nagrody, w postaci żetonów, ks. naucz. Klaus.

— **P. Marjan Piechocki.** Chwaliszewo nr. 59, syn tapicera p. Stefana Piechockiego (Ostrówek 10-11), prosi nas o zaznaczenie, że nie jest identyczny z Marjanem Piechockim, skazanym (jak o tem donosiłszy) za zbrodnię gwałtu.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Nienauczone go pracować.** — **popełnił samobójstwo.** W sprawie tajemniczego samobójstwa, popełnionego w środę wieczorem w bramie domu przy Piekarach 6, przez nieznanego mężczyznę, ujawniono obecnie nazwisko nieznajomego. Jest nim 18-letni Władysław Pierzyński, rodem z Rzęczyna w pow. piotrkowskim, z zawodu fotograf. Jak z pozostałonego listu wynika, Pierzyński zatrut się cjanidem potasu. W liście donosi, że popełnia samobójstwo, gdyż nie może znaleźć a nie nauczone go pracować. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **Zemsta za obwinienie o kradzież.** Zamieszkały na Chwaliszewie 52 Emil Majunke doniósł policji, że do mieszkania jego wtarwnęli Edmund Buetner i Edmund Barczewski. Obaj pobili jego żonę, gdyż obwinili ich o kradzież. (k)

— **Pobici podczas kradzieży.** W pobliżu tunelu kolejowego na ulicy Fabrycznej znaleziono w nocy ciężko pobitego Marcina Piechockiego, zamieszkałego przy Gen. Prądzyńskiego 43. Jak się okazało, Piechocki ze szwagrem swoim Mieczysławem Bohórskim usiłovali włamać się na plac budowy inż. Bzyla, przy czym zostali dotkliwie pobici przez stróża pilnującego terenu. (z)

— **Kradzieże i włamania.** Z mieszkania p. Kazimierza Tońskiego przy ul. św. Czesława 18a skradli nieznani włamywacze futro męskie wartości około 300 złotych. — Przy ulicy Dąbrowskiego nr. 64 włamano się do warsztatu ślusarskiego i skradziono narzędzia ślusarskie wartości

około 300 złotych. — Z mieszkania p. Franciszka Preissa (Szamarzewskiego 1) skradziono płaszcz zimowy, papierosnicę, mandolinę i różne części odzieży, znaczone literami F. P. — Na św. Wojciechu 2a nieznani złoczyńcy włamali się do piwnicy p. Józefa Gawrońskiego i skradli 6 skrzyń mydła, 3 wiadra marmelady, wiadro powideł i inne artykuły spożywcze wartości około 500 złotych. — Przy ul. Półwiejskiej 24 włamano się do mieszkania p. Teodory Skarbińskiej i skradziono bieliznę wartości około 600 zł. (k)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Simulacja napadu i przykre skutki.** W ostatnich dniach lutego 20-letni praktykant gospodarczy Stefan Sroczyński z Brzezia (pow. jarociński) doniósł policji w Zerkowie, że napadnięto go. Według jego doniesienia w drodze na stację kolejową, wieczorem, w pobliżu kościoła w Zerkowie rzuciło się nań 3 nieznanych osobników, z których jeden uderzył Sroczyńskiego łepem narzędziem w głowę, przyprowadzając go o utratę przytomności. Podczas tego napadu skradziono mu walizkę z ubraniami i bielizną, płaszcz, oraz portmonekę z zawartością 30 zł. Władomść o tak zuchwałym napadzie poruszyła miejscowe władze bezpieczeństwa, które z całą energią przystąpiły do śledztwa. Ustalono z całą pewnością, że napad był zmyślony przez Sroczyńskiego, którego poraniono w bójce, jaka wynikła w Sierkierzynie między nim a Piątkiewiczem. Do bójki doszło na tle nieoddania przez Sr. 30 złotych. Wierzyliście, że kłował swą naleźność w ten sposób, że zatrzymał walizkę z bielizną. Misyfikacja napadu rabunkowego będzie miała bardzo niemiłe następstwa, gdyż policja skierowała do sądu wniosek o ukaranie Sroczyńskiego z powodu wprowadzenia władzy w błąd. (k)

— **W Bydgoszczy popełnił samobójstwo,** wieszając się na strychu 60-letni Karol Haak, emeryt kolejowy. Chwilowe nieporozumienie z córką, prowadzącą mu gospodarstwo domowe, skłoniło Haaka do rozpaczliwego kroku. „Przywołany lekarz stwierdził już tylko śmierć. (k)

— **Włamanie do sierocińca.** Jednej z ostatnich nocy przy pomocy podobionych kluczy i wyrwania zamku włamano się do sierocińca zakładu Diakoniskiego w Bydgoszczy (ul. Toruńska 7). Nieznani złoczyńcy zabrali większą ilość odzieży męskiej, damskiej i dziecięcej oraz pościelę łącznej wartości około 1500 zł. (k)

— **Wyłowienie zwłok.** Z rzeki Brdy w Bydgoszczy wyłowiono zwłoki 25-letniego Tomasza Kalinowskiego z Bydgoszczy (ul. Bema 4). Jak się okazało, popełnił on samobójstwo w dniu 28 listopada ub. r., wyszedłszy z pewnej restauracji bez żadnej zapowiedzi i niekompletnym ubraniu. Dopiero po pewnym czasie zorientowano się z pozostawionych listów w restauracji, że Kalinowski pozabawił się życia. Wszelkie poszukiwania za zaginionym były dotąd bezskuteczne. (k)

— **Pożary.** W Smieszkwowie (pow. czarnkowskiego) spłonęła stodoła z zapasami zboża i narzędziami rolniczymi własność Franciszka Muli. Straty wynoszą około 8 tys. zł. Ogień powstał podczas młócenia. — W Jagodnie (pow. średzki) z nieustalonej przyczyny spłonął stóg słomy wartości przeszło 1000 złotych na polach rolnika Józefa Tarasa. (k)

— **Echa mordu w Grzebieniakach.** — Wykryto już zabójców powracającego z zabawy Ludwika Mańczaka. Główny sprawca nazywa się Czesław Ludwiczak, a współnikami jego są Roman Lembicz i Florian Matuszak z Ceradza Dolnego (powiat szamotulski). Wspólników aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Szamotulach, natomiast główny sprawca Czesław Ludwiczak zbiegł i dotychczas nie zdołano go ująć. (k)

SPORT

Hokej na lodzie

Wynik meczu „AZS” Wilno i „TKS” podaliśmy błędnie za PAT 1:0, kiedy tymczasem wygrali w tym stosunku Toruńczycy, zdobywając jedną bramkę w trzeciej tercji przez Ziembika. Dziś „AZS” - Poznań walczy z „Czarnymi” o wejście do finału, jako czwarty zespół.

Kolarstwo

Walne zgromadzenie Pozn. Okr. Zw. Kol. odbędzie się w niedzielę o godz. 10 w sali p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej. Na porządku obrad sprawozdanie zarządu oraz wybór nowych władz.

Piłka nożna

Niedzielnym przeciwnik „Warty” Kl. Sp. „Haller” (Wielkie Hajduki) zasilony kilkoma graczami ligowymi stanowi obecnie groźny zespół w tym roku niepokonany. „Warta” będzie musiała wydać z siebie wszystko żeby wyjść z tej walki zwycięsko. Mecz odbędzie się o godz. 15.

Mistrzostwa A kl. POZPN rozpoczynają się w niedzielę 8 marca następującymi rozgrywkami: o godz. 11 — „Legia” i „OKS” na boisku „Sparty”, oraz „Warta” i „Polonia” na boisku „Warty”. Na prowincji grają o godz. 14: w Ostrowie: „Ostrowia” i „HCP”; w Gnieźnie: „Stella” i „Sparta”; w Lesznie: „Sokol” i „Olimpia”.

Pięściarstwo

Zawody z Węgrami wywołały w Poznaniu bardzo wielkie zainteresowanie wśród szerokiego sfer zwolenników boksu i nie-

wątpliwie wielka sala PWK wypełni się w niedzielę doszczętnie. Goście przybywają w następującym składzie od wagi muszej do ciężkiej: Erös István, walczy po raz pierwszy w reprezentacji. Enkes István, mistrz Węgier 1930 i mistrz Europy w wadze muszej za rok 1930, bronił barw Węgier 21 razy z tego 16 razy zwycięsko. Szabo Gyula, mistrz Węgier i Europy startował w reprezentacji 8 razy. Fogas József, mistrz Budapesztu bronił swych barw 5 razy. Zeida Károly, mistrz Budapesztu. Sziget Lajos, mistrz Węgier i wicemistrz Europy. 16 razy startował w barwach Węgier, znany nam dobrze ze swej walki z Wiśniewskim. Kéri Béla, mistrz Węgier startował 13 razy w barwach swej ojczyzny i Kőrösi Sándor, mistrz Węgier walczył 15 razy w reprezentacji. Drużyna węgierska przybywa pod kierownictwem p. dr Györi Ernő i kpt. związkowego p. Forray Árpada. Przedprzedaż biletów w firmie „Camera” Ratajczaka 3 oraz w niedzielę od godz. 16 przy kasie. Celem uniknięcia natłoku uprasza się o nabywanie biletów w przedprzedaży.

Życie organizacyjne

Roczne walne zebranie T. S. „Jutrznia” odbędzie się w piątek 6 bm o godz. 20 w lokalu p. Szymury przy ul. Strumykowej nr. 34.

Niezwykła sensacja w Teatrze Polskim

Teatr Polski przygotowuje na jutro niełada sensację teatralną, rzecz dotychczas niebywałą: sztukę, której akcja łączy scenę z widowiskiem, artystów z publicznością. Tytuł „Gwiazdki z nieba”. Tytuł jakby z bajki gwiazdkowej. A jednak rzecz cała nie ma nic wspólnego ani z gwiazdką, ani z bajką. Widownia w całej pełni fascynujące swoją niezwykłością, zającą swym stylem szlachetnym o Commedia dell'arte. Wyjątkowo interesująca impresja sceniczna, autorstwa J. Chlumberga. Afisz jej nie zapowiada ani aktów, ani godziny końca widowiska. Udział publiczności w niej nieodzowny, publiczność gra tu poniekąd ważniejszą rolę, niż którykolwiek z uczestniczących w widowisku artystów. Dawno już kroniki teatralne nie notowały tak rewelacyjnego zdarzenia scenicznego. To też nie wątpliwe, że publiczność pospieszy tłumnie na jutrzejszą premierę.

Sztuka, wyreżyserowana z pietyzmem przez p. dyr. Szczurkiewicza, otrzymała doborową obsadę: pp. Biesiadecka, Bracka, Sierska, Zarębińska, Biesiadecki, Godlewski, Kwiatkowski, Kordowski, Nowacki, Piotrowski i in.

Pieszko przez puszcze i stepy Brazylii

Oto temat drugiego odczytu p. inż. Tadeusza Perkitnego z cyklu „Moja wiończa naokoło świata”. Pierwszym odczytem prelegent zdobył sobie odrazu serca i umysły tłumnie zgromadzonej publiczności. W drugim odczytzie autor-podróżnik przedstawił etapy ku bezludnym Góróm Nadziei, z kamerą pomiędzy kaboklami, noc śmierci, w splotach zielonego piekła, dole i niedole karawny leśnej, oraz nad największym wodospadem świata. Jak pierwszy, tak i ten odczyt ilustrowany będzie licznymi przeźroczeniami z osobistych zdjęć fotograficznych prelegenta. — Odczyt odbędzie się w sali 17 Col. Minus, w niedzielę, 8 bm, o godz. 18. Bilety nabyć można w składzie cygar Zygarełowskiego przy ul. 27 Grudnia.

We wtorek, 10 marca, w sali Domu Ewangelickiego odbędzie się koncert elwnej wiolinistki

Ireny Dubiskiej

który wzbudził w kołach melomanów naszych najwyższe zainteresowanie. Koncerty Dubiskiej w Anglii (z kapelmistrzem Mlynarskim), w Holandji (ze sławnym skrzypkiem Hubermanem, z którym grała nasza skrzypaczka koncert Bacha na dwie skrzypce), również ostatnie recitale artystki w Paryżu, Helsingforsie i Sofji spotkały się z ogromnym uznaniem całej prasy. Po ostatnim koncercie we Wrocławiu pisze m. i. tamtejszy krytyk w „Breslauer Nachrichten”: „Gra IRENY DUBISKIEJ stoi na najwyższym szczycie sztuki wykonawczej. Impozująca interpretacja „Chaconny” Bacha wprawiła wszystkich w zdumienie”. Dubiska łączy w sobie wielki talent interpretacyjny, skończone mistrzostwo stylu i techniki oraz żywy temperament artystyczny, a w czasach, gdy wykłonnijęsza publiczność coraz więcej odwraca się od rozmaitych płaskich imprez rewijowych i kabaretowych, można oczekiwać, że koncert cenionej artystki Wielkopolkini znajdzie oddźwięk i poparcie najwyższych sfer społeczeństwa tutejszego — tembardziej, że weźmie również udział wybitny pianista prof. Franciszek Łukasiewicz, który pona... akum-

panamentem odegra również kilka utworów solowych. Fortepian firmy August Förster ze składu Wł. Kwiatkowskiego. Bilety u Zygarełowskiego. zw 27 992

Hanka Ordonówna przyjeżdża do Poznania!!!

HANKA ORDONÓWNA, najslawniejsza polska pieśniarka, ulubienica stolicy zwana polską „Yvette Guilbert”, po niebywałych triumfach zagranicą, wraz ze swoim zespołem przybywa do Poznania i wystąpi dwukrotnie w naszym mieście, a to: w sobotę, 7-go, i w niedzielę, 8 marca b. r. o godz. 11 wieczorem w teatrze „Słońce”. **HANKA ORDONÓWNA**, która niebawem już pożegna się na stałe ze sceną, gdyż wychodzi za mąż za potomka jednego z najstarszych rodów w Polsce, hr. Tyzkiewicza. — Jest tak znaną i popularną w Polsce i zagranicą, że poproszu trudno dorzucić jeszcze słów parę do tego całego mnóstwa hymnów i dytyrambów, których nie szczędzi znakomitej artystce prasa polska i zagraniczna.

HANKA ORDONÓWNA wystąpi w naszym mieście tylko 2 razy w otoczeniu swego zespołu, z niezrównaną komiczką **BETCHEROWĄ** i świetnym baletem **KORCZYNSKĄ** — **ŚNIEŻYŃSKI** na czele. — Akompanjament **JERZY BORUNSKI**.

Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrońskiego ul. Gwarna 20, tel. 56-38. zw 28 58

Kursy Rytmiki i Plastyki **Walentyny Wiechowiczowej** Nowe grupy dla pań od 1. III. Wpisy i informacje we wtorki i czwartki. Soboty od 4 do 5 po pol. w Studium Wychowania Fizycznego (park Wilsona). zw 28 100

Jutro w piątek wystąpi **KWARTET KRETTLY**.

Przypominamy, że jutro w piątek, dnia 6 marca o godz. 20 w sali Domu Ewangelickiego, ul. Wjazdowa 8, wystąpi znakomity paryski kwartet smyczkowy „Kwartet Krettly” — Robert Krettly I. skrzypce, René Costard II. skrzypce, Roger Méthén altówka, André Navarra wiolonczela. Kwartet ten cieszy się wielkim rozgłosem i uznany jest jako jeden z najwybitniejszych francuskich zespołów kameralnych. To też prasa porównuje go z takimi zespołami jak kwartety „Drezdeński”, „Capet”, „Pro Arte”, „Guarneri” i t. d. Kwartet Krettly wyróżnia się pięknem, aksamitnym brzmieniem, znakomitem zgraniem jak i wysokim poczuciem stylistycznym. Na jutrzejszym koncercie usłyszymy trzy piękne kwartety w mistrzowskim wykonaniu i to: Mozarta, Ravela, i Debussy'ego. Sprzedaj biletów na ten wysoce artystyczny wieczór, nabyć można w składzie cygar A. Szrejbrońskiego ul. Gwarna 20 w cenie 3—8 zł. Bilety studenckie, jak i młodzież szkolnej tylko w dzień koncertu przy kasie (1,50 zł.). zw 28 062

Koncert symfoniczny **Filharmonji Poznańskiej.**

IV. koncert symfoniczny, który odbędzie się w niedzielę dnia 8 marca w południe o godz. 12 w auli uniwersyteckiej, zapowiada się ze względu na wybitną osobę dyrygenta, bardzo interesująco. Koncertyem dyrygować będzie słynny polski dyrygent Grzegorz Fitelberg, pierwszy kapelmistrz Filharmonji Warszawskiej, znany w świecie jako jeden z najwybitniejszych współczesnych dyrygentów. Bardzo ciekawy program, na który składają się Moniuszki „Bajka”, Prokofiewa „Symfonia klasyczna”, Respighiego „Feste Romane” i Debussy'ego „Poludnie Fauna” zainteresują niewątpliwie szerokie rzesze miłośników muzyki symfonicznej. Bilety nabyć można w składzie cygar Szrejbrońskiego ul. Gwarna 20, telefon 56-38. zw 28 096

Teatr Wielki

DZIŚ — „Traviata” — gość, występ p. Bandrowskiej. **Piątek** 6 3 „Holender tulacz”. **Sobota**, 7 3 „Cyganeria”. (Gość, występ p. Bandrowskiej). **Niedziela** 8 3. popołudniu „Siła przeznaczenia”. **Niedziela**, 8 3. wieczorem „Orlow”. **Poniedziałek**, 9 3. „Holender tulacz”. **Początek o godzinie 8 wieczorem.**

Teatr Polski

DZIŚ — „O żonach złych i dobrych”. **Piątek**, 6 3. „Gwiazdki z nieba” — premiera. **Sobota**, 7 3. „Gwiazdki z nieba”. **Niedziela**, 8 3. o godz. 15 „Pani ministrowa” — ceny niższe. **Niedziela**, 8 3. wieczorem „Gwiazdki z nieba”. **Poniedziałek**, 9 3. „O żonach złych i dobrych”. **Początek o godzinie 8 wieczorem.** Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Pan Lamberthier”. — Gość, występ A. Węgliński. **Piątek**, 8 3. o godz. 4.30 po pol. „Syn Boly”, widowisko pasyjne. **Piątek**, 6 3. wiecz. „Pan Lamberthier” — występ gościnnie A. Węgliński. **Sobota**, 7 3. o godz. 4.30 po pol. „Syn Boly” — widowisko pasyjne. **Sobota**, 7 3. wiecz. „Pan Lamberthier” — wyst. gościnnie A. Węgliński. **Początek o godzinie 8 wieczorem.** Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarełowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Para narzeczonych i znaczek pocztowy

Jeden ze szwedzkich znaczków pocztowych nazywany jest popularnie „miłosnym znaczkiem pocztowym”. Historię powstania tej oryginalnej nazwy przypomina obecnie pewien dziennikarz skandynawski.

W 1918 roku szwedzki urząd pocztowy po sporządzeniu noworocznego sprawozdania przekonał się, że cały prawie zapas znaczków droższych został nierozsprzedany, natomiast znaczki o mniejszej wartości były prawie na wyczerpaniu. Oszczędni Szwedzi postanowili puścić z kursu również niesprzedane gatunki znaczków i w tym celu nadrukowali na nie nowe liczby, oznaczające mniejsze wartości. Przytem jeden arkusz przedrukowanych znaczków wyszedł z drukarni z błędem, mianowicie cyfry wydrukowano odwrócone.

Arkusz ten dostał się do sprzedaży w małym urzędzie pocztowym w Guliksbergu, gdzie mieszkał również pewien młody człowiek zakochany i z tego powodu wysyłający codziennie listy do swej narzeczonej. Widocznie w tym czasie nikt z mieszkańców Guliksbergu nie prowadził żadnej korespondencji, gdyż cały arkusik znaczków błędnie nadrukowanych, liczący 30 sztuk, został kolejno sprzedany zakochanemu młodzieńcowi i powędrował w listach do jego narzeczonej.

Jeden z filatelistów szwedzkich przypadkowo dowiedział się o istnieniu tak rzadkiej kolekcji znaczków i po kilkutygodniowych poszukiwaniach odnalazł właścicielkę. Młodzi ludzie, którzy zwlekali ze ślubem z powodu braku pieniędzy na założenie własnego gospodarstwa, pewnego pięknego dnia dowiedzieli się, że za 30 starych kopert od listów miłosnych mogą otrzymać olbrzymią sumę 6000 dolarów, taką bowiem handlową wartość przedstawiały niezwykle znaczki. Transakcja została oczywiście zawarta, młodzi pobrali się, dzienniki szwedzkie miały piękny temat do artykułów, a sentymentalni Szwedzi od tej pory znaczki 12-ore nazywają „miłosnymi znaczkami pocztowymi”.

Charlie Chaplin w Londynie

Światowej sławy ten artysta obecnie najpopularniejszym chyba człowiekiem w Londynie. Miła umysłowa, oraz najwyższa arystokracja londyńska wydierają go sobie z rąk. Ostatnio urządził sir Filip Sasson na jego cześć śniadanie. Zjawili się książęta, lordowie i wszystko, co ma wogóle pretensje do sławy.

Ale ten mały cichy człowieczek o lekko stłwizną przypryszczonych włosach niewiele sobie robi z tych zaproszeń. Najchętniej spaceruje incognito po ulicach południowej dzielnicy Londynu — tam gdzie stała jego kolebka. I tak odwiedził niespodziewanie swoją starą szkołę. Zajął takśkowską do szkoły w Middlesex i zgłosił się u dyrektora, przedstawiając mu się temi słowami: „Jestem stary uczeń tej szkoły, nazywam się Charlie Chaplin”. Można sobie wyobrazić, co się działo wtemczas w tej szkole. W swej starej klasie stanął Charlie na podium i wygłosił krótkie przemówienie. „Jestem bardzo szczęśliwy i wydaje mi się, że jestem znowu małym chłopakiem, uczniem tej szkoły”. Następnie, nieproszony przez nikogo dał małe przedstawienie. Przechadzał się znanym swym krokiem po podium, wywijając swoją laseczką i kłaniał się swym melonikiem. Szalona radość ogarnęła słuchaczy — takiego wybuchu entuzjazmu chyba nigdy w tej szkole jeszcze nie było.

A potem poprosił, by go zaprowadzono do chorych pacjentów szkoły. I przed nim odegrał Charlie jeszcze raz te same sceny. Następnie poprosił Charlie, by go zaprowadzono do sypialni chłopców. I tu ujrzał jakąś postać kobiecą, która akromnie przytulała się do ściany. Była to pani Radband, która jeszcze za czasów Chaplina opiekowała się tą salą. Charlie natychmiast ją poznał, ale ona go nie poznała. Chaplin podarował swej szkole aparat projekcyjny dla filmu, a każdego ucznia obdarzył innym podarkiem.

W kołach politycznych Londynu omawiana jest kwestia nadania Chaplinowi jako obywatelowi W. Brytanii, szlachectwa i tytułu sir. W Paryżu zaś, gdzie Chaplin będzie asystował wkrótce na premierze swego filmu „Światła wielkiego miasta”, minister sprawiedliwości, Leon Berard, wielbiciel jego talentu złożył Briandowi, jako ministrowi spraw zagranicznych, wniosek w kwestii nadania Chaplinowi Legji Honorowej.

Ciekawy eksperyment teatralny

Wagner „bez muzyki”

W najbliższym czasie ma być dokonany w Wiedniu niezwykle ciekawy eksperyment odтворzenia dzieł Wagnera, jako zwykłych dramatów, bez muzyki. Myśl tę powziął Franz Herterich, były dyrektor Burgteatru. Na pierwszy ogień ma iść „Tristan i Izolda”, jako sztuka, w wykonaniu pierwszorzędných artystów, głównie Burgteatru. Przedstawienie ma trwać — przy niewielkich skrótach tekstu, jedynie w scenach miłosnych drugiej części — od 1 1/2 do 2 godzin. Motywem zasadniczym tego niepraktykowanego dotychczas eksperymentu jest chęć zaprezentowania Wagnera, jako poety i dramaturga: większa część publiczności operowej nie zdaje sobie wcale sprawy z wysokiej wartości poetyckiej języka „Tristana i Izoldy”, ani też

z wielkiej wartości artystycznej samego tekstu utworu. Tylko kilka poszczególnych ustępów będzie ilustrowanych muzyką, na fortepianie, bez orkiestry. Pierwsze przedstawienie tej wspaniałej opery Wagnera „bez muzyki” ma się odbyć w marcu. (md)

Mówiąca latarnia morska

W Szkocji, w Firth of Clyde, stanie w najbliższym czasie pierwsza latarnia morska, ostrzegająca statki przed niebezpieczeństwem — głosem ludzkim.

Marynarze Odyseusza słuchali śpiewu syren i rozbijali się o skały podwodne; marynarze szkocki słuchają będą stentorowego głosu megafonu i ustrzegą się w ten sposób od zguby. Latarnię morską Firth of Clyde słyszą doskonale w promieniu 10 km. Głos dobrotliwego olbrzyma, rozlegający się wśród gęstej mgły, stanowiącej w tych szerokościach istną klęskę i plagę, będzie aniołem stróżem tamtejszej nawigacji i wydrze morzu niejedną ofiarę.

O „rehabilitację” Rembrandta

Przed sądem w Amsterdamie odbyła się jedyna w swoim rodzaju rozprawa upadłościowa, o której zainicjowaniu swego czasu już donosiliśmy.

Przed 261 laty ogłosił amsterdamski sąd bankructwo słynnego malarza Rembrandta. Teraz zaś po tylu latach rozpatrywał wniosek o skasowanie ówczesnego orzeczenia o upadłości finansowej Rembrandta. Wniosek taki postawił potomkowie pierwszej żony Rembrandta Saskii van Uylenborg.

Sąd nie przychylił się do wniosku o zniesienie ówczesnej uchwały ogłaszającej Rembrandta bankrutem.

„Pałac kultury” w Kiszyniewie.

Rumuński ministerstwo oświaty, postanowiło wybudować w głównym mieście Besarabji Kiszyniewie „pałac kultury” w którym zgrupowane będą wszystkie organizacje całego kraju. Koszt budowy wyniosł około 18 milionów lei.

Z różnych stron Polski

Zamiast trucizny niewinny proszek i co z tego wynikało

W Rydułtowach na G. Śląsku 36-letnia żona górnika Mastka, mając młodego przyjaciela, postanowiła zgładzić zawiadającego jej męża przy pomocy trucizny, którą nabyła w tamtejszej aptece. Przeżydujący cel nabyła trucizny aptekarz dał jednak kobiecie zamiast trucizny niewinny środek na pobudzenie apetytu, ostrzegając zarazem Mastkę o zamysłach żony. Mastka po powrocie z pracy i spożyciu wieczory zżęcznie symulował, jakoby uległ otruciu i poniósł śmierć. Na tę chwilę czekała niewierna niewiasta, przywołując czekającego kochanka. W kulminacyjnym punkcie układania horoskopów na przyszłość „zmarłych wstał” nagle uśmiechnięty mąż i sprawił tegie lanie swemu niedoszłemu następcy, który z trudem ocalał życie, uciekając przez okno. Gorzej skończyło się z małżonką Mastka, który w ciężkim stanie przewieziono do szpitala.

Samolotem przewieziona do lecznicy.

W tych dniach na telefoniczne wezwanie z Nowego Sącza wysłano z Krakowa samolot sanitarny po ciężko chorą Marię Płackową, której stan wymagał jak najszybszego specjalnego zabiegu lekarskiego z powodu komplikacji porodowych. Samolot sanitarny, pilotowany przez sierż. pil. Klimszkę, wystartował z Krakowa o godz. 7,20 rano, a o godz. 8,35 wylądował na lotnisku L. O. P. w Nowym Sączu. Następnie wyleciał z chorą o godz. 8,55 i był w Krakowie o g. 9,35, lecąc z wiatrem pomyślnym 40 minut z Nowego Sącza. Na lotnisku oczekiwało na chorą pogotowie ratunkowe miejskie, wezwane na godz. 8,30 przez lekarza pułku; karetka odwozila natychmiast chorą do kliniki ginekologicznej — położniczej w Krakowie. Chora zniosła transport powietrzny zupełnie dobrze.

Głodujące dzieci w szkołach warszawskich

Przed niedawnym czasem zauważyli nauczyciele w niektórych powszechnych szkołach warszawskich, że dzieci są osłabione, niechętnie uczą się, a nawet niechętnie zabawiają się na pauzach. Na skutek licznych obserwacji rozpoczęto badanie, które wydało tragiczny rezultat. Okazuje się, że dzieci przychodzą głodne do szkoły, często bez pierwszego śniadania i nie przynoszą sobie jedzenia. Przeprowadzone w tej sprawie ankiety, z której wynika, że ponad 13.000 dzieci bezrobotnych osób uczęszcza do szkół. Rodziny tych dzieci są tak zubożałe, że nie mają nawet na chleb dla dzieci. Zauważono ponadto, że głodne dzieci często zabierają jedzenie tym dzieciom, które przynoszą ze sobą jedzenie. Warszawskie władze szkolne zwróciły się w tej sprawie do rządu i magistratu z prośbą o rozpoczęcie akcji rozdzielania jedzenia wśród dzieci bezrobotnych.

Pod wpływem kokainy.

W sądzie warszawskim odbył się proces przeciwko Zofji Krasnodębskiej — Ulrychowce, 23-letniej dziewczynie lekkich obyczajów. W nocy 3 grudnia ub. r. przy

zbiegu ul. Mokotowskiej i Hożej zadala Krasnodębska nożem rzeźnickim cios niejakemu Bolesławowi Dąbrowskiemu. Dąbrowski padł na ziemię nieżywy. Na rozprawie sądowej Krasnodębska nie przyznała się do winy, twierdząc, że była pijana i zatruta kokainą. Z wyjaśnień jej wynika, że znajdując się w stanie zamroczenia narkotycznego zabiła pierwszego napotkanego mężczyznę, z nienawiści do mężczyzn jako sprawców jej upadku. Wniosek prokuratora o powołanie psychiatrów został przez sąd oddalony. Krasnodębska została skazana na 4 lata ciężkiego więzienia.

Ogłoszenie z lasów Babiej Góry.

Przed kilku laty arcyks. Karol Stefan z Żywca darował swe dobra Zawoje. obejmujące między in. wspaniałe lasy na północnych zboczach Babiej Góry, Krakowskiej Akademii Umiejętności. Sfery turytyczne i miłośnicy przyrody przykładali do tej zmiany tytułu własności duże nadzieje, spodziewając się, że ochrona lasów będzie pod zarządem Akademii Umiejętności jeszcze spotęgowana.

Niestety, nadzieje te nie ziściły się, i turyści widzą, że na północnych jej zboczach nikną lasy. W r. z. wycięciu uległ las na Czantorji.

Akademii Umiejętności nie można jednak winić, gdyż wycinanie lasów jest dla niej niejako koniecznością. Od czasu bowiem utworzenia fundacji arcyks. Karola Stefana zmniejszono b. wydatnie dotacje rządowe na rzecz Akademii, polecając jej czerpanie dochodów z dóbr Zawoi.

Zarząd Polsk. Tow. Tatrzańskiego wobec tego wystosował do rządu memoriał z prośbą o powiększenie dotacji państwowej na rzecz Akademii Umiejętności.

RADJO

Programy radiofonijne:

Piątek, dnia 6 marca 1931 r.
Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 komunikaty; godz. 17.45 koncert popołudniowy; (transmisja z Warszawy); godz. 18.45 zagadnienie społ. wychowawcze; godz. 19.00 „Silva rerum”; godz. 19.15 kurs średni języka franc.; godz. 19.30 „Torem literatury i poezji”; godz. 19.45 kurs wyższy języka angielskiego; godzina 20.15 akademja czeška z okazji urodzin i imienin prez. Massaryka; godz. 21.45 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.00 muzyka taneczna z cukierni „Polonia”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 15.35 „Z życia Polskich Zespołów Śpiewaczych”; komunikaty; godz. 15.50 lekcja języka franc.; godz. 16.15 „Kącik artystyczny L. S. G.”; godz. 16.30 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „General Józef Chłopiński”; godz. 17.45 muzyka lekka i taneczna; godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 19.25 Prasa z płyt gramofonowych; godz. 19.40 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 pogadanka muzyczna; godzina 20.15 recital fortepianowy Józefa Turczyńskiego z Filharmonji Warszawskiej; w programie utwory Klaudjusza Debussy'ego.

Akademja czeška.

Z okazji urodzin Prezydenta Massaryka urządza „Radio Poznańskie” w piątek b. m. o godz. 20.15 uroczystą akademję, na której program złożą się: przemówienia p. Konsula Matouska, dyr. Zagadłowicza, oraz utwory muzyczne kompozytorów czeških w wykonaniu primadonny opery poznańskiej p. Zofji Zmigród - Fedyczkownej.

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono do dnia 2. 3. 1931.

172	X. Proboszcz Budaszewski	St. Stolarski, Białe Piątko-wo	Z. Zdanowska, Król Huta
	Języce zebr. od parafian	2.000.—	2.—
	9 rata		
	Admin. Kurjera Pozn.	2.136.60	2.25
	Irka K. z prośbą o posadę		
	Jan'j. Pomecki, Szczodrowo	10.—	10.—
	mkn. w zlocia	20.—	8.50
	W. Skapski, Bank. M. Po-		7.—
	znania	20.—	6.40
	W. Gilewicz, p. Bank Zw.		8.50
	Sp. Zar.	5.—	5.25
	N. N. Lwówek p. Bank Zw.		3.50
	Sp. Zar.	7.—	8.50
	M. Karczowska, p. Bank		12.00
	Zw. Sp. Zar.	10.—	8.—
	M. Dobakówna, Poznań	5.—	3.75
	Dobakowa, Rawicz	10.—	5.25
	Jan Tobota, Wilno	3.—	1.25
	J. Feldmannowa, Poznań		8.50
	z prośbą o szczęśliwe rozw.	5.—	1.—
	J. W. Środa	5.—	1.75
	Fr. Jablcki, Poznań	5.—	
	M. D.	10.—	
	Dokt. Ludwik. Adamczew-		
	ski, zamiast kwiatów na		
	trumnie sp. Wandy Mi-		
	chalskiej	15.—	
	Jolanta Nowakówna	50.—	
	o blog.		
	W. Bartosiewicz, z prośbą	5.—	
	o blog.		
	Głuszkowa z podz. za ode-		
	brane laski	10.—	
	Mikolajczyk, Poznań z pro-		
	śbą o mieszkanie	5.—	
	B. Kurnatowska, Poznań	5.—	
	Szymkowiak, Poznań	3.—	
	Parowa Miecznara St. Sa-		
	wicki, Miłosław zebr. ski.		
	według spisu od dostar-		
	ców: St. Sawicki, Miło-		
	slaw	20.—	
	L. Przybylski, Miłosław	20.—	
	L. Masłowski, Miłosław	5.25	
	J. Pech, Palczyn	4.—	
	R. Urbanik, Palczyn	4.—	
	W. Pakulski, Palczyn	3.—	
	J. Haremski, Palczyn	7.—	
	St. Nowacki, Palczyn	3.25	
	St. Weiss, Palczyn	6.25	
	Wł. Świątek, Palczyn	4.25	
	Fr. Bartkowski, Palczyn	8.—	
	A. Rybarczyk, Białe Piąt-		
	kowo	3.65	
	K. Melewska, Białe Piąt-		
	ko	2.25	
	Fr. Sroczyński, Brzezcie	10.—	
	J. Sroczyński, Brzezcie	10.—	
	Wł. Grześkowiak, Brzezcie	8.50	
	A. Grześkowiak, Brzezcie	7.—	
	M. Walińska, Brzezcie	6.40	
	J. Ławniczak, Brzezcie	8.50	
	M. Stelmach, Brzezcie	5.25	
	J. Stolarski, Brzezcie	3.50	
	Fr. Stolarski, Brzezcie	8.50	
	W. Rempulski, Brzezcie	12.00	
	K. Rumiński, Brzezcie	8.—	
	W. Kryński, Brzezcie	3.75	
	St. Korczyński, Brzezcie	5.25	
	St. Bielawa, Brzezcie	1.25	
	K. Pohl, Budziszewo	8.50	
	Fr. Raczak, Budziszewo	1.—	
	Fr. Staszak, Budziszewo	1.75	
	Razem zł	202.85	
	F. Stradiowicz, Ligota	10.—	
	Fr. Drozdowski, Lwówek z		
	podz. za odebrane laski z		
	prośbą o dalsze	3.—	
	K. Drobnikowa, Lwówek	10.—	
	J. Duczmalówna, Prochy	5.—	
	Ks. Prob. Koppe, Puszcz-		
	kowo zebr:		
	A. Niemcewska, Puszcz-		
	kowo	2.—	
	C. Kamińska, Puszczkovo		
	z prośbą o prace	3.—	
	Razem zł	5.—	
	Kotewicz, Gwiżdżymy	5.—	
	J. Górski, Bydgoszcz	5.—	
	Tow. Powst. i Wojaków		
	Pogorzela	10.—	
	S. Niestrawski, Pogorzela	5.—	
	8 rata		
	Ochotnicza Straż Pożarna		
	Pogorzela	10.—	
	Grześkowiak, Pobjedziska	5.—	
	Wł. Brzozowski, Mościce	10.—	
	S. Grodzki, Krobka	2.—	
	Z. K. Leczno z prośbą o		
	zdrowie dla córki	2.—	
	M. Siwek, Wymysłowo	2.—	
	L. L. Bóbrka	2.—	
	R. Schultrowa, Lwów	1.50	
	M. Skudatowicz, Bohusza	1.—	
	J. Maczyńska, Mieścisko	5.—	
	J. Nowak, Rudnicze	5.—	
	L. Węglińska, Poznań	10.—	
	W. Jakóbkowa, Kobylin	10.—	
	Sicińska, Małachowo	20.—	
	Prób. W. Falkowski,		
	Pruście	10.—	
	M. Palbicka, Kamienica Kr.	5.—	
	M. Kajanówna, Środa	5.—	
	H. Piechowska, Humniska	5.—	
	J. Łukomska, Gniezno	5.—	
	W. Domagalski, Leszno z		
	prośbą o laski	5.—	
	P. Kupsiówna, Dreczkowo		
	zebr. wśród dzieci szkol-		
	nych z prośbą o opiekę	5.—	
	M. Kwiatecka, Bromczowo	5.—	
	St. Sporna, Gasawa z podz.		
	za odebr. laski prosząc o		
	dalszą opiekę	5.—	
	St. Pietronkówna, Ostrow	5.—	
	Rekt. Kaczkowska, Kobylin	3.—	
	J. Kaniewski, Leszno	5.—	
	J. Anderszowa, Poznań	5.—	
	J. Zawodna, Gniezno	5.—	
	B. Blotniewski, Sosnowiec	5.—	
	K. J. Weychan, Steszew	5.50	
	Z. Ostrowska, J. Szczepa-		
	niakówna, Kościan	6.—	
	W. Kolodziej, Gdynia	2.—	
	M. Mikolajczykowa, Kroto-		
	szyn	2.—	
	M. Michalikowa, Przeworsk	3.—	
	W. Kisiel, Przemyśl	4.—	
	E. Makowski, Kraków	30.—	
	J. Cisewski, Gdynia	3.—	
	Druk Koszewski i Nawro-		
	cki, Oborniki	20.—	
	N. N. Pleszew	20.—	
	SS. Siużebnicki, Aleksan-		
	drów	3.—	
	R. Warebka, Szamotyły	10.—	
	F. Ciszak, Wroniawy	10.—	
	J. Ch Chodora	10.—	
	Prof. K. Krüger, Trzeme-		
	sno	10.—	
	F. Hamrol, Zbaszyn	10.—	
	N. N. Tarn Góry	10.—	
	St. Lewicki Radomsko	10.—	

Konto P. K. O. 207 470. — Sekretariat A. Marcinkowskiego 21.

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w każdy pierwszy piątek miesiąca u OO. Jezuitów msza św. o godz. 7-mej. na intencje wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

skiej. koncertmistrza prof. Pawlaka oraz mistrzowskiej orkiestry 58 p. p. pod batutą kpt. Chmielewicz.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Tow. byłych Wychodźców pod Białym Orlim. Zebranie odbędzie się w piątek dnia 6 bm o godz. 19 w lokalu zebrania p. Figla Wierzbicze 27.

— Związek Pomocników Tapicerów i Dekoratorów. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę 7 bm o godz. 19 w lokalu p. Borysiaka, ul. Sew. Mielżyńskiego nr. 25.

— Koło Absolwentów IV Szkoły Wydziałowej. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę 7 bm o godz. 20.

— Stow. b. Czwartaków — Koło Poznań. W niedzielę, 8 bm. o godz. 11 odbędzie się w świetlicy 58 p. p. Wlkp., ul. Bukowska 34, miesięczne zebranie.

— Koło Śpiewu „Dzwon Zygmunta”. Lekcje śpiewu odbywają się w poniedziałek o godz. 20 w lokalu p. Fiedlerowej, Górna Wilda 47.

— Kółko Śpiew. Tow. Przemysłowców „Sobieski”. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, dnia 9 bm. o godzinie 20 w salce zebrania przy Chwaliszewie 68.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Stanisław Tomaszewski 1 r. 9 m. 25 d. Mateusz Woźniński, leśniczy, 84 l. Stanisław Plewa, robotnik, 67 l. Maksymilian Fromm, handlarz, 28 l. Antoni Buczyński, robotnik, 33 l. Władysław Kubiak, robotnik, 58 l. Walentyna Andruszewska z d. Hechelska, wdowa, 84 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Lucy-na Kozłowska, Słobowo 25 zł; — W. i M. Wierzbickie, Chodzież, 10 zł; — M. G. ku uczczeniu pamięci s. p. żony i córki 5 zł; — N. N. Zwierzenia 40 zł; — Tow. Przemysłowców, Rakoniewice, 10 zł; — Hanecka z prośbą o pomyślny wynik egzaminu 10 zł; — Wierzbicki, ostatnia VI rata 10 zł; — St. W. 5 zł; — Jadwiga Szymkowiak z podziękowaniem za dobrodziejstwo, z prośbą o dalsze, 10 zł; — Wanda K. w pewnej intencji 10 zł; — Marja Sz. z prośbą o pracę dla męża 1 zł; — Pracownicy urzędu pocztowego Pogorzela, 2,50 zł; —

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **S. K. L.** Trochę nie rozumiemy tej spekulacji. Ma Pani dziecko nieślubne i zamierza się Pani pobrać z ojcem dziecka, który płaci alimenty. Nie chce Pani dopuścić do uznania ślubności dziecka, ażeby alimenty pozostały w ramach 2/5 poborów ojca, na których jest już zajęcie na inne jeszcze alimenty. Czy tak? Chodzi o to, aby tamto dziecko nieślubne nie dostało czasem trochę więcej, niż obecnie ze swojej szczupłej należności dostaje? Prawnie jest to w porządku, ale pod względem moralnym brak na to określenia. Pani się nie wstydzi? (aK.)

— **M. B. 100.** Nie ma prawa zatrzymać. Może Pan żądać wydania drogą sądową, jednak nie bardzo się to Panu przyda, gdyż w danej sprawie obowiązują postępowanie administracyjne, a nie sądowe. Niech Pan zgłosi zażalenie do Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń. (aK.)

— **Z. Z. Ołobok.** Co znaczy: wręczył Pan? Czy dał mu Pan jako pożyczkę? W takim razie nie może Pan żądać już żadnego odszkodowania, gdyż

pieniądze zwrócone Pan przyjął. Jeżeli Pan dał natomiast na obracanie temi pieniędzmi na rachunek wspólny, to może Pan zawsze żądać tego, co na Pana przypadło i to z chwilą, gdy Pan się dowiedział o zyskach, chyba że przez przyjęcie pieniędzy przy zwrocie Pan się tego prawa zrzekł. Sprawa zdaniem naszym nie rokuje najmniejszych widoków powodzenia. (aK.)

— **S. M. 100.** 10 procent w stosunku rocznym. Pretensja nie ulega żadnej kwestji. Pretensja wzajemna, nawet gdyby była słuszna, uległa pewnie już przedawnieniu (4 lata). (aK.)

— **Asystent miejski.** Jeżeli w nominacji został Pan zrównany w prawach emerytalnych z urzędnikami państwowymi, to uzyskał Pan już pełne 100 proc. emerytury. (aK.)

— **S. S. 33.** Istnieją dwa rodzaje wspólności majątkowej: zwykła i kontynuowana. Zawarcie małżeństwa w roku 1897, a więc przed 1900, powodowało z mocy ustawy wspólność majątkową niekontynuowaną, t. zn. ustającą z chwilą śmierci jednego z małżonków. W kontynuowanej

wspólności natomiast spadkobiercy wchodzi w wspólność z pozostałym małżonkiem, nie mają więc prawa domagać się działu. Ponieważ, jak Pan pisze, w roku 1903 nastąpił wpis wspólności do rejestru sądowego, więc wnosiśmy stąd, że chodziło właśnie o kontynuowaną wspólność. — Niech Pan to przedewszystkiem wyjaśni w rejestrze sądowym, a następnie przedłoży nam kwestję jeszcze raz. Wówczas będziemy mogli odpowiedzieć. (aK.)

— **W. R. Nakło.** Przedewszystkiem niech Pan sprawdzi, czy wniosek o prawo ubogich znajduje się w aktach procesowych. Jeżeli nie, niech Pan stanie osobiście albo w najbliższej ustnej rozprawie, albo niech Pan do protokołu sekretarza sądowego złoży wniosek o udzielenie prawa ubogich. Termin wydaje się nam również nieco zbyt długi. (aK.)

— **P. Krakus.** Sprawa urlopu zależna jest od terminu, w którym kończy się okres roczny. Prawdopodobnie dwa tygodnie, jednak nie ma Pani prawa do odszkodowania, jeżeli na wyraźne Pani żądanie urlopu nie odmówiono. Do zasiłku z Fund. Bezrobocia nie ma Pani prawa,

natomiast ma Pani prawo do żądania zwrotu części składek na ubezpieczenie pracowników umysłowych. (aK.)

— **J. S. 1931.** Nie pisze nam Pan, czy chodzi o dom nowowyprowadzony, czy gruntownie przebudowany. Jeżeli to nie zachodzi, wypowiedzenie jest bezskuteczne bez ważnego powodu. W razie przebudowania właściciel domu winien czasowo dostarczyć innych ubikacji, a po przebudowie oddać poprzednie. (aK.)

— **Wuka.** 1. Zasadniczo nie. Może to być powodem eksmisyjnym. 2. Odpowiada w każdym razie za wszelkie szkody. Poza tem możnaby teoretycznie zakazać, praktycznie nie przyda się to na nic, gdyż o ile nie ma ważnego powodu, właściciel zezwolenia nie może odmówić. (aK.)

— **P. J. Michalski, R. czywól.** Radzimy dochodzić pretensji na drodze sądowej. Poza tem trzeba wypowiedzieć w terminie, przewidzianym ogólnymi warunkami ubezpieczeniowymi. (aK.)

— **P. K. O. Poznań.** Podlegają zajęciu bez ograniczenia, jednak wkładki oszczędnościowe P. K. O. zajęciu nie podlegają. (aK.)

Antoni Swinarski

Podinspektor Pracy 53 Obwodu, kapitan rezerwy kawaleri Virtuti Militari i Krzyża Walecznych

Pogrzeb odbędzie się dnia 7 marca b. r., o godzinie 14-tej, z kaplicy św. Józefa na cmentarz parafialny św. Trójcy w Dębcu.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci i rodzina.

Poznań, Wojciechowo, Płońsk, Ruda. zw 28 162

Żałobne Kapelusze

stale na składzie

T. Ludwigi

Poznań, Szkolna 9.

Pw 8102-1,70

Kierownika mleczarni

dobrego fachowca, z dobrymi poleceniami poszukuje
Mleczarnia Spółdzielcza i Młyn Parowy w Sierakowie
Zgłoszenia kierować pod
adres: **W. GARSTECKI, Sieraków.** zw 28 157

Szkło

okienne, ogrodowe, katedralne, surowe, druciane, ornamentowe, kolorowe, diamenty, kit szklarski itp., lustra i
szyby wystawowe poleca

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła

Sp. z o. o. — Poznań
Mała Garbary 7a, telefon 28-63.
Pw 2422-3 54

DRUKARZ- MASZYNISTA

specjalista w robotach kłiszowych, wielobarwnych, z długoletnią praktyką, siła samodzielną zostanie przyjęta. Zgłosz. reflektantów, którzy mogą się wykazać świadectwami skierować do Biura Statiera, Kraków, Rynek gł. 8, pod „Drukarski specjalista”. nw 8150

Renault limuzyna

7-mio osobowa, jak nowa, 80 PS, tania na dobrych warunkach sprzedam. Oferty do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 28 159

Okazyjne kupno.

Sypialnia mahoniowa oraz piękny salon w bardzo dobrym stanie (12 części), tania do sprzedania ul. Młyńska 2, TULISZKA. zw 24 161

Pełny wspaniały biust

Jak go zdobyć w krótkim czasie, wskazuje bezpłatnie
Pani E. Feldt, Gdańsk, Leegethor 15/62. nw 8187

Z Persji powrócił

znany twórca przemysłu dywanowego w Polsce, pan Karol Litwinowicz i prowadzi ostatni kurs dywanów oryginalnych perskich, najnowsza technika (na ramach) oraz smyrnenskich, na które zostaną przyjęte panie i panowie. Być może każdemu wzięcia udziału w tak szlachetnych i pięknych pracach których w Polsce przemysł stwarza, całość kursu 14-dniowego po 2 godziny dziennie tylko 10 zł. początek kursu ostatniego w dniach 4, 5 i 6 bm. Wpisu oraz informacje w dniach przed rozpoczęciem kursu od 10—14 i od 16—20. Lotne kursy dywanów Poznań, Strzelecka 33, I p. Zaznaczam że 21 marca bezwzględnie wyjeżdżam do Warszawy w celu prowadzenia dalszych kursów, przeto kurs obecny jest ostatni. swp 28 064

NASZYM CELEM PAN DOBRZE UBRANY!

Poważna solidna na nowoczesnej zasadzie

„SZUZYBY odbiorcom”

oparta firma nie reklamuje się, by za wszelką cenę zbyć swój towar, lecz by przez reklamę, opartą na prawdzie, stworzyć atmosferę zaufania klienteli do siebie. Jeżeli więc reklamujemy się konsekwentnie, czynimy to w świadomości, że bez reklamy poważnie pojętej, przedsiębiorstwo nowoczesne obyć się nie może.

Czynimy to dalej dlatego, by pobudzić powszechne zainteresowanie dla naszej słynnej z dobroci i niskich cen **GARDEROBY MĘSKIEJ.**

Wówczas bowiem przekona się każdy, że **TAK DOBRY TOWAR NALEŻY POLECAC, BY DOTARŁ DO NAJSZERSZYCH WARSTW CZYTELNIKÓW NASZYCH OGŁOSZEŃ.**

Bowiem jak powtarzamy zadaniem naszym jest, **BY KAŻDY PAN BYŁ DOBRZE UBRANY.** — Wykwintna garderoba męska gotowa i na miarę. Specjalność **PALTA** w najmodniejszych fasonach. Odbierzmy składnice materiałów w najnowszym deseniach. — Kurtki skórzane — Futra stale na składach. 4w 2843/4

EDMUND RYCHTER POZNAŃ ul. Fr. Ratajczaka 2
TELEFONY 26-07 54-15 54-25 21-71 ul. Wrocławska 14 i 15.

NAJNOWSZY MODEL CIĘŻARÓWKI ROZNIK 1931

Rozstaw kół 4 mtr oprócz dotychczasowych 3,35 mtr

4-ro Biegowa Przekładnia Trybowa
o znacznie silniejszej konstrukcji.

Podwozia takie jakoteż kompletne samochody ciężarowe wszelkich typów — dla przemysłu, handlu, rzemiosła i rolnictwa do natychmiastowej dostawy poleca

J. ZAGÓRSKI

Autor. Przedstaw.

LINCOLN FORDSON

POZNAŃ, ulica Ogrodowa nr. 17.

Telefony: 33-84 i 33-85.

Pw 9500-0 55

Potrzebny od 15 marca pomocnik handlowy

władający językiem polskim i niemieckim, dzielny ekspedjent i dekorator. Zgłoszenie z odpisem świadectw, fotografii i podaniem pensji przy wolnym stole i stacji przyjmuję E. Moczek, Towary kolonialne i delikatesowe, Leszno Wlkp., ul. Dworcowa 48. nw 8154

Z powodu wyjazdu zagranicę sprzedam natychmiast bardzo korzystnie dobrze prosperujący

magazyn konfekcji męskiej

w dużym mieście powiatowym, położony przy principalnej ulicy z towarami lub bez, lecz tylko za gotówkę. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 28154

KTO

nadeśle swój charakter pisma oraz imię, miesiąc i rok urodzenia

OTRZYMA LOS

po cenie normalnej do V-jej klasy 22 Loterii Państwowej, wybrany zupełnie bezinteresownie przez słynnego Astrologa Szyllera-Szkolnika na zasadzie obliczeń kabalistycznych i astrologii po uprzedzeniu wpłaceniu do P. K. O. za Nr. 18.607, należności za ćwierć losu 50 zł., pół losu 100 zł., cały los 200 zł. Losy wysyłamy natychmiast po otrzymaniu gotówki. Główna wygrana 1000000 (milion) zł. Co drugi los wygrywa. Ciągnienie V-jej klasy rozpoczyna się już 10 marca i trwać będzie do 18 kwietnia r. b. Uwaga! Do każdego losu Kolektura dołącza własnoręczne potwierdzenie p. Szyllera-Szkolnika wybranego przezeń numeru. Adresować: **Kolektura Loterii Państwowej nr. 757 Warszawa, Marszałkowska 58.** nw 8071

Nadzwyczajne przedstawienie filmowe - NOCNE - Wyłącznie dla mężczyzn od lat 18.

WALKA ze skutkami PROSTYTUCJI

Potężny film seksualny. Fotosy reklamowe przez cenzurę niedozwolone. Film poprzedzi odczyt: Dr. med. Marty Grabowskiej.
TYLKO w piątek 6 - sobota 7 - niedziela 8 marca. Początek o godz. 10,30 wieczorem. KINO APOLLO

LOKAL

przeważający, 8-pokojowy, w centrum miasta. I. piętro. nadający się na biuro i mieszkanie. **bez odstępnego natychmiast do oddania.**

Laskawe oferty pod dw 2997 do Kurjera Poznańskiego.

Wyprzedaż pozostałości z licytacji

odbywa się codziennie — od godziny 9-tej do 19-tej jadalnie — sypialnie — saloniki — kanapy i stoły restauracyjne — biurka — 2 fotele w skórze — 2 szafy żelazne — obrazy — i różne inne przedmioty.

Poznański Dom Komisowy T. z o. p.

Poznań, ul. Dominikańska 3.

Pw 9 603-9,60

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego nr. 60, zapisana w księdze gruntowej Poznań-Jeżyce tom V wyk. 112 na imię majstra kowalskiego Franciszka Ludwiczaka i tegoż żony Marii z Dziubalków jako współwłaścicieli, zostanie w drodze egzekucji dnia 10 marca 1931 r. o godz. 11 przed połudn. wystawiona na przetarg w niższej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 23. Poznań, dnia 27 lutego 1931 r. Sąd Grodzki. nw 8257

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem fmy S. Chojnacki, Poznań, Stary Rynek 52, unieważnia się listę zatwierdzonych przez Sąd w dniu 12 grudnia 1930 r. sprawdzonych wierzytelności i pozostawia się dłużnej firmie czasokres 3 miesięcy (od dnia 21 lutego do 21 maja b. r.) do ponownego sprawdzenia wierzytelności zgodnie z rzeczywistym stanem i obiegiem wekslowym. Poznań, dnia 21 lutego 1931 r. Sąd Grodzki 2-a. nw 8259

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy Wielkopolska Hurtownia Siodlarska W. Stefański, Poznań, Stary Rynek 53/54, termin wyznaczony na dzień 12 marca 1931 r. znosi się. Poznań, dnia 24 lutego 1931 r. Sąd Grodzki 2-a. nw 8258

4. Na 3/31. **UCHWAŁA.** W sprawie odroczenia wypłat dłużników kupca Bolesława Czechanowskiego i jego żony Stanisławy Czechanowskiej, oboje z Ostrzeszowa, — stosownie do art. 5 rozp. Prez. Rzplitej z 6 marca 1928 r. poz. 244 Dz. Ust., wyznacza się na wniosek dłużników z 20 lutego b. r. termin do rozpoznania sprawy na dzień 21 marca 1931 r., godz. 11 rano, sala rozpraw nr. 38 tutejsz. Sądu. Wierzyciele mogą przybyć na rozprawę celem udzielenia wyjaśnień. Ostrzeszów, dnia 21 lutego 1931 r. nw 8253 Sąd Grodzki.

W sprawie postępowania upadłościowego nad majątkiem Tow. Akc. Piec w Poznaniu, wyznaczono dodatkowy termin do badania na dzień 18 marca 1931 r., godz. 10-tą przed Sądem Grodzkim w Poznaniu, pokój 23. Sekretariat Oddział 2-a Sądu Grodzkiego w Poznaniu. nw 8256

3 N 11/30. **UCHWAŁA.** W sprawie zapobiegawczej firmy Wł. Sulicki, Inowrocław, zwołuje się ponownie ogólne zgromadzenie wierzycieli celem zawarcia układu zapobiegawczego na dzień 12 marca 1931 r., godz. 9. Inowrocław, dnia 3 marca 1931 r. Sąd Grodzki. nw 8260

W sprawie upadłościowej nad majątkiem firmy Józef Rakowski, Poznań, ul. Nowa 7/8, wyznacza się termin zabrania wierzytelności na dzień 14 marca 1931 r., godz. 10, pokój 23 niżej podpisanego Sądu celem rozpatrzenia wniosku nabywcy majątku masy upadłościowej o obniżenie rat i rozłożenie spłaty długu na dłuższy okres czasu. Poznań, 21 lutego 1931 r. Wydział 2-a Sądu Grodzkiego. nw 8255

W sprawie postępowania upadłościowego nad majątkiem firmy Lew, Mechaniczna Fabryka Obuwia T. z o. p. w Poznaniu, zastanawia się postępowanie dla braku masy na pokrycie kosztów (§ 204 ord. konk.) Poznań, dnia 23 lutego 1931 r. Sekretariat Oddział 2-a Sądu Grodzkiego. nw 8254

Licytacja zastawu

W sobotę, 7 marca b. r., o godzinie 11-tej, sprzedawać będzie w firmie „Tranzyt“, ul. Mostowa 17-a, na odpowiedzialność interesowanych najwięcej dającym za gotówkę:

kompl. jadalnię luksusową (orzech amerykański), sypialkę, bibliotekę, fotele klubowe, leżankę, stojące lampy elektryczne, dywan 2,50x3,00 metr. oraz dużo innych mebli i urządzeń domowych.

Obejrzać można pół godziny przed licytacją.

Brunon Trzeczak, zaprzysiężony i ustanowiony aukcjonażer oraz zaprzysiężony rzeczoznawca urządzeń domowych, pokojowych i gospodarskich na Województwo Poznańskie, ul. Dominikańska nr. 3. Telefon 2128. Pw 9 602-9,53

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: z 18924, n 2735, d 1790)

1 t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Meble

wszelkiego rodzaju nowe i używane po znizonych cenach na najdogodniejszych warunkach spłaty poleca Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29. magazyn mebli. Tel. 64-25. Pw 9015-5,99

Radio, płyty, gramofony bezkonkurencyjnie sprzedaje „Elektrovox“ Półwiejska 30. zdzw 69 052

Maszynę

damską Singera okrągłe czelono nadzwyczajnie tanio sprzedam Wolnica 4/5. I piętro, lewo zdzw 69 750

Przetwornia

padlin w mieście powiatowym jest na dogodnych warunkach zaraz na sprzedaż Zgłoszenia pod zdzw 69 965 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Sprzedam

skład garderoby, artykułów męskich, przyborów wojskowych, dobrze prosperujący najlepszy punkt miasta powiatowego. Zgłoszenia zdzw 69 964

Rolnicy

ratujcie się bo zginiecie. dodawajcie zimą dla krów dużo Centralny Michałowskiemu osiągniecie podwójną ilość i więcej dobrego tłustego mleka. Nic nie straciecie, tylko się wzbogaciecie. Zadać wszędzie tylko w oryginalnym opakowaniu. Pw 9346-8,82

Ogrodnictwo

i sadownictwo prywatne sprzedam godzinie od Poznania w mieście, 9 mórg opłotowanych, domek, zabudowania, światło elektryczne do tego 42 morgi roli. — Przecznicza 6 II lewo tel 66-85 dw 2983

Skład

spożywczy mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer zdzw 69 275

Natychmiast

tanio sprzedam dobrze zaprowadzony skład kolonialny z przyległym pokojem i towarem. — Adres Kurjer zdzw 69 415

Ciegarówkę

Ford 29 w porządku korzystnie sprzedam Dąbrowskiego 33 lakier. — zdzw 70 146

Wylegarki

dwie tanio sprzedam Dostajni. Dąbrowskiego 81. — zdzw 70 096

Pawilon

premiowany na wystawie 2 pokoje kuchnia na kiosk letnisko. tanio z parcelą lub bez. Oferty Kurjer zdzw 70 035

Reflektory

europiejskie opony 33 600 zdzw 70 035 inne rzeczy do sprzedania, lewarek hydrauliczny. Jakóba Wujka 7. — zdzw 70 057

Wózek

dziecięcy, mało używany sprzedam. Szamarzewskiego 30 Cwojdzinski. — zdzw 70 098

Dom, parcele

ogród warzywny przy Poznaniu sprzedam. Agenci wykluczeni. Hoffmann. Droga Urbanowska 7. — zdzw 70 064

Kolonjalka

z mieszkaniem na sprzedaż. — Adres Kurjer zdzw 70 084

Wózek

dwukółkowy ręczny na sprzedaż. Chwaliszewo 38/39 parter na prawo. — zdzw 70 061

Futerko

i dwie eleganckie suknie tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdzw 70 089

Parcele

budowlane sprzedam korzystnie. Szender, Mosina. — zdzw 70 055

Samochód

ciężarowy 4 tonnowy sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdzw 70 054

Pianino

dobry ton, dobrze utrzymane — 1000 zaraz dywan duży. Oferty Kurjer zdzw 70 185

Kolonjalka

zaprowadzona w Krotoszinie przy głównej ulicy z powodu stosunków rodzinnych na sprzedaż. — Obrót miesięczny 6 000. gotówka 5—6 000 Oferty Kurjer zdzw 70 099

Dwunastkę

dużo naboi tanio — lornetke Zeissa. Wskaże Kurjer zdzw 70 187

Winchester

automat 10 cio strzałowy kal. 6, aparat fotograficzny 6 1/2x9 Contessa Nettel do sprzedania. Piękary 20/21, m. 19, godz. 15—16. — zdzw 70 103

Fortepian wystawowy

krzyżowy, krótki z braku gotówki Focha 27 front. lewo Adam. — ska. — zdzw 70 152

Sprzedam

prawie nowy garnitur salony i parę prawie nowych butów turystycznych okazynie Sw. Czesława 12. III. prawo. — zdzw 70 145

Zakład fryzjerski

damsko-męski z powodu wyjazdu spiesznie sprzedam. Otto. Międzychód. Skwierzyńska 1. — jw 5 641

Skład

z urządzeniem 2 pokoje, kuchnia, nadający się na każdą branżę, oprócz kolonialki sprzedam Oferty Kurjer iw 5 644

Zakład fryzjerski

dobrze prosperujący sprzedam. Cena 1 500 zł Adres wskaże Kurjer zdzw 70 128

Za 3 000

sprzedam przedsiębiorstwo. obrót miesięczny 2 000—2 500 Adres wskaże Kurjer zdzw 70 126

Łóżeczko

żelazne dziecięce sprzedam. Mostowa 33. III. ptr. lewo. — zdzw 70 183

Trzymiesięcznego

teriera tanio sprzedam. Kaźmierczak. Waly Kościuski 6a. — zdzw 70 176

Okazja

Sprzedam tanio samochód półciężarowy. Zgłoszenia Dall'Asta, ul. Ratajczaka 15. — zdzw 70 175

Motocykl

zamienie na meble sypialne — Adres wskaże Kurjer zdzw 70 105

Dywan

smyrneński 5 1/2x3 1/2 za 800 zł. pianino. Oferty Kurjer zdzw 70 186

Wilka

rasowego sprzedam. Matejki 60. parter, lewo — zdzw 70 050

Pianino

„Bechstein“ gotówka sprzedam. Oferty Kurjer zdzw 70 212

Firma

A. Pietrzykowski Wielka 8 sprzedaje wszelkie artykuły męskie na asygnaty Kredyt. Pw 9592 9,8

Szklanki — Filiżanki

10 groszy 25 groszy

Talerze

30 groszy

Serwisy — Obiadowe

8,50 39,—

Moc prezentów jak najszybciej.

Szkoło, porcelanę restauracyjną zupełnie tanio tylko Wroniecka 24.

Hurtownia Porcelany. — zw 2-156

Parcele

budowlane blisko Poznania przy stacji korzystnie sprzedam. — Wszechpolska Agencja, Długa 5, Ratajczak. — zdzw 70 174

Motocykl

Ariel i Fiat 501 korzystnie na sprzedaż. Górna Wilda 108. — zdzw 70 167

Gospodarstwo

5 mórg ziemi z budynkami pod Swarczem zaraz sprzedam. — Przybył, Zaleszewo. — zw 13 265/6

Maszynę

krawiecką, futerko dziewięcące sprzedam. Poznańska 38. mieszkanie. — zdzw 70 277/8

Gospodarstwo

15 morgów na sprzedaż z całkowitym inwentarzem 1 wymiar. bez hipoteki. Cena podług umowy Ratajczak Krzeszinki poczta Krzesziny. powiat poznański. — zdzw 70 059/60

Putra

meskie, skórki 50 procent taniej. Hankiewicz. Wielka 9. (wchód Szewska). — 69 376-7

Na pończochy

wielka zniżka cen — A. Szymański. Poznań Św. Marcin 1. Specjalny magazyn pończoch. Pw 9491/92-8,53/59

Kanapy

leżanki, kluby materace, łóżka białe, czarne mosiężne i brązowe. Łóżka rozkładane, własny wyrób za gotówkę, raty. — Strzelecka 31 — zdzw 70 188/9

4,90

fartuch biały z rekawami, płaszcz biały zawieszony od 5,90, bluzka żółta od 4,90, płaszcz zawieszony od 8,50 poleca fabryka bielizny J. Schubert, ul. Wrocławska 1. — Pw 9526-9,46

Domek

z ogrodem w Poznaniu na sprzedaż. Oferty Kurjer zdzw 70 260

Drukarnie

sprzedam tanio z ubikacjami lub bez. Oferty Kurjer zdzw 70 254

Szczapy olchowe

do obróbki i opalu w większej ilości po cenie 17,50 zł za 1 metr franco składnica do oddania. — Kowalski & Koźlicki, Plac Wolności 17. — zdzw 70 301

Piec

westfalski sprzedam. Olszak, ul. Grobla 17. — zdzw 70 312

Samochód

nowy, ciężarowy 1 1/2 tonnowy, okazynie sprzedam lub zamienie na parcelę. Zgłoszenia Kurjer zdzw 70 247

Karoserje

do Tatr kryta oraz używane części korzystnie oddam. — Oferty Kurjer zdzw 70 244

Skład

kolonialny z mieszkaniem na sprzedaż. Adres wskaże Ordynik zdzw 70 304

Składy

kolonialne sprzedaje — kupuje „Informator“, Ratajczaka 15 — (Pasaż). — zdzw 70 320

Bibliotekę

teologiczną 400 książek sprzedam okazynie. Oferty Kurjer zdzw 70 323

Meble - Antyki

ładne, stylowe kompletne pokoje tanio również sekretarzyki, kanapy, fotele etc. w mahoniu, brzoze, także na raty. Magazyn Mebli, Strzelecka 30, przez podwórze. — zdzw 70 310

Domek

blisko Poznania z ogrodem owocowym, jarzynowym, maszyną budynki sprzedam piękna okolica las, woda w pobliżu. Oferty Kurjer zdzw 70 238

Sypialnię

ładną białą z lustrami sprzedam. Cieszkowskiego 7 III. prawo. — zdzw 70 239

Restaurację

kopalnię złota, centrum wyszynk p.w.6d choroba, sprzedam za 12 tys. Pośrednicy wykluczeni. — Zgłoszenia Kurjer zdzw 70 253

5 KUPNA

Parcele

budowlana kupie blisko Poznania, plac częściowo gotówka — częściowo akcjami Agencja Kurjera Leszno Komeniusza 42, — nw 8157

Plac

pod budowę 200—300 m² kupie za gotówkę. Oferty Kurjer zdzw 70 197

Brylanty

złoto, srebro itd. kupuje F. Tarowska. Poznań Pl. Wolności 11. — Pw 8069

Bacność

poszukuje się używanych maszyn mleczarskich Zgłoszenia: Dudek Kurjera zdzw 67 852

Powóz kryty

używany w dobrym stanie jedno lub dwukonną kupie. Oferty Kurjer zdzw 69 427

Drukarne

biurową lub pawilacz rotacyjny kupie. Typ i cene Kurjer zdzw 70 081

Imadła

kowadło, wiertarkę ręczną, używane kupie. Pałkiewicz Dąbrowskiego 79. — zdzw 70 073

Sienkiewiczza

całego kupie Oferty Kurjer zdzw 70 047

National

kasę nowszą kupie. Oferty Kurjer zdzw 70 134

Kupię

urządzenie płatkarni walec i parownik Oferty Kurjer zdzw 69 743

Dywan

kupię okazynie 2 1/2 x 3 1/2 wzwyz. Oferty z ceną Kurjer zdzw 70 200

Kupię

okazynie większą szafę, leżankę lub tapczan Oferty do Kurjera zdzw 70 168

Parcele

1 000 m² kupię za gotówkę. Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer zw 1-275

Przycienkę

używaną do motocykla kupie. Oferty z podaniem ceny zdzw 70 256

Epidjaskop

używany kupie. Oferty z podaniem ceny zdzw 70 255

Kupię

suczkę młodą foksterjerka. Zgłoszenia do Kurjera zdzw 70 305

6 000
poszukuje na pierwszą hipotekę
Oferty Kurjer zdw 70 163

Do
dobrze prosperującego przedsię-
wzięcia zubożonego przyjmie się
wspólnika z kapitałem 15-20 000
zł. Z powodu podległego wieku
właściciela przedsiębiorstwa mo-
że wstępujący wspólnik całe
przedsiębiorstwo przejąć wkrótce
na własność. Oferty proszę sła-
żyć pod zdw 70 226

I.
hipoteki tysiąc, dwa tysiące dola-
rów, wysokie oprocentowanie —
darmo egzekucja, płatność pół
roku sprzedam. Oferty Kurjer
zdw 70 245

Akcje
„Tow. Akc. Venetia” 70 sztuk
sprzedam. Agentura Kurjera.
Leszno, Komeniusza 42.
n. 9157

8 DO WYNAJĘCIA

Pokój
z kuchnią zaraz Trz. Luboń.
zdw 69 774

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia z meblami do
wynajęcia. Wiadomość ul. Szkol-
na 6 mieszkaniu od godz. 2-3
lub wieczorem od 6 zdw 70 086

Do wynajęcia
2 pokoje z kuchnią przy ul. Ma-
tejskiej, elektryka i gaz. Zgłoszenia
Kurjer zdw 70 069

6 pokojowe
mieszkanie dogodnie dla lekarza,
inżyniera lub i p. całkowitem
lub częściowym umeblovaniem
do objęcia. Zgłoszenia „P.”
Al. Marcinkowskiego 11, pod
63.409. Pw 9596-53.410

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia 100 zł. mie-
szkanie rok zgóry wskazuje: Dulek
Wielkie Garbary 4. r. 13 297

Mieszkanie
3 pokojowe w śródmieściu wprost
od gospodarza do wynajęcia. —
Adres wskazuje Kurjer Stary Ry-
nek r. 13 293

Dwa pokoje
prócz centrum miasta. Zgłosze-
nia Kurjer zdw 70 264

Mieszkanie
słoneczne 3 pokoje kuchnia tania
odstąpić powodu wyjazdu. Adres
Kurjer zdw 70 262

Mieszkanie
3 pokojowe w nowej willi zaraz
do wynajęcia Łazarz ul. J. Cho-
łczewskiego 29. zdw 70 239

Mieszkanie
2 pokojowe kuchnie odstąpić za-
raz. Strzałkowski. Wielkie Gar-
bary 44 restauracja. zdw 70 291

Pokój
kuchnia z czynszem miesięcz-
nym wskazuje Łukaszczyk 6. —
mieszkanie 14. zdw 70 299

600
dzierżawa pokój kuchnia. Agen-
cja Kurjera Przecznicza 1a.
zdw 70 308

Mieszkanie
komfortowe 6 pokojowe w willi w
Sofalzu z ogrodem do wynajęcia
Zgłoszenia Kurjer zdw 70 317

Mieszkania
polecia „Informator” Ratajczaka
15 (Pasaz). zdw 70 321

Pokój na biuro
w śródmieściu wydzierżawimy
Łaskawe zgłoszenia upraszamy
skierować do Poznańskiego Ban-
ku Ziemian S. A. Al. Marcinko-
wskiego 18. Adm. Nieruchomo-
ści Pw 9595-9.52

W Inowrocławiu
przy przynajmniej ulicy są od
zaraz dwa 5 pokojowe mieszka-
nia do wynajęcia. Łaskawe zgło-
szenia uprasza się do Kurjera
Poznańskiego pod zdw 70 224

2
pokoje kuchnie 400 złotych w tem
dzierżawa stacja od Poznania.
Przy dworcu. Adres Kurjer
zdw 70 235

4
pokoje kuchnia w Swarzędzu za-
raz objąć. Swarzędz Piasiki 3.
zdw 70 280

9 SZUKA MIESZK.

Poważny
reflektant poszukuje 3-4 pokoi
w śródmieściu. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 69 931

3
pokojowe mieszkanie poszukuje
w śródmieściu. Oferty do Kurje-
ra Poznańskiego zdw 70 048

Poszukuje
się mieszkania 3-4 pokojowego z
wygodami łazienka, elektryczno-
ść, nie więcej 11. piętra Oferty
pod zdw 70 107

Mieszkania
2-4 pokojowe poszukuje od
właściciela ewentualnie od loka-
tora z meblami Oferty Kurjer
zdw 70 110

Mieszkania
dwa, trzypokojowe poszukuje,
czynsz zgóry lub odstępn. Wa-
runki Kurjer zdw 70 119

Mieszkania
dwa, trzypokojowe, najchętniej
śródmieście poszukuje kupiec.
Darm odstępn. lub wyższą dzier-
żawę zgóry. Zgłoszenia Kurjer
zdw 70 161

Pokoju
z kuchnią poszukuje wprost od
gospodarza Dzierżawa zgóry. —
Oferty Kurjer zdw 70 137

Mieszkania
3 pięciopokojowe meble lub
bez poszukuje. Oferty Kurjer
zdw 70 192

Poszukuje
1-2 pokoi z kuchnią wprost od
gospodarza. Czynsz zgóry. —
Oferty Kurjer zdw 70 209

2-3
próżnych pokoi nadających się
na salon mój w okolicy ul. 27
Grudnia Placu Wolności. Gwar-
nei Fredry, zaraz poszukuje. —
Oferty Kurjer zdw 70 250

Potrzebuję mieszkania
3 wż. 4 pokoje. Plac dzierżaw
naprzód. Dzielnica obojeńska. —
Oleksi, Wały Zymunina Augu-
sta 10 a od 4-5 po południu.
zdw 70 273

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
mieszkanie dwa pokoje kuchnia,
łazienka elektryczność ewentl.
z meblami na takowe śródmie-
ście Łazarz lub Jeżyce. Zgłosze-
nia 8-2 Ul. Marszałka Focha
121. parter lewa. zdw 70 101

Skład
przyległym pokojem św. Woj-
ciech zamienie na 2 pokoje kuch-
nia centrum. Zgłoszenia restau-
racja Continental w garderobie.
zdw 70 106

Zamienie
pokój z kuchnią na 2 w Pozna-
niu. Oferty Kurjer jw 5646

11 POKOJE UMEBL.

Dwóch
panów na pokój przyjeżdżają
Półwiejska 29 parter prawo.
zdw 69 876

Pokój
słoneczny, ładnie umeblovany
wszelkie wygody, elektryczność,
telefon, wynajmę spokojnemu in-
teligentnemu panu. Matejski 1.
II narożnik Grunwaldzkiej.
zdw 69 984

Z telefonem
łazienka, elektryczność Jackow-
skiego 13. III lewo. zdw 69 841

Frontowy
duży słoneczny pokój intelligen-
tom wynajmę od 15. III. Św.
Marcin 57. III. prawo. zdw 70 051

Pokój
elegancki, Cieszkowskiego 8. III.
prawo. zdw 70 046

Pokój
ładnie umeblovany frontowy 1
kuchnia wynajmę. Ratajczaka
10. III. zdw 70 045

Pokój
Raczyńskich 2. II lewo. zdw 70 041

Dwuosobowy
korzystnie Słowackiego 39. III.
prawo. zdw 70 102

Pokój
dla 2 panienek lub małżeństwa.
Wierzbicze 31. III lewo. zdw 70 116

Wynajmę
pokój dwóm osobom Matejski 39.
II lewo. zdw 70 109

Pokój
przy dworcu Focha 27 front. le-
wo. Adamski. zdw 70 161

Frontowy
słoneczny, elektryczność. Woźna
14 b. III. lewo. zdw 70 139

Pokój
lenazemu panu. Wrocławka 5.
III. zdw 70 135

Pokój
czysty, elektryczność, łazienka,
Jeżyce, Reja 2. front. mieszkanie
4. zdw 70 159

Pokój
balonowy, słoneczny 2 osoby. —
Mierza, Poznańska 28/30.
zdw 70 201

Pokój
2-3 osoby z własną pościelą. Ry-
baki 20 a. mieszkanie 2.
zdw 70 198

Małżeństwu
Małuskiewiczowa Półwiejska 11
zdw 70 205

Pokój
umeblovany pan na stanowisku
z tanimi obiadami Rybaki 8.
m. 45. zdw 70 179

Pokój
frontowy, elektryka wynajmę.
Św. Marcin 3. mieszkanie 10.
zdw 70 165

Podgórna
12 b. III. słoneczny, dobrze
umeblovany utrzymaniem — bez
panu. zdw 70 170

„Informator”
polecia pokoje
Ratajczaka 15 (Pasaz) zdw 70 318

Elegancki
pokój centralnym, elektrycznością
wynajmę. Poznańska 58 a. II. le-
wo. narożnik Mickiewicza.
jw 5648

Pokój
umeblovany dwóm osobom sło-
neczny, obszerny, spokojny. ul.
Wrocławka 56 IV prawo.
zdw 70 238

Ladnie
umeblovany słoneczny elektrycz-
ność, Kowalska Stroma 7.
zdw 70 287

Mały
pokoik. Majewski. Słowackiego
31.33. wejście Prusa zdw 70 236

Panience
wspólny pościel. Wrocławka
13. IV. prawo. zdw 70 300

Pokój
wynajmę. Reja 5. II. prawo —
popręczna Słowackiego.
zdw 70 235

Pokój
wolny zaraz. Działyńskich 8.
m. 5. zdw 70 220

Pokój
Marcin 13. Smiechowska.
zdw 70 219

Pokój
dwuosobowy zaraz. Bukowska 9.
I. p. lewo. zdw 70 218

Panom
za Groblą 2. Włodarczakowa.
zdw 70 249

Panu
wspólny. Półwiejska 23. II. lewo
zdw 70 248

Cieszkowskiego 7,
III prawo. dwuosobowy fronto-
wy. zdw 70 240

Dobrze
umeblovany frontowy, niekrepu-
jący. Rybaki 21 parter. prawo.
zdw 70 237

Małżeństwu
wynajmę używanie kuchni. Ma-
tejski 46. Polus. zdw 70 292

Pokój
zaraz wynajmę. Bartkowiak. ul.
Szewska 15 zdw 70 208

Jeden
dwa. trzypokojowy utrzymanie.
Słowackiego 25. I. lewo.
zdw 70 213

Pokoje
na biura i umeb. Mielżyńskiego
22. Oporowska. zdw 70 279

Pokój
do wynajęcia zar. dla dwóch pa-
nów wż. pań. Przemysłowa 34.
III lewo. zdw 70 276

Skromny
27 Grudnia 9. III. zdw 70 281

Pokój
niekrepujący, dwóm panom. Skry-
ta 2. parter prosto. zdw 70 282

Pokój
małżeństwu. Jeżycka 43. II. pra-
wo. zdw 70 296

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
umeblovanego, słonecznego po-
szukuje od 15 marca 1931. Oferty
z podaniem ceny proszę sła-
tować do Kurjera zdw 70 316

Próżnego
pokoju poszukuje bezdzietne mał-
żeństwo. Oferty Kurjer
zdw 70 093

Pokoju
umeblovanego ewentualnie z ga-
razem poszukuje. Oferty Kurjer
zdw 70 115

Dwuosobowy
pokój dla spokojnych intelligen-
tów potrzebny w okolicy kościo-
ła św. Marcina nie więcej drugie-
go piętra. Oferty z ceną do
Kurjera zdw 70 213

Pokoju
czystego, niekrepującego poszu-
kuje pani na stałej posadzie od
15. 3. w śródmieściu. Oferty
z podaniem ceny Kurjer
zdw 70 162

Meżatka
młoda z dzieckiem poszukuje po-
koju zaraz z używaniem kuchni.
Oferty Kurjer zdw 70 257

„Informator”
poszukuje pokoi
Ratajczaka 15 (Pasaz) zdw 70 319

Pani
poszukuje pokoju czystego, oko-
lica Mostu Teatralnego. Oferty
Kurjer zdw 70 324

Pokoju
poszukuje panią z własną po-
ścielą. Pocztowa 21. Pralnia.
zdw 70 327

Niekrepującego
pokoju poszukuje pan od 15. cze-
ca 30 do 40. Oferty Kurjer
zdw 70 328

13 LOKALE

Dąbrowskiego 69
sala na pracownię składniczą do
wydzierżawienia Stróż
zdw 69 922

Biuro
pokój frontowy (ewentl. dwa)
Plac Wolności I piętro wynaj-
mę. Oferty Kurjer zdw 70 062

Jeden
lub dwa pokoje parterowe obok
sądu na biura. Oferty Kurjer
zdw 70 211

Garaże
do wynajęcia także na inne
cele, jak na składnice, warszta-
ty itd. Ul. Jeżycka 27. telefon
78 40. zdw 70 100

3 pokoje
frontowe (centrum) na biura wol-
ne od 1 kwietnia. Oferty Kurjer
zdw 70 261

14 DZIERŻAWY

Warsztaty
Wierzbicze 31 do wynajęcia.
Zgłoszenia Plac Nowomiejski 3.
II. front zdw 70 044

Zakopane
Biuro J. Kubieńskiego. sprzedaż
willi parcel, pensjonaty do wy-
dzierżawienia. zdw 70 297

Warsztat
korzystnie wydzierżawie. Agen-
cja Kurjera Przecznicza 1a.
zdw 70 300

Dzierżawa
Wszelkie zabudowania gospodar-
cze przy tem kuznia, 6 mórg zie-
mi ogród, kolonijalka, wyszynk
dla kowala lub inwalidy powiat
Środa, do wynajęcia. Zgłoszenia
Kurjer Poznański filia Jeżyce
jw 5649

Stajnię
obszerne wozownie, strych do sia-
na, słomy maszyn, blisko Placu
Wolności wydzierżawie. Oferty
Kurjer zdw 70 275

15 UZDROWISKA

Zakład
przyrodolecznicy
„Młowod”
leczy nerwy i choroby wew-
neczne cen. n. kie. Poczta, sta-
cja kol. Oborniki Wlkp. zdw 68 004

16 OSOBISTE

Unieważniam
indeks Nr. 13 956. Janina Bra-
mówna. zdw 70 032

Leona Z.
pisał zamiast Genka. Proszę a-
dres lub restante zdw 70 065

Unieważniam
zagubiony dyplom szoferski na
nazwisko Józef Janysa zdw 70 049

Niniejszem
unieważniam trzy weksle opiewa-
jące jeden na 500 zł a dwa po 50
zł, na których figuruje jako
akceptant wymuszony odemnie
w drodze podstępnej przez pp.
Smorawskiego Stanisława i
Bartłomieja Kazimierza (—)
Aleksander Kulicki zdw 70 104

Kto kupił
obraz Matki Boskiej z Dziecią-
tłem Jezus w ramie owalnej z
16 boków proszę podać swój
adres w firmie. Rührich. Groblą
1a. Ponieważ obraz ten został
wczoraj skradziony przez agra-
ta Neumana. zdw 70 199

68-733
Nie wart pan tysiąca. S. B.
zdw 70 206

Studenta
spotkanego kina Stylowem. Sło-
u i wczoraj 27 G. udnia 2.45 w to-
warzystwie dwóch pań, prosi zain-
teresowaną: adres Kurjer
r. 13 299

17 PODZIĘKOWANIA

Z okazji
ślubu córki złożył p. radca Plu-
ciński na b. b. w. miasta Po-
znania 100 zł. za co składamy
podziękowanie. Magistrat VIII/I.
zdw 70 117/a

20 LICYTACJE

Wypredaż
nozostalności z licytacji
odbywa się codziennie od godz.
9 do 19 jadalnie — wyplatnie —
saloniki kanapy i stoły restaura-
cyjne — biurka — 2 fotele w
skórze — 2 szafy żelazne — ob-
razy i różne inne przedmioty. Po-
znański Dom Komisyjny T. z. o.
p. Poznań, ul. Dominikańska 3.
Pw 9601-9.59

21 ZGUBY

Pani
która w sobotę rano kupowała
chusteczki w firmie Kalamajski,
zostawiła przez nieuwagę na sto-
le portmonetkę, może takowa o-
debrać. zdw 70 144

Zagubiona
książeczkę wojskową unieważ-
niam. Jan Pyska. zdw 70 313

Zaginął
indeks 12 476. Znalazcę proszę o
złożenie go u portiera w Coll.
Minus U. P. zdw 70 316

22 ROZMAITE

Krawcowa
bielizniarka szyje po domach. —
Oferty Kurjer zdw 70 016

Wykonuje
elegancką garderobę damską po-
dług najnowszych paryskich żu-
rali oraz przymie uczenncie. Mi-
strzyni, Kiliński ego 12 (Wilda)
zdw 70 140

Krawcowa
przyjmuje prace w dom i poza
dom damską i dziecięcą oraz
bieliznę Staszica 18. II. Li-
siecka. zdw 70 298

11.90
podpisać kopertowe z gustowną
kierką, strojne poduszki od zł.
2.90 z falbanka od zł. 6.90 polecia
fabryka bielizny J. Schubert ul.
Wrocławka 3 specjalność: kom-
pletne wyprawy. Pw 9525 9.43

Przerabiam
naprawiam garsonki swetry. pu-
lowery itp. „Trico” Szymań-
skiego 10. III. Pw 8102-1.48

Lakieruję
i wyścielam samochodów i powo-
zi na majątkach Oferty Kurjer
zdw 70 091

Dywany
reparuje najlepiej wytwórnia.
Kurjer zdw 70 129

Szyje
sukienki, fason 12 zł. Sew Miel-
żyńskiego 25 a. III. prawo.
zdw 63 355

Najsłynniejsza
Chiromantka
przyjechała z Warszawy na kró-
tko przeprowadza przeszłość tera-
niejszą, przyszłość dokładnie.
Aleje Marcinkowskiego 20, dom
tylny prawo. I' piętro.
zdw 70 160

Krawcowa
dzieln na suknie poleca się poza
dom 3.50 dziennie. Oferty Kurjer
zdw 70 195

Krawcowa
wykonuje suknie 8.—, płaszcze.
kostiumy 17.— Łakowa 7. parter
lewo. zdw 70 178

Jasnowidz
Pewniki rozwija wszelkie naj-
trudniejsze tajemnicze sprawy.
Woźna 18. III. zdw 63 760

Meble
obrazy, linoleum i rozmaite
sprzęty dla przeprowadzki bar-
dzo tanio sprzedam od 10-12.
Ul. Dąbrowskiego 16. mieszka-
nie 24. zdw 70 207

Słońce, palmy, morze
do nabycia lub wydzierżawienia
na dogodnych warunkach wille,
pensjonaty, place. — Zaraz do
wynajęcia willa nad morzem 7
pok. wann. alkowy, piękny taras,
wspaniałe widoki, park za
500 zł. miesięcznie. Wiadomość
H. Kozłowska. Kolorino — Du-
brownik (Ragusa) Jugosławia.
Pw 9598 53 254

23 OZENKI
Ożenić się
lub wyjść zamaż szybko i dobrze
można tylko przez największe
biuro matrymonialne „Postęp”
Warszawa Senatorska 38 — Na
żądanie wysyłamy dyskretnie kil-
kaset ofert. n. 7779

Kawaler
35 wysoki, szczupły, muzykalny,
chwilowo bez posady, pozna in-
teligentną zamożną panią wdów-
kę celem ożenku Oferty Kurjer
zdw 70 088

</

Kuchmistrzynie
stara sumienna poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer zdw 70 042

Uczniwa
dziewczyna poszukuje miejsca u samotnej osoby lub posługi. Oferty Kurjer zdw 70 103

Poszukuje
szuka wzd. od 1. 4. miejsca jako elewka aptekarska, mając poza sobą 1 1/2 roczną pracę. Oferty Kurjer zdw 69 908 do Kurjera.

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego z doświadczeniem 15. III. lub I. IV. Oferty Kurjer zdw 70 118

Inteligentna
panienka poszukuje posady do dzieci tylko w domach pierwszorzędnych, najchętniej na prowincji. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 70 112

Inteligentna
wychowawczyni poszukuje posady do starszych dzieci na południu. Matejki 39. Albinowska. zdw 70 111

Mistrz
ślusarsko-maszynowy poszukuje posady. Wynagrodzenie skromne. Zgłoszenia ul. Szwajcarska 20, III. piętro. zdw 70 052

Kucharka
i pokojowa poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 70 039

Młynarz
kawaler, dzielny w swym zawodzie, wykonuje mniejsze reparacje. Poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 70 148

Dziewczyna
młodsza uczniwa szuka posady do wszelkich prac domowych od 15. Oferty Kurjer zdw 70 147

Kucharka
z bardzo dobrym gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 70 141

Posługaczka
szuka posługi od 15. III. Oferty Kurjer zdw 70 138

Poszukuje
posady zaraz jako gospodyni samotnej osoby za małym wynagrodzeniem oraz pozwoleniem w wolnych chwilach zarabiania szyciem. Łaskawe oferty Kurjer zdw 70 156

Sierota
lat 21 przyjmie posadę do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 56 45

Posługaczka
uczniwa poszukuje posługi z praniem. Oferty Kurjer zdw 70 132

Posługaczka
uczniwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 70 130

Wdowa
samotna, 44 lata, szuka posady jako gospodyni, najchętniej w kasynie lub zakładzie, także na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 70 120

Dziewczyna
lat 17, z prowincji, pracownica, do lekkich prac domowych lub dzieci poszukuje posady. M. Buszewska, Sekowo, poczta Podrzewie. zdw 70 124

Asystent
aptekarzki ze znajomością języka niemieckiego poszukuje posady zaraz lub od 1. IV. Oferty Kurjer zdw 70 125

Dziewczyna
uczniwa poszukuje jakiegokolwiek posady 15. marca. Oferty Kurjer zdw 70 122

Ogrodnik
kawaler, lat 28, z doświadczeniem poszukuje posady od 15. III. lub później (zna się na bartnictwie). Zgłoszenia do Kurjera zdw 70 121

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Tancerka Cilly”.
Aurora: „Pat i Patachon — Strażnicy Cnoty” i „Czerwony Korsarz”.
Casino: „Chicago”.
Colosseum: „Zamaskowane twarze”.
Corso: „Bandyta Don Josey” i „Pat i Patachon”.
Edison: „Warta nocna”.
Harfa: „Książka Konstanty”.
Kapitol: „Deszcz Róż”.
Metropolis: „Indyjski Grobowiec”.
Orzeł: „Senior Americano”.
Odeon: „Kult ciała”.
Renaissance: „Cuda w Górach Massabielskich”.
Słońce: „Noc upoi”.
Stylowe: „Dzieje duszy”.
Teatral: „Hrabia Monte Christo”.
Wilsona: „Skłamałam”.

Służąca
z doświadczeniem gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 70 127

Siostra
pielęgniarka poszukuje posady do niemowlęcia lub chorej osoby — ewentualnie do pomocy lekarza. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 70 153

Uczniwa
osoba szuka posady jako przychodnia na cały dzień. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 184

Gospodyni
stara, zaufana doświadczona, poszukuje samodzielnej posady, zna dobrą kuchnię, szycie, prasowanie, wszelką pracę domową, wymagania skromne. Świadczenia jaknajlepsze. Łaskawe oferty Kurjer zdw 70 172

Służąca
szuka posady 15. marca do samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 70 177

Stenotypistka
poszukuje zajęci w godzinach wieczornych. Oferty Kurjer zdw 13 301

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 70 265

Gospodyni
samodzielna szuka od 1. 4. 31. posady do samotnej osoby lub na probostwo, zna dobrą kuchnię, prasowanie i szycie. Oferty Kurjer zdw 70 263

Posługi
całodziennej szukam. Oferty Kurjer zdw 70 315

Posługi
szukam posiadam dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 70 314

Pracznia
szuka prania. Oferty Kurjer zdw 70 322

Samodzielna
książkowa, młodsza, Wielkopolska, biegła w pracach biurowych, wekslowych, sądowych, przyjmie jakiegokolwiek posadę. Wymagania skromne. Może wyjechać. Łaskawe oferty zdw 70 230

Panna
służąca zaufana, znająca szycie, prasowanie, sztywny bielizny i wszelkie prace wchodzące w zakres gospodarstwa domowego poszukuje posady od 1 kwietnia lub później, najchętniej we dworze. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 70 225

Panienska
inteligentna poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 70 217

Ekspedjentka
młoda inteligentna poszukuje posady do składu porcelany. Oferty Kurjer zdw 70 216

Służąca
poszukuje posługi. Łaskawe oferty Kurjer zdw 70 242

Panienska
młoda, inteligentna z ładnym charakterem pisma, dobra matematyka, szybko się orientuje poszukuje posady jako młodsza biurolistka od 15. 3. lub 1. 4. — Zgłoszenia Kurjer zdw 70 325

Prośba
Skromna, inteligentna panna zna krawieczkę, skromne gotowanie, przyjmie jakiegokolwiek posadę (miejscowość obojętna). Zgłoszenia Kurjer zdw 70 311

Dziewczyna
młodsza uczniwa, pracownica poszukuje posady 15. lub 1. Oferty zdw 70 236

1 000
złote kaucji, poszukuje posady, uczywy kawaler. Kurjer zdw 70 234

Dziewczyna
lat 17, uczniwa, pracownica szuka posady. Oferty Kurjer zdw 70 252

Dziewczyna
uczniwa, spokojna, ze skromnym gotowaniem szuka zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 70 274

Dziewczyna
uczniwa, czysta, z gotowaniem i wszelkich prac domowych poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 70 271

Ekspedjentka
uczniwa, szuka posady do bufetu lub piekarni. Oferty i urjer zdw 70 270

Pokojuowa
działa w swym zawodzie poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer zdw 70 269

Pokojuowa
hotelowa lub kawiarka dzielna poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 70 268

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem od 15. III. Zgłoszenia do Kurjera zdw 70 285

Posługaczka
szuka posługi mam dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 70 190

Służąca
wielka nawskroś uczniwa z doświadczeniem poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego w skromnym domu do 2 lub 3 osób od 15. 3. Oferty Kurjer zdw 70 204

Młodzieniec
sierota, lat 23, poszukuje jakiegokolwiek pracy, najchętniej jako sługacz do dworu. Łaskawe oferty do Orodownika pod zdw 70 066

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem Oferty Kurjer zdw 69 771

Dziewczyna
młodsza poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 69 768

Bona
z ukończonym Państwem Sem. Ochroniarskim praktyka poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 69 766

Służąca
z gotowaniem szuka posady. — Oferty Kurjer zdw 69 764

Posługi
poszukuje z praniem prasowaniem na Wildzie. Oferty Kurjer zdw 69 762

Pracznia
poszukuje prania lub posługi. — Oferty Kurjer zdw 69 761

Syn
uczniwy rodziców, lat 21 poleca się do rozwożenia towarów u rzemieślnika, piekarni hurtowni. — Oferty Kurjer zdw 69 760

Pracznia
czysta poszukuje prania Ulica Woźna 2. II. P. Prais zdw 69 757

Panienska
17-letnia szuka posady do prac domowych lub do składu jakiegokolwiek pracy z językiem niemieckim zaraz. Oferty Kurjer zdw 69 756

Pracznia
uczniwa poszukuje prania Oferty Kurjer zdw 69 748

Krawcowa
poszukuje posady, szycie 3 zł dziennie. Oferty Kurjer zdw 69 815

Dziewczyna
poszukuje posady na południu. Oferty Kurjer zdw 69 814

Dziewczyna
pracownica uczniwa szuka pracy od zaraz lub od 15. III. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 796

Posługaczka
poszukuje pracy od zaraz Oferty Kurjer zdw 69 797

Poszukuje
posady do prac domowych bez gotowania. Oferty Kurjer zdw 69 792

Uczeń
ogrodniczy szuka posady. Oferty Kurjer zdw 69 107

Służąca
młodsza, bez gotowania szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 628

Ogrodnik
kawaler po wesołości, który pracował w większych i mniejszych i majątkach, obeznany dobrze w swym zawodzie poszukuje posady, najchętniej w majątku zaraz lub później Wawrzyniak Roman. Poznań Górna Wilda, Kilińskiego 13 u p. Skorupnicki. zdw 69 514

Szofer - monter
15 lat praktyki zmiany posady od 1 kwietnia lub później. Obecnie 3 lata na niewypowiedzianej posadzie. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 69 176

Były
urzędnik sądowy przyjmie posadę w biurze adwokata lub w firmie w dziale prawniczym w Poznaniu lub na prowincji. Oferty Kurjer zdw 69 285

Sierota
młoda poszukuje posady do dzieci i prac domowych Zgłoszenia Kurjer zdw 69 786

Panienska
zajmie się serdecznie małymi dziećmi lub niemowlęciem, na wyjazd. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 785

Elektrotechnik
egzaminowany monter, ostatnio z 10-letnią praktyką biurową z pierwszorzędnej firmy, gruntownie obeznany z zakupami do remontu magazynu, korespondencją, projektowaniem instalacji siły i światła, pragnie zmienić posadę. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 69 776

Saksofonista klawecista
i jazz-bandzista w jednej osobie wolny zaraz. — Augustynowicz. Strumykowa 4. Poznań u p. Pietrzak. zdw 69 827

Posługaczka
poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 69 826

Uczniwa
do składu poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 69 825

Słusarz
maszynowy samotny 10 lat praktyki, zaufany obeznany wszelkiego rodzaju maszynami poszukuje w majątku, młynie, tartaku posady. Oferty Kurjer zdw 69 823

Posługi
na cały dzień z praniem szukam. Oferty Kurjer zdw 69 822

Dziewczyna
młoda szuka posady do wszystkiego zaraz lub 15. III. Oferty Kurjer zdw 69 819

Dziewczyna
szuka posady z doświadczeniem gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 69 885

Panienska
stara, dobrze wychowana, religijna, inteligentna, lubiąca dzieci poszukuje posady jako przychodnia. Oferty Kurjer zdw 69 882

Dziewczyna
pracownica do wszystkiego z doświadczeniem gotowaniem od 15. Adres Kurjer zdw 69 861

Inżynier
chemik, młody dwuletnia praktyka, pierwszorzędne świadectwa referencje poszukuje spiesznie jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 69 824

Czeladnik
stolarski, młody, trzeźwy poszukuje pracy Adres wskazuje Kurjer zdw 69 941

Dziewczyna
wielka z gotowaniem poszukuje posady zaraz lub 15. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 69 952

Kucharka
działa szuka posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 69 920

Propagandzistki
z praktyką poszukują posady. Zgl. Kurjer zdw 69 620

Służąca
do wszystkich prac szuka posady Oferty Kurjer zdw 69 639

Czysta
pracznia poszukuje prania 5 zł dziennie. Oferty Kurjer zdw 69 344

Za 150 zł
miesięcznie szuka posady urzędnik magistracki 6 lat praktyki wiek 23 bardzo dobre referencje, świadectwa opinia. Oferty Kurjer zdw 69 972

Posługi
zaraz poszukuje uczniwa dziewczyna w śródmieściu. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 994

Służąca
wielka szuka posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer zdw 69 998

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 70 004

Sierota
z długoletnimi świadectwami, zna samodzielnie i zprawę konserw i również hodowlę drobiu poszukuje posady najchętniej w większym domu. Oferty Kurjer zdw 70 006

Panienska
która zna wszelkie robotki ręczne poszukuje posady do dzieci. — Oferty Kurjer zdw 70 000

Elektro-mechanik
dobrze obeznany z naprawą maszyn i przyrządów elektrycznych poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 69 895

Dziewczyna
uczniwa poszukuje posługi. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 891

Starsza
dziewczyna szuka posady zaraz do wszelkich prac domowych, doświadczenie gotowaniem, także wyjeżdża na prowincję. Oferty Kurjer zdw 69 907

Gospodyni
poszukuje posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 69 901

Sierota
lat 19, doświadczeniem znająca wszelką pracę domową oraz szycie szuka posady zaraz lub od 15. 3. do dzieci lub wszelkich prac domowych. Oferty do Kurjera zdw 69 911

Panienska
sierota inteligentna poszukuje posady do lekkich prac i dzieci. — Oferty Kurjer zdw 69 920

Posługaczka
szuka całodzienną posługi. Oferty Kurjer zdw 70 008

Sierota
uczniwa poszukuje posady pokojowej. Oferty Kurjer zdw 70 028

Pracznia
poszukuje prania Oferty Kurjer zdw 69 592

Dziewczyna
poszukuje posługi. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 69 292

Panienska
znająca język niemiecki i szyciem do dzieci (miejscowość obojętna) poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 69 279

Dzielnia
ekspedjentka przyjmie posadę w jakimkolwiek składzie utrzymującym. Łaskawe oferty Kurjer zdw 69 099

Krawcowa
na pierwszorzędnej garderobie damskiej i dziecięcej szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 334

Syn
uczniwy rodziczy, któryby chciał piecownictwa wyuczyć — może się zgłosić. Seweryn Niestralski, mistrz garncarski — Pogorzela, pow. Koźmin. zdw 69 966

23 WOLNE MIEJSCA

Parkietówki
mogą się zaraz zgłosić osobiście. Dancing. Restauracja Jazz-Palais, Solacz, Solacka 1. d. 2985

Pianista
rutynowany pierwszorzędny z wielkim wyborowym repertuarem i akordionem wolny od 1. IV. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 69 513

Leśniczego
hodowcy zwierzęcy energicznego poszukuje od 1. IV 31 na deputat. Administracja dóbr Ożarny Las, poczta Woźniki Śląsk Odpisów świadectw nie zwraca się. zdw 70 097

Bufetowa
znająca przyrządzanie zimnych zakąsek potrzebna do pierwszorzędnej restauracji. Zgłoszenia Kurjer zdw 70 094

Freblanka
I klasy, wychowawczyni rutynowana potrzebna 15. marca do dzieci 5-7 lat Zgłoszenia zaraz Kurjer zdw 70 087

Uczeń
może się zgłosić. Piekarnia cukiernia, Marszałka Focha 72. Poznań, zdw 70 085

Samodzielny
kierownik mleczarni potrzebny zaraz. Kaucja pożądana. Zgłoszenia Kurjer zdw 70 077

Młodszy ksiązkowy
umiejący prowadzić żurnal amerykański zaraz potrzebny Zgłoszenia pisemne Kurjer zdw 70 043

Służąca
uczniwa, pracownica do wszystkiego z gotowaniem potrzebna zaraz. Ul. Starościńska 16. I. zdw 70 153

Szofer
na dorożkę z kaucją 300 zł poszukiwany. Adres Kurjer zdw 70 142

Kilku panów
do sprzedaży nowości kaucja zł 15. Zgłoszenia Stary Rynek 45. II., lewo. 6-7. zdw 70 131

Wychowawczyni
rutynowanej z pierwszorzędnymi świadectwami, z szyciem, poszukuje do dwudziestomiesięcznego chłopczyka, na wieś od 15. marca. Zgłaszać się: Poznań, Hotel Continental, poniedziałek 9. marca, od 10-11. Lubieńska. d. 3001

Nauczycielka
potrzebna do 7-letniego chłopca. Zgłoszenia, świadectwa i podanie wymagań Depiewska, Rząd-kwin, p. Strzelno. zdw 70 191

Poszukuje
posługaczki Szwajcarska 26. III. prawo. zdw 70 202

KINO ODEON - ul. 27 Grudnia 14
wyświetla od dziś najwspanialszy i najświetniejszy film polski p. t.
to rewelacyjne arcydzieło i najlepszy film polski!
W rolach głównych: zw 28 151
Agnes Petersen-Mozzuchinowa i Wiktor Varkony
Początek seansów w niedzielę i święta o godz. 3-ciej.

Humor zagraniczny

— Nareszcie mam możność znalezienia lepszej posady!
— Chwała Bogu, a od kiedy?
— Od zaraz: dostałem dyminy!
(London Opinion). S. F.

Przedpłata

na marzec 1931, za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kwiecień, z 4.00, w agencjach w mieście z 4.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu z 4.70, z odnośnieniem do domu w Poznaniu z 5.01. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w wydawnictwie nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr 200 149.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznej 240 gr. 60-lamowej milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt do godz. 9 przedpołud. do godz. 10, w dni przedświąt do godz. 9 przedpołud. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tytuł) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.